

Beveiligingsmiddelen in personenauto's 1991 en 1992

Aanwezigheid en gebruik van autogordels en kinderzitjes op voor- en achterzitplaatsen

R-93-5

Ir. Oei Hway-liem

Leidschendam, 1993

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV
Postbus 170
2260 AD Leidschendam
Telefoon 070-3209323
Telefax 070-3201261

Samenvatting

Sinds 1968 wordt jaarlijks in opdracht van Rijkswaterstaat een enquête gehouden naar de aanwezigheid en het gebruik van autogordels op de voorzitplaatsen van personenauto's.

Sinds 1989 is ook onderzoek gedaan naar de aanwezigheid en gebruik van gordels en kinderzitjes op de achterbank.

De volgende wettelijke verplichtingen werden ingesteld:

- a) per 1 januari 1971: de aanwezigheid van autogordels op de voorstoelen van per die datum in gebruik genomen personenauto's
- b) per 1 juni 1975: het gebruik ervan
- c) per 1 januari 1990: de aanwezigheid op de achterzitplaatsen van per die datum in gebruik genomen personenauto's
- d) per 1 april 1992: het gebruik van autogordels indien aanwezig.

Het nalaten van de wettelijke verplichting de gordels te dragen kan de volgende consequenties hebben:

- Bij een ongeval een verhoogd risico op (zwaar) letsel.
- Strafrechtelijk: men is in overtreding en kan hiervoor worden verbali-seerd.
- Civielrechtelijk: de verzekeringsmaatschappij kan een deel van de totale schade verhalen op de gewond geraakte niet-gordeldrager. Verder kan een andere wel gordeldragende inzittende letsels oplopen als gevolg van het niet dragen van de gordel door een mede-inzittende en kan eerstgenoemde de schade verhalen op de niet-gordeldrager.

In onderhavig rapport wordt naast het volgen van de ontwikkelingen in het gebruik van autogordels en kinderzitjes de ingestelde draagplicht op de achterbank geëvalueerd en worden aanbevelingen gegeven.

De gegevens werden verzameld middels observaties bij kruispunten met verkeerslichten binnen en buiten de bebouwde kom en door middel van uitgereikte thuis in te vullen enquêteformulieren.

De resultaten waren:

- In 1991 en 1992: een sterke toename in het gebruikspercentage van autogordels op de achterbank van 15% naar 31% binnen de bebouwde kom en van 12 naar 37% buiten de bebouwde kom. Absoluut gezien is het percentage echter nog erg gering.
- Op de voorzitplaatsen nam het gebruik op wegen binnen de bebouwde kom toe van 62 naar 66%, buiten de bebouwde kom was er nauwelijks verandering: circa 80%.
- Ruim 90% van de bestuurders en achterpassagiers wisten van de draag-plicht achterin.
- Televisie scoorde hoog als medium via welke voorlichtingsspotjes wer-den waargenomen.
- Ongeveer de helft van de niet-dragers zeiden vergeten te zijn de gordels om te doen.
- Bijna 70% van de respondenten zouden graag een signaal in de auto krijgen wanneer de gordel niet om wordt gedaan.
- De motivering 'wil van een ander' om de gordel te dragen wordt door minder dan 20% gegeven.
- De kans op een bekeuring door de politie wordt op bijna nul geschat.

De conclusie is dat het gordelgebruik op de voor- en achterzitplaatsen grote groeimogelijkheden heeft.

De aanbevelingen luiden:

- Introductie van 'sociale beïnvloeding' in voorlichtingscampagnes, vanwege de verhoogde letselkans voor de niet-gordeldrager en als gevolg van de niet-vastzittende inzittende ook voor andere wel vastzittende mede-inzittenden, met als gevolg negatieve financiële consequenties.
- Politietoezicht gedurende enige maanden uitgeoefend kan het gebruik van de gordel tot een gewoonte maken.
- Technische voorzieningen die een waarschuwing geven bij niet omdoen van de gordel voor- en achterin de auto en die het zoek raken van gordels achteraf onder de achterbank voorkomen.

Summary

Since 1968 on behalf of the Dutch Ministry of Transport a survey is conducted yearly on the presence and use of seat belts on the front seats of passenger cars and since 1989 this survey was extended to child restraint systems and seat belts on the back seats of passenger cars.

On January 1st 1971 a law was effectuated necessitating the presence of seat belts on the front seats of new (imported) passenger cars. This was followed by a law necessitating the use of these belts per June 1st 1975. On January 1st 1990 the presence of seat belts on the back seats of new (imported) passenger cars was stipulated by law and on April 1st 1992 the use of rear seat belts when present was made compulsory.

Not complying with these laws and injuries sustained as a result of this can have the following consequences:

- a) a fine for trespassing the compulsory seat belt usage
- b) a part of the total costs as a result of sustained injuries not being compensated by the insurance company; in the jurisprudence 25% can be found
- c) this behaviour can result in a claim by (the insurance company of) belted occupants that were wounded because of this non-wearing of the seat belt.

Next to the annual survey an evaluation is given in this report on the effect of the introduction of the law on the use of seat belts on the back seats of passenger cars. Recommendations were given regarding information campaigns, police enforcement, social coercion and technical provisions.

The data was collected by observation at intersections inside and outside built-up areas, when cars were stopped by traffic lights and by inquiry forms extended during this stop, to be filled out at home and returned by post.

The results were:

- From 1991 to 1992: a large increase in the percentage of seat belt use on back seats when a seat belt was present; on city roads from 15% to 31%, on rural roads from 12 to 37%. The percentage is still low.
- On the front seat the following was found: from 1991 to 1992 the percentage increased from 62% to 66% in built-up areas and on rural roads no significant change was found, around 80%.
- More than 90% of the drivers and back-seat passengers knew about the law on seat belt use.
- Television as a tool for presenting information is scoring very high, about 80% of the interviewed persons have seen spots regarding seat belts on TV.
- Around 50% of drivers and back-seat passengers motivated the non-use by 'forgetting'.
- Around 70% of the interviewed persons would like to get a signal in the car when the seat belt was not used.
- The motivation 'persuasion by another person' to use the seat belt was given by less than 20% of the interviewed persons.
- The probability of being fined by the police was estimated to be almost nil.

It was concluded that the use of seat belts in front and back seats of passenger cars have a great potential to be increased.

The recommendations were:

- Information campaign should promote 'social persuasion' for reasons of increased risk of getting injured sustained by a non user of the seat belt and the possible negative financial consequences. Further the non-user can inflict injuries to other belted occupants and as a result can be sued for damage compensation by them or their insurance company.
- Enforcement by the police during several weeks can result in an increased use of seat belts through habituation.
- Technical provisions giving an audible and/or visual signal when passengers in front and back seats are not belted.

The search for belts lost under the seats can be prevented through technical means.

Inhoud

Voorwoord

1. *Inleiding*
2. *Methode van onderzoek*
 - 2.1. Observaties
 - 2.2. Enquêtes
3. *Uitvoering van de observaties*
 - 3.1. Algemeen
 - 3.2. Observatieperiode
 - 3.3. Observatietijdstippen
 - 3.4. Observatieplaatsen
 - 3.5. De observatieobjecten
 - 3.6. De observatieformulieren
4. *Uitvoering van de enquêtes*
 - 4.1. De steekproef en de respons
 - 4.2. De vragenlijsten
 - 4.2.1. Bestuurders
 - 4.2.2. Achterpassagiers
5. *Het gebruik van autogordels op de voorzitplaatsen van personenauto's*
 - 5.1. Algemeen
 - 5.2. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992
 - 5.3. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers naar type weg in 1989 t/m 1992
 - 5.4. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers naar dagsoort in 1991 en 1992
 - 5.5. Autogordelgebruik van bestuurders naar provincie en binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992
 - 5.6. Autogordelgebruik van vóórpassagiers naar provincie en binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992
 - 5.7. Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992
 - 5.8. Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar type weg in 1991 en 1992
 - 5.9. Autogordelgebruik van bestuurders naar geslacht en binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992
 - 5.10. Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar geslacht in 1991 en 1992
 - 5.11. Samenvatting
6. *Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's*
 - 6.1. Algemeen
 - 6.2. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats, binnen of buiten de bebouwde kom en bouwjaar in 1989 t/m 1992

- 6.3. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar type en zitplaats in 1989 t/m 1992
- 6.4. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achter zitplaatsen naar type in 1989 t/m 1992
- 6.5. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats en binnen of buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992
- 6.6. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen in relatie tot het gordelgebruik van bestuurder en vóórpassagier in 1991 en 1992
- 6.7. Aantallen voertuigen en passagiers en aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats in 1991 en 1992
- 6.8. Samenvatting

7. *Resultaten van de enquête*

- 7.1. Algemeen
- 7.2. Resultaten bestuurders
 - 7.2.1. Gebruik
 - 7.2.2. Motieven
 - 7.2.3. Gordels op de achterbank
 - 7.2.4. Draagplicht gordel op de achterbank
 - 7.2.5. Belang van gordels
 - 7.2.6. Voorbeeldfunctie van bestuurders
 - 7.2.7. Veiligheid en kans op letsel
 - 7.2.8. Voorlichting
 - 7.2.9. Overige kenmerken
- 7.3. Resultaten achterpassagiers
 - 7.3.1. Gebruik
 - 7.3.2. Motieven
 - 7.3.3. Belang van gordels
 - 7.3.4. Voorbeeldfunctie van passagiers
 - 7.3.5. Veiligheid en kans op letsel
 - 7.3.6. Draagplicht gordel op de achterbank
 - 7.3.7. Voorlichting
 - 7.3.8. Overige kenmerken
- 7.4. Responskenmerken
- 7.5. Samenvatting

8. *Conclusies en aanbevelingen*

- 8.1. Conclusies
- 8.2. Aanbevelingen

Literatuur

Afbeeldingen 1 t/m 8

Tabellen 1 t/m 15

Bijlagen 1 t/m 9

Voorwoord

Dit rapport is op overeenkomstige wijze gestructureerd als het voorgaande SWOV-rapport over dit onderwerp (Verhoef & Mulder, 1992). Enkele tabellen zijn komen te vervallen vanwege een geringe vulling van de cellen. Verder wijkt het in zoverre af van het voorgaande rapport dat hier tevens een evaluatie wordt verricht van de invoering van de draagplicht op de achterbank van personenauto's per 1 april 1992. Tevens worden zoveel mogelijk op basis van de verzamelde gegevens en bestaande kennis meer specifieke aanbevelingen gegeven.

De enquêtes zijn uitgevoerd door enquêtebureau 'Frijling Interviews' te 's-Gravenhage.

Dit onderzoek werd verricht in opdracht van de Dienst Verkeerskunde van Rijkswaterstaat. Projectbegeleiding bij de Dienst Verkeerskunde was in handen van ir. J.W. Catshoek.

1. Inleiding

Sinds 1968 zijn jaarlijks enquêtes gehouden naar de aanwezigheid en het gebruik van autogordels op de voorzitplaatsen van personenauto's. In de eerste periode, van 1969 tot en met 1978, vonden de enquêtes plaats bij pompstations, vanaf 1979 is bij het autogordelonderzoek gebruik gemaakt van de zogenaamde 'Inkijkmethode Autogordels, IMA'. Bij onderhavig onderzoek wordt naast het gebruik van de IMA-methode ook gebruik gemaakt van de 'Afstandobservatiemethode Autogordels, AMA'. In Hoofdstuk 1 wordt hierop verder ingegaan.

Sinds 1989 is gestart met een gecombineerd onderzoek, waarbij ook de aanwezigheid en het gebruik van de beveiligingsmiddelen - autogordels en kinderzitjes - op de achterzitplaatsen zijn waargenomen. Vanaf 1991 is tevens een uitgebreide vragenlijst afgenomen onder de bestuurders en achterinzittenden, is de steekproef uitgebreid en regionaal gespreid. Dit in het kader van de per 1 april 1992 ingevoerde draagplicht van gordels voor achterpassagiers van motorvoertuigen.

Doelstelling

Dit onderzoek heeft als gevolg daarvan een drieledige doelstelling:

1. Het vaststellen van de ontwikkeling in het gebruik van beveiligingsmiddelen op zowel voor- als achterzitplaatsen van personenauto's en de motieven voor het gebruik (herhaling van het onderzoek uit 1991, zie Verhoef & Mulder, 1992).
2. Een nameting ten behoeve van een evaluatie-onderzoek naar het effect van de draagplicht op de achterzitplaatsen. De gegevens over 1991 zijn als een vóórmeting te beschouwen.
3. Het geven van aanbevelingen op basis van de verzamelde gegevens en bestaande kennis.

Uitspraken op basis van de naar provincie onderscheiden gegevens hebben, gezien de relatief beperkte omvang van de metingen, een indicatief karakter.

In dit rapport worden de resultaten besproken met betrekking tot zowel de aanwezigheid en gebruik van autogordels door bestuurders en vóórpassagiers als het gebruik van beveiligingsmiddelen - autogordels en kinderzitjes - op de achterzitplaatsen van personenauto's in 1991 en 1992. Daarbij zijn de jaren 1989 en 1990 als referentieperioden betrokken. Voorts worden de resultaten van de enquêtes behandeld.

Regelgeving (zie Bijlage 1)

Op 1 januari 1971 werd de wettelijke verplichting ingesteld dat autogordels (en bevestigingspunten) moesten zijn aangebracht bij de vóórstoelen van personenauto's die na die datum in Nederland in gebruik werden genomen (Artikel 66 W.V.W.). Deze maatregel werd op 1 juni 1975 gevolgd door de verplichting om de autogordel te dragen in al die personenauto's waarin ook gordels voorin aanwezig waren. Per 1 januari 1990 werd de aanwezigheid van gordels op de achterzitplaatsen voor vanaf die datum in Nederland in gebruik genomen motorvoertuigen verplicht gesteld. Met ingang van 1 april 1992 gold de verplichtstelling het gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen, indien aanwezig. Er is nu dus sprake van een algemene verplichting tot het dragen van autogordels: voorzover zij aanwezig zijn moeten zij worden gedragen. In het nieuwe Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen personenauto's, bestelauto's en vrachtwagens

en op een enkele uitzondering na ook niet meer tussen de inzittenden van deze motorvoertuigen.

Nieuw is ook dat de bestuurder niet langer strafrechtelijk verantwoordelijk is voor het niet-dragen van de autogordel door de passagier. Volstaan werd met de verplichting voor de passagier zelf. Verder dienen autogordels gedragen te worden ingeval deze aanwezig zijn, zonder dat de W.V.W. daartoe noopt.

De wettelijke regeling ten aanzien van het dragen van beveiligingsmiddelen ziet er per 1 april 1992 als volgt uit (artikel 59 uit het R.V.V.):

Leeftijd	Beveiligingsmiddel voorin	Beveiligingsmiddel achterin
0-3 jaar	Gebruik zitje verplicht	Bij aanwezigheid zitje: gebruik verplicht Bij afwezigheid zitje: geen draagplicht autogordel.
3-12 jaar en < 1,50 m	Gebruik zitje verplicht	Bij aanwezigheid zitje: gebruik verplicht. Bij afwezigheid zitje en aanwezigheid gordel: gordeldraagplicht.
> 12 jaar	Draagplicht gordel	Bij aanwezigheid gordel: draagplicht

Bestuurders en passagiers die kleiner zijn dan 1,50 m en die gebruik moeten maken van de autogordel mogen een driepuntsgordel gebruiken als heupgordel.

Rechtspraak

In beginsel zijn aan het niet-dragen van gordels en als gevolg daarvan opgelopen letselschade de volgende juridische aspecten verbonden:

- strafrechtelijk: de inzittende is in overtreding en kan daarvoor worden bestraft;
- civielrechtelijk: (a) de inzittende heeft niet de nodige zorgvuldigheid in acht genomen om bij een ongeval letselschade zoveel mogelijk te beperken (b) andere wel vastzittende inzittende(n) kunnen hierdoor letsel oplopen.

De consequenties hiervan kunnen zijn dat de betreffende inzittende een deel van de totale schadeclaim zelf zal moeten dragen. Daarnaast kunnen andere wel gordeldragende inzittenden (respectievelijk hun assurantiemaatschappij) wellicht hun schade verhalen op de niet-gordeldrager vanwege het door hen opgelopen letsel.

2. Methode van onderzoek

2.1. Observaties

Overeenkomstig het onderzoek in 1991 werden de waarnemingen op twee manieren uitgevoerd: met behulp van de IMA-methode ('Inkijk') en de AMA-methode ('Afstand'; zie Arnoldus et al., 1981).

IMA-methode

In het kort behelst de IMA-methode voor achterzitplaatsen het volgende: bij een voor rood licht stilstaande auto en een geopend portierraam steekt de enquêteur het hoofd (bijna) in de auto en kijkt of de inzittenden autogordels dragen. Verder vraagt de enquêteur aan de bestuurder naar de aanwezigheid van autogordels of kindersitjes op de achterzitplaatsen, zodat de ondervraagde extra geattendeerd wordt. Vervolgens wordt de leeftijd van de inzittenden van de personenauto gevraagd, dit in tegenstelling tot voor 1990 toen deze door de enquêteur werden geschat. Gezien de meestal korte stoptijd (= waarnemingstijd) moet de vragenlijst (zie Bijlage 2) kort zijn en beperkt blijven tot de strikt noodzakelijke vragen. Een deel van de gegevens wordt door observatie verkregen, terwijl naar het type gordel wordt gevraagd.

AMA-methode

De AMA-methode komt erop neer dat de waarnemer tijdens de roodlicht-fase zoveel mogelijk van alle voor het rode licht stilstaande voertuigen het gordelgebruik van zowel bestuurder als vóórpassagier noteert. Het AMA-formulier is gegeven in Bijlage 3.

Per locatie werden beide methoden gelijktijdig toegepast; de IMA-methode alleen als op de achterzitplaats tenminste één passagier aanwezig was, de AMA-methode voor alle personenauto's.

Voordelen van de AMA-methode zijn:

- het aantal observaties ligt aanzienlijk hoger dan bij de IMA-methode;
- er zijn geen weigeringen;
- de methode is minder opvallend, zodat aanpassing van het gordelgebruik door bestuurder en vóórpassagier minder snel plaatsvindt.

Nadelen van de methode zijn:

- de leeftijd van bestuurder en vóórpassagier is met deze methode niet te bepalen;
- aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen zijn niet waar te nemen.

2.2. Enquêtes

Bij aanwezigheid van een passagier achterin vanaf 12 jaar werden enquêteformulieren uitgereikt aan bestuurder en achterpassagier(s). Verzocht werd deze formulieren ingevuld per post te retourneren. De vragenformulieren voor bestuurders en achterpassagiers zijn in de Bijlagen 6 t/m 9 weergegeven.

3. Uitvoering van de observaties

3.1. Algemeen

Voor wat betreft de uitvoering van het onderzoek, de steekproeftrekking van de meetplaatsen en de representativiteit verwijzen we naar Arnoldus & Varkevisser (1984). De steekproefgrootte ziet er als volgt uit:

Aantal waarnemingen	1991 AMA	1992 AMA	1991 IMA	1992 IMA
Voertuigen of bestuurders	18.087	19.414	1.648	1.437
Passagiers voor	7.568	8.125		
Passagiers achter			2.265	2.285
Idem op plaats met gordel			1.266	1.312

3.2. Observatieperiode

De waarnemingen zijn (zoals ook in de vorige jaren) gehouden op een aansluitende donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag en wel van 15 t/m 18 oktober 1992.

3.3. Observatietijdstippen

Werkdag		Weekeinddag	
van	tot	van	tot
07.00	09.00	09.30	10.30
09.15	11.15	10.45	12.15
13.15	15.15	14.15	15.45
15.30	17.30	16.00	17.30
Totaal: 8 uur		Totaal: 5,5 uur	

Deze tijdstippen zijn ten opzichte van voorgaande onderzoeken nauwelijks gewijzigd. De keuze van deze tijdstippen is verantwoord in Arnoldus & Varkevisser (1984).

3.4. Observatieplaatsen

Het aantal observatieplaatsen is 48: in iedere provincie op vier wegen van verschillend type, conform het onderzoek in 1991. Voorzover mogelijk zijn de eerder gekozen observatieplaatsen gehandhaafd.

De wegen werden onderscheiden naar binnen of buiten de bebouwde kom en wegtype:

Buiten de bebouwde kom: autosnelweg en niet-autosnelweg.

Binnen de bebouwde kom: belangrijke verkeersstraten met een doorgaande functie (voorheen: 'gemengd verkeer') en verkeersstraten in de stad (voorheen: 'lokaal verkeer').

De waarnemingen werden verricht bij met verkeerslichten geregelde kruispunten bij afritten van autosnelwegen en op de overige wegtypen. Een overzicht van het programma van de observaties in de provincies onderscheiden naar meetdag en wegtype is gegeven in Bijlage 4.

3.5. De observatie-objecten

Aan bestuurders van personenauto's met een Nederlands kenteken met minimaal één passagier achterin werd verzocht hun medewerking aan het onderzoek te willen geven. Gevraagd wordt naar de aanwezigheid van autogordels op de achterbank en naar de leeftijd van de inzittenden. Tevens werd ook de aanwezigheid en het gebruik van de gordels op de voorzitplaatsen genoteerd.

Indien autogordels achterin aanwezig waren *en* de achterpassagier ouder was dan 11 jaar werd een enquête-enveloppe uitgereikt aan bestuurder en achterpassagier(s). Indien de achterpassagier jonger dan 12 jaar was kreeg alleen de bestuurder deze enveloppe.

Gedurende de waarneemperiode werd door zes teams van twee enquêteurs geobserveerd en geënuquêteerd, die per team per dag twee meetplaatsen bemanden.

3.6. De observatieformulieren

De gehanteerde enquêteformulieren zijn zoals eerder vermeld opgenomen in Bijlagen 2 en 3.

Sinds 1984 is er met betrekking tot de voorzitplaatsen bij de enquêtes geen onderscheid meer gemaakt tussen de verschillende typen autogordels. In oktober 1984 was het aandeel driepuntsgordels ca. 95%. Op grond daarvan is toen besloten in het vervolg alleen het al-dan-niet gebruik van een autogordel te registreren.

Naast het bepalen van het gebruik van beveiligingsmiddelen op de voor- en achterzitplaatsen, zijn enkele algemene gegevens genoteerd zoals datum, plaats, tijd, weersgesteldheid, geslacht en leeftijd van de inzittenden en het kenteken (dit laatste in verband met het bepalen van de ouderdom van de auto).

Bij het deel van het onderzoek naar autogordels en kinderzitjes op de achterzitplaatsen is dieper ingegaan op de aanwezigheid en het gebruik.

Er is onderscheid gemaakt tussen drie zitplaatsen: links, midden en rechts. Als er meer dan drie achterpassagiers aanwezig waren, werd voor 'achtermidden' de meest links zittende middenpassagier gekozen.

Op de achterbank is verder onderscheid gemaakt naar type beveiligingsmiddel afhankelijk van de zitplaats.

Samengevat zijn per achterzitplaats de volgende kenmerken genoteerd:

- *beveiligingsmiddel* (indien aanwezig) onderverdeeld naar heup-, driepuntsgordel en kinderzitje;
- *leeftijd passagier*: gevraagd en in zes klassen onderverdeeld;
- *gebruik*: genoteerd werd of de gordel (indien aanwezig) wel of niet werd gebruikt; tevens werd hier de aanwezigheid en/of gebruik van een kinderzitje genoteerd.

4. Uitvoering van de enquêtes

4.1. De steekproef en de respons

In het onderzoek naar gordelgebruik in 1991 (voormeting) is speciale aandacht besteed aan de aanwezigheid en het gebruik van gordels op de achterzitplaatsen en aan de opvattingen van bestuurders en achterpassagiers over het gebruik van gordels in het algemeen en het gebruik op de achterzitplaatsen in het bijzonder. In 1992 is op vergelijkbare wijze een nameting verricht ter evaluatie van de per 1 april 1992 ingevoerde verplichting tot het dragen van gordels door de passagiers op de achterzitplaatsen van personenauto's.

De voor- en nameting bestaat uit twee delen:

- vaststellen van het feitelijk gebruik;
- kennis nemen van de opvattingen over het gebruik.

Hierbij gaat het om het traceren van verschuivingen in gebruik en opvattingen hierover.

Het vragenlijstonderzoek werd beperkt tot de inzittenden van die personenauto's waarin zich minimaal één achterpassagier bevond.

Bij door verkeerslichten geregelde kruispunten van wegen binnen en buiten de bebouwde kom werden alleen de bestuurders benaderd van die personenauto's die aan bovengenoemd criterium voldeden. Zij kregen een enveloppe uitgereikt waarin een vragenlijst, achtergrondinformatie en een retourenveloppe met het verzoek de vragenlijst zo spoedig mogelijk ingevuld terug te zenden. Aan deze bestuurders werd tevens de vraag gesteld of er in hun auto ook gordels op de achterbank aanwezig waren. Luidde het antwoord bevestigend dan werd ook aan de achterpassagiers, mits deze ouder waren dan 12 jaar, een soortgelijke enveloppe overhandigd met hetzelfde verzoek.

Daarnaast werden in de auto door middel van de inkijkmethode de aanwezigheid en het gebruik van de gordels voor- en achterin vastgesteld.

Tijdens het onderzoek werden 1446 bestuurders geënquêteerd, waarvan 692 gereageerd hebben ofwel 48%. Op grond van de criteria dat voor de aanwezige achterpassagiers er een gordel aanwezig moest zijn en dat deze personen ouder waren dan 12 jaar, kon in 835 gevallen een vragenlijst worden uitgereikt. Van de uitgereikte vragenlijsten werden er 282 geretourneerd, een respons van 34%.

4.2. De vragenlijsten

De vragenlijsten voor de bestuurder en de passagier waren niet identiek (zie Bijlagen 6 t/m 9). Kort samengevat werd in hoofdgroepen naar het volgende gevraagd.

4.2.1. Bestuurders

- Gebruik van de gordel binnen en buiten de bebouwde kom en bij korte en lange ritten (vragen 1 t/m 4).
- Motieven om de gordel wel of niet te gebruiken (vragen 5 en 6).
- Aanwezigheid van gordels op de achterbank, het gebruik ervan en de behoefte om ze aan te schaffen bij afwezigheid (vragen 7 t/m 9).
- De al dan niet aanwezige verplichting van het dragen van de gordel op de achterbank (vraag 10).

- Het belang van het dragen van gordels op zowel voor- als achterzitplaatsen door zowel volwassenen als kinderen (vragen 11 t/m 14).
- De voorbeeldwerking van het gebruik op andere volwassen inzittenden en kinderen (vragen 15 en 16).
- Veiligheidsaspecten van gordels (vragen 17 en 18).
- Vragen aangaande voorlichting (vragen 19 en 20).
- Algemene vragen naar leeftijd, geslacht, autogebruik, pakkans, andere veiligheidsvoorzieningen en de veiligheid van het verkeer in het algemeen (vragen 21 t/m 35).

4.2.2. *Achterpassagiers*

- Gebruik van de gordel binnen en buiten de bebouwde kom en bij korte en lange ritten (vragen 1 t/m 4).
- Motieven om de gordel wel of niet te gebruiken (vragen 5 en 6).
- Het belang van het dragen van gordels op voor- en achterbank door volwassenen en kinderen (vragen 7 t/m 10).
- De voorbeeldwerking van het gebruik op andere volwassen inzittenden en kinderen (vragen 11 en 12).
- Veiligheidsaspecten van gordels (vragen 13 en 14).
- Het al dan niet verplicht zijn van het dragen van de gordel op de achterbank (vraag 15).
- Vragen over voorlichting (vragen 16 en 17).
- Algemene vragen naar leeftijd, geslacht, autogebruik, pakkans en de veiligheid van het verkeer in het algemeen (vragen 18 t/m 30).

5. Het gebruik van autogordels op de voorzitplaatsen van personenauto's

5.1. Algemeen

Voor algemene informatie over de steekproef en marges wordt verwezen naar het rapport Arnoldus & Varkevisser (1984). Bij de steekproefuitkomsten behoren marges welke bepalen tussen welke waarden de gevonden percentages met een gekozen nauwkeurigheid, meestal 95%, liggen. De steekproefgrootte is zo gekozen dat in het algemeen een verschil in draagpercentage van enkele procenten statistisch significant is. Daar waar de aantallen gering zijn wordt een opmerking hierover geplaatst of wordt het betreffende tabel buiten beschouwing gelaten. In de tekst zijn bij de steekproefuitkomsten geen marges vermeld, deze kunnen met behulp van de tabel in Bijlage 5 worden vastgesteld. Bij zo'n vergelijking van gegevens uit verschillende jaren wordt van de veronderstelling uitgegaan dat de condities waaronder de gegevens verzameld zijn zoveel mogelijk gelijk zijn.

De gegevens zijn onderscheiden naar verschillende kenmerken zoals naar wegen binnen of buiten de bebouwde kom, soort dag (werk- en weekeinddag), etc.

Afbeelding 1 geeft het draagpercentage van bestuurders van personenauto's in de periode 1971 tot en met 1992.

In de samenvatting aan het eind van de Hoofdstukken 5, 6 en 7 worden de belangrijkste bevindingen opgesomd, waarbij de marges tevens vermeld worden.

5.2. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar Tabel 1 en Afbeelding 2.

Binnen de bebouwde kom is sinds 1989 bij bestuurders en passagiers voorin een duidelijke stijging waar te nemen in het gordelgebruik. Vergelijken we 1991 met 1992 dan vinden we een stijging van 4 percentagepunten bij bestuurder en voorpassagier, respectievelijk 62-66% en 68-72%.

Buiten de kom is bij bestuurders en passagiers sprake van vrij stabiel niveau met geringe schommelingen in het draagpercentage, in 1991 en 1992 bij bestuurder van 77 naar 79% en bij voorpassagier van 78 naar 80%.

Het verschil in draagpercentage binnen en buiten de bebouwde kom is in de vier jaren derhalve afgenomen: in 1992 is dit verschil in percentagepunten voor bestuurders 13 en voor vóórpassagiers 8.

Opvallend is dat het draagpercentage van de vóórpassagier in de bebouwde kom groter is dan dat van de bestuurder: in 1992 (en 1991) was dit verschil 6 percentagepunten, buiten de kom is er nagenoeg geen verschil.

5.3. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers naar type weg in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar Tabel 2.

De observaties buiten de bebouwde kom hebben plaatsgevonden op kruispunten bij afritten van autosnelwegen en niet-autosnelwegen en binnen de bebouwde kom op belangrijke doorgaande verkeersstraten en op verkeersstraten in de stad.

We zien hieruit dat op een enkele uitzondering na het percentage gordelgebruik van bestuurder en vóórpassagier afneemt met dalende orde van de weg: bestuurder van 81% naar 64%, voorpassagier van 80% naar 70%.

Gebruik door de bestuurder in 1989-1992

Het gebruik op de autosnelweg vertoont enige schommelingen, het draagpercentage is in 1992 even groot als in 1989: 81%; verschil 1992 met 1991 is +3 percentagepunten.

Op de niet-autosnelweg is dit in de loop van de tijd tamelijk stabiel, in 1992: 76%.

Op de doorgaande verkeersstraten schommelt deze waarde enigszins, in 1992 is deze 68%, +4 percentagepunten ten opzichte van 1991.

Op de verkeersstraten in de stad is deze waarde in de loop van de tijd flink gestegen: in 1989 56% en in 1992 64%, +5%-punten vergeleken met 1991.

Voor het verschil tussen 1991 en 1992 op de twee typen verkeersstraat in de bebouwde kom - enerzijds daling met 2 anderzijds een stijging met 7 percentagepunten - is geen goede verklaring te geven.

Gebruik door de vóórpassagier in 1991-1992 (1989-1990 niet bepaald)

Op de snelweg is een stijging in gebruikspercentage te zien van 3 percentagepunten naar 80%. Het draagpercentage van de vóórpassagier is ongeveer gelijk aan dat van de bestuurder, bij de andere wegtypen is het draagpercentage van de passagier hoger dan van de bestuurder.

Op de niet-autosnelweg is het draagpercentage gelijk gebleven: 80%.

Op de doorgaande verkeersstraat is deze waarde gestegen met 5 percentagepunten naar 73%.

Op de verkeersstraat is een stijging met 3 percentagepunten waargenomen naar 70%.

5.4. Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers naar dagsoort in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 3.

De verschillen tussen de werk- en weekeinddagen zijn klein. Zoals eerder geconstateerd is het gebruik in die twee jaren gestegen, dit geldt voor beide dagtypen.

Het verschil in draagpercentage in 1992 tussen vóórpassagier en bestuurder is op weekeinddagen 5 percentagepunten en op werkdagen is er nagenoeg geen verschil.

Opgemerkt moet worden dat ondanks de geringe verschillen in draagpercentages tussen de werk- en weekeinddagen, er mogelijk wel verschillen in ritmotief en mate van ervaring bij bestuurders kan zijn: op weekeinddagen meer recreatieverkeer en meer 'zondag-rijders' dan op werkdagen.

5.5. Autogordelgebruik van bestuurders naar provincie en binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 4 en Afbeelding 3.

Bij de interpretatie van de percentages dient rekening te worden gehouden met het feit dat op basis van de aantallen per provincie de bijbehorende significantiemarges circa 4 percentagepunten zijn. Voor Flevoland is dit circa 6 percentagepunten vanwege de geringe aantallen. Veiligheidshalve dienen de uitkomsten dan ook als indicatief te worden geïnterpreteerd.

Op wegen binnen de bebouwde kom blijken de noordelijke provincies Friesland, Drenthe en Groningen het hoogst te scoren, respectievelijk 79%, 75% en 73%. Ongunstig scoren Zuid-Holland met 51%, Flevoland 55% en Noord-Holland 57%.

Op wegen buiten de bebouwde kom scoren het best de provincies Friesland 86%, Drenthe en Flevoland 85% (geringe aantallen) en Utrecht 82%. Laag daarentegen scoren Zuid-Holland 66%, Zeeland 69% en Noord-Brabant 74%.

Worden alle wegen bij elkaar genomen dan scoren de drie noordelijke provincies het hoogst en Zuid-Holland met 59% en Noord-Holland, Gelderland en Flevoland met 67% het laagst.

Kijken we naar het verschil tussen 1992 en 1991 dan zien we dat op wegen binnen de bebouwde kom Zeeland met +12 percentagepunten het hoogst scoort en Flevoland met -5 het laagst. Op wegen buiten de kom scoort Limburg met +6 percentagepunten het best.

Kijken we naar het totaalbeeld dan scoort Zeeland met + 9 percentagepunten het best en Flevoland met -3 het slechtst.

Aangetekend dient te worden dat het scoren in positieve zin van een provincie gerelateerd is aan de andere provincies en dat dit zeker niet inhoudt dat het draagpercentage niet voor verbetering vatbaar is.

5.6. Autogordelgebruik van vóórpassagiers naar provincie en binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 5 en Afbeelding 4.

De aantallen vóórpassagiers zijn in diverse gevallen statistisch gezien gering, waardoor voor een significantie grote marges van toepassing zijn. Derhalve worden van deze tabel de gegevens binnen en buiten de bebouwde kom bij elkaar genomen. De grafieken zijn niet samengenomen. Op een enkele uitzondering na dient rekening te worden gehouden met marges van circa 4 percentagepunten.

Overijssel scoort het hoogst, gevolgd door de drie noordelijke provincies. Laag scoren Zuid-Holland, Flevoland (gering aantal) en Noord-Brabant. Kijken we naar het verschil tussen de twee jaren dan scoort Limburg het gunstigst met +11 percentagepunten gevolgd door Overijssel met +7 percentagepunten.

5.7. Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar binnen of buiten de bebouwde kom in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 6 en Afbeelding 5.

Er blijkt een duidelijke relatie te bestaan tussen het gordelgebruik van de vóórpassagier in relatie tot dat van de bestuurder.

Op wegen buiten de bebouwde kom blijkt dat bij een gordel dragende bestuurder 91% van de vóórpassagiers ook de gordel gebruikt. Draagt de bestuurder de gordel niet dan blijkt slechts 40% van de vóórpassagiers de gordel te gebruiken.

Binnen de bebouwde kom zijn de draagpercentages van de vóórpassagiers respectievelijk 89% en 32%.

Tussen de twee jaren zijn geen grote verschillen te onderkennen.

5.8. Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar type weg in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 7.

Het gordelgebruik van vóórpassagiers is sterk gerelateerd aan het gordelgebruik van de bestuurder. Draagt de bestuurder de gordel dan is het gordelgebruik door de vóórpassagier op de vier wegtypen nagenoeg gelijk, omstreeks 90%. Indien de bestuurder de gordel niet draagt dan zijn de draagpercentages van de voorpassagier voor de wegen buiten de kom wat hoger (40%) dan die in de kom (30-35%).

Het verschil in draagpercentage tussen 1991 en 1992 van de voorpassagier bij een gordel dragende bestuurder varieert tussen 0 voor de autoweg en 4 percentagepunten voor de doorgaande verkeersstraat. Dit verschil is voor

de voorpassagier bij niet-gordel dragende bestuurder -2 voor de verkeersstraat tot +5 percentagepunten voor de snelweg.

5.9. **Autogordelgebruik van bestuurders naar geslacht en binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992**

Verwezen wordt naar Tabel 8.

Het draagpercentage is in de vier beschouwde jaren bij vrouwen circa 8 percentagepunten hoger dan bij mannen.

Op wegen buiten de bebouwde kom is in de vier jaren bij zowel de mannelijke als de vrouwelijke bestuurders het gordelgebruik enigszins stabiel gebleven: in 1992 respectievelijk 77% en 85%.

Binnen de kom vertoont het draagpercentage bij vrouwelijke bestuurders in de vier jaar een stijgende lijn van 64% naar 72%. Bij mannen schommelt dit percentage, in 1992 is dit 64%.

5.10. **Autogordelgebruik van vóórpassagiers in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar geslacht in 1991 en 1992**

Verwezen wordt naar Tabel 9.

Het geslacht van de al dan niet gordel dragende bestuurder heeft geen invloed op de draagpercentages van de voorpassagiers. Opgemerkt dient te worden dat het aantal geobserveerde vrouwelijke bestuurders en voorpassagiers dat geen gordel droeg statistisch gezien zeer klein is.

Bij dragen van de gordel door mannelijke (vrouwelijke) bestuurders draagt 86% (86%) van de mannelijke en 92% (88%) van de vrouwelijke vóórpassagiers ook de gordel. Deze draagpercentages zijn bij het niet dragen van de gordel door een mannelijke bestuurder respectievelijk 25% en 39%, een verschil van liefst 14 percentagepunten.

5.11. **Samenvatting**

Voor het draagpercentage van autogordels van voorinzittenden geldt het volgende:

- in de jaren 1989 t/m 1992 is het op wegen binnen de kom wat gestegen, buiten de bebouwde kom stabiel;
- op wegen buiten is het groter dan binnen de kom: bestuurder 79% tegenover 66%, voorpassagier 80% tegenover 72%;
- op wegen binnen de kom is het van passagiers groter dan van bestuurders (72% en 66%), buiten de kom nagenoeg gelijk (circa 80%).
- neemt af naarmate orde van de weg lager is: bestuurder van 81% op niet-autosnelweg naar 64% op verkeersstraat; voorpassagier van 80% naar 70%;
- er is nagenoeg geen verschil tussen werkdag en weekeinddag;
- de drie noordelijke provincies scoren relatief hoog, circa 80%;
- Zuid-Holland, Flevoland, Noord-Holland en Noord-Brabant scoren vrij laag;
- in 1992 in Limburg, Zeeland en Overijssel is het sterk gestegen;
- 90% van voorpassagiers draagt gordel bij gordel dragende bestuurder;
- 35% van voorpassagiers draagt gordel bij niet-gordel dragende bestuurder;
- bij vrouwelijke bestuurders groter dan bij de manlijke, verschil circa 8 percentagepunten.

6. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's

6.1. Algemeen

Zoals eerder gesteld is sinds 1 januari 1990 de aanwezigheid van autogordels op de achterzitplaatsen van nieuwe personenauto's verplicht gesteld en geldt per 1 april 1992 een draagplicht van die gordels, indien aanwezig. In dit hoofdstuk wordt in het bijzonder naar verschillen tussen de metingen in 1991 en 1992 gekeken. Wel dient te worden opgemerkt dat het gebruikpercentage in de periode 1989-1992 een sterke teruggang laat zien in het jaar 1991, waarvoor geen adequate verklaring kan worden gegeven.

6.2. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats, binnen of buiten de bebouwde kom en bouwjaar in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar Tabel 10.

Het percentage aanwezige beveiligingsmiddelen - autogordels + kinderzitjes - op de rechter achterzitplaats per onderzocht voertuig op wegen buiten de kom is gestegen van 38% in 1990 naar 58% in 1992, voor de linkerplaats zijn de percentages 1 percentagepunt kleiner, op de middenplaats is de stijging van 25% naar 40%. Deze percentages zijn in de kom 3 tot 5 percentagepunten lager.

Voertuigen niet ouder dan 2 jaar hebben een aanwezigheidspercentage van beveiligingsmiddelen aan de zijkant tussen 95% en 97%. Voor de middenplaats zijn de percentages lager daar kleine voertuigen geen middenplaats hebben.

6.3. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar type en zitplaats in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar Tabel 11.

Op de achterbank van personenauto's komen diagonaalgordels zeer weinig voor. Gegevens hiervan zijn bij die van de driepuntsgordel gevoegd.

De aanwezigheid van beveiligingsmiddelen per voertuig is van 1989 tot 1992 ongeveer verdubbeld en de laatste twee jaar gestegen met circa 8 percentagepunten tot circa 55% voor de zijplaatsen.

Voor de middenplaats is dit percentage in 1991 34% en in 1992 37%.

Indien we de verdeling van de beveiligingsmiddelen op de linker en rechter achterzitplaats onderscheiden naar type dan zien we dat in beide jaren het grootste deel wordt gevormd door de driepuntsgordel, tussen 73% en 80%. Op de middenplaats is het percentage heupgordels ruim 80%.

Het percentage kinderzitjes in afnemende volgorde is: rechts, midden en dan links, met respectievelijk 16%, 14% en 9% in 1992. Dit verschil komt mogelijk door het verschil in gemak en veiligheid om een kind in het zitje te bevestigen (rechts veiliger dan links) en dat tijdens de rit de bestuurder eenvoudiger zicht op het kind heeft.

6.4. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar type in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar Tabel 12.

Bij onderscheid naar leeftijdklasse (zie Verhoef & Mulder, 1992) zijn de aantallen statistisch gezien zeer klein, derhalve wordt het kenmerk leeftijd

hier niet behandeld, de betreffende Tabellen 12.1 en 12.2 worden wel gegeven.

De aanwezigheid per voertuig van gordels op de achterzitplaatsen is in de afgelopen vier jaren als volgt verlopen: 24, 31, 45 en 46%. Een flinke stijging in de laatste twee jaar als gevolg van de aanwezigheidsverplichting voor vanaf 1 januari 1990 in gebruik genomen voertuigen.

Het gebruikspercentage - gebruik bij aanwezigheid - van beveiligingsmiddelen is in de eerste drie beschouwde jaren van 37% in 1989 gedaald naar 27% in 1991 en in 1992 flink gestegen naar 45%.

Het gebruik van beveiligingsmiddelen per passagier is van 1991 naar 1992 bijna verdubbeld: van 14% naar 26%.

In 1992 scoort het gebruikspercentage van het kinderzitje het hoogst (89%), gevolgd door de heupgordel (38%) en de driepuntsgordel (33%). Kennelijk krijgt de veiligheid van het kind hogere prioriteit dan volwassenen die aan zichzelf geven.

In vergelijking met de voorgaande jaren vertoont het gebruikspercentage van autogordels op de achterbank een sterke toename: heupgordel van 26% naar 38% en driepuntsgordel van 12% naar 33%. Dit percentage is in vergelijking met dat van inzittenden voorin niet groot (zie par. 5.2).

Het gebruikspercentage van het kinderzitje is gedurende de jaren steeds zeer groot en dit is ook redelijk stabiel gebleven: circa 90%.

6.5. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats en binnen of buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992

Verwezen wordt naar de Tabellen 13.1 en 13.2 en Afbeelding 6.

De aantallen in de tabellen zijn in diverse gevallen vrij klein. Derhalve wordt hier geen onderscheid naar plaats op de achterbank gemaakt.

Zowel op wegen buiten als binnen de bebouwde kom blijkt het gordelgebruik van de bestuurder van grote invloed te zijn op het gebruik van een aanwezig beveiligingsmiddel door de passagiers op de achterzitplaatsen. Opvallend is dat er hierbij nauwelijks verschillen tussen binnen en buiten de bebouwde kom aanwezig zijn.

Worden binnen en buiten de kom bij elkaar genomen dan blijkt dat bij gordeldragende bestuurder het gebruik van beveiligingsmiddelen door achterpassagiers flink gestegen te zijn: van 29% in 1991 tot 51% in 1992. Aangetekend dient te worden dat dit percentage in de jaren 1989 en 1990 aanzienlijk hoger ligt dan in 1991 (circa 40%).

Draagt de bestuurder geen gordel dan is het draagpercentage van beveiligingsmiddelen achterin in 1991 en 1992 weinig verschillend: 21% en 23%.

Indien alleen de autogordels worden beschouwd, blijkt dat bij dragen van de gordel door de bestuurder het draagpercentage bij de achterpassagiers 41% is (1991: 16%). Ook hier is niet veel verschil in draagpercentage bij onderscheiding naar binnen en buiten de bebouwde kom.

Draagt de bestuurder daarentegen geen gordel, dan is het draagpercentage van de achterpassagiers zeer klein: 9% en in 1991 5% (kleine aantallen). Invoering van de draagplicht van de gordel op de achterbank heeft een sterk effect gehad op gordelgebruik op de achterbank bij een gordeldragende bestuurder, echter niet wanneer hij deze niet draagt. Zeker vergeleken met de draagpercentages voorin is het draagpercentage achterin nog zeer gering.

6.6. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen in relatie tot het gordelgebruik van bestuurder en vóórpassagier in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 14.

Draagt de bestuurder en vóórpassagier de gordel dan is het draagpercentage achterin 45%. Hierbij is van grootste invloed het dragen van de gordel door de bestuurder; het al dan niet dragen van de gordel door de vóórpassagier heeft nauwelijks invloed op het gordelgebruik achterin.

Opvallend is dat het draagpercentage achterin bij een gordeldragende bestuurder, het grootst is bij ontbreken van een vóórpassagier (63%).

Hiervoor is geen voor de hand liggende verklaring te geven.

6.7. Aantallen voertuigen en passagiers en aanwezig en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen naar zitplaats in 1991 en 1992

Verwezen wordt naar Tabel 15.

We zien dat het aantal beveiligingsmiddelen op de zijplaatsen per voertuig met achterpassagier(s) is gestegen met circa 8 percentagepunten in de afgelopen twee jaar. Het aantal beveiligingsmiddelen rechts is groter dan links, mogelijk worden op een achterbank zonder gordels rechts meer kinderzitjes geplaatst dan links.

In 1991 en 1992 is het gebruikspercentage op de rechter zijplaats gestegen van 28% naar 45%, op de linkerplaats is dit enkele percentagepunten lager (kleine aantallen). Het gebruik per aanwezige passagier op de rechterachterplaats is gestegen van 14% naar 27%.

6.8. Samenvatting

De aanwezigheid en gebruik van gordels+kinderzitjes op de achterzitplaatsen is als volgt te omschrijven:

- De aanwezigheid per voertuig van beveiligingsmiddelen op de zijplaatsen is bijna verdubbeld in de afgelopen 4 jaar: van circa 28% naar 55%.
- Onderscheid naar binnen of buiten de bebouwde kom vertoont hierin weinig verschil.
- Het grootste deel wordt gevormd door driepuntsgordels.
- Per passagier is het gebruik van 1991 naar 1992 (26%) bijna verdubbeld.
- Het gebruikspercentage is van 1991 naar 1992 gestegen: 27% naar 45%.
- Het gebruikspercentage van kinderzitjes is zeer hoog en stabiel gebleven: circa 90%.

Een verschil; tussen binnen of buiten de bebouwde kom is nauwelijks aanwezig.

Autogordels

- Het gebruikspercentage van autogordels achterin is gestegen van 12% in 1989 naar 34% in 1992 (1991: 14%).

- Draagt de bestuurder de gordel dan is het draagpercentage van gordels achterin 41%, indien de bestuurder de gordel niet om heeft is dit percentage 9% (in 1991 bedroeg dit 16% tegen 5%).

7. Resultaten van de enquête

7.1. Algemeen

De opvattingen over en motieven voor gordelgebruik kunnen zijn beïnvloed door voorlichtingscampagnes en politieacties die mede in verband met de invoering van de draagplicht uitgevoerd zijn.

Informatie over de precieze aard, omvang en spreiding van deze activiteiten ontbreekt momenteel. Bij de interpretatie van de resultaten uit 1991 en 1992 kunnen deze activiteiten derhalve niet worden betrokken.

Gegevens over 1991 worden ter vergelijking tussen haakjes gegeven.

Een opgegeven percentage geeft het aandeel van de geënquêteerde bestuurders weer dat antwoord gegeven heeft. Enkele vragen van administratieve aard zijn niet behandeld.

Van vragen die meer dan één antwoord kunnen hebben (bijvoorbeeld code 1) geeft een percentage van code 1 aan dat deze code eventueel in combinatie met andere codes als antwoord is gegeven.

7.2. Bestuurders

7.2.1. Gebruik

Vraag 1. Gevraagd naar hun gebruik geeft ruim 80% van de respondenten aan bij ritten die ook buiten de bebouwde kom gaan altijd de gordel te dragen, terwijl nog eens 10% zegt dat dan meestal te doen. Slechts 1% geeft aan in dat geval nooit een gordel om te doen. Deze percentages zijn nagenoeg identiek aan die uit 1991.

Vergelijken we deze uitkomsten met de waargenomen cijfers dan mogen we constateren dat het beweerde gedrag positiever is dan het waargenomen gedrag, hetgeen geen onbekend verschijnsel is bij enquêtes. Het verschil wordt geraamd op circa 5-10 procentpunten.

Vraag 2. Voor ritten binnen de bebouwde kom is het aandeel bestuurders dat zegt altijd de gordel te dragen kleiner, namelijk 68% en het aandeel dat zegt het meestal te doen iets groter: 19%. Het aandeel 'nooit'-zeggings is 3%. Ook hier zijn de verschillen tussen beide jaren gering.

Vraag 3. Bij korte ritten zegt 62% altijd en 19% meestal de gordel om te hebben. Weinig verschil met 1991.

Vraag 4. Bij lange ritten 91% altijd en 6% meestal. Ook hier is het aandeel 'nooit'-zeggings zeer gering: 1%. Weinig verschil met 1991.

Er is in het beweerde gedrag tussen beide jaren weinig verschil te constateren.

De opgegeven draagcijfers liggen hoger (circa 10-15 procentpunten) dan de waargenomen percentages, echter de enquête-resultaten vertonen qua patroon grote overeenkomsten met de resultaten van de AMA-en IMA-waarnemingen.

7.2.2. Motieven

Bij de vragen naar motieven om de gordel wel of niet te gebruiken kon men een aantal antwoorden combineren zoals vergeetachtigheid, ongemak, nut, gevaar in het geval geen gordel wordt gedragen of veiligheid, verplichting, angst voor bekeuring, gewoonte als dat wel wordt gedaan.

Vraag 5. Als motief om geen gordel om te hebben gaf 54% (1991: 51%) van de bestuurders aan dat ze dat (onder meer) vergeten hebben, 18% (19%) vond het ongemakkelijk, 7% (8%) vond het niet nodig en 3% (2%) achtte het gevaarlijk.

Vraag 6. 74% (76%) vindt het (onder meer) veiliger, 55% (49%) geeft de wettelijke verplichting op als motief, bijna 50% (45%) zegt het uit gewoonte te doen, 18% (17%) is bang voor een bekeuring en 3% (4%) doet het omdat een ander het wil.

Ook hier zijn geen echt grote verschillen tussen beide jaren te vinden.

7.2.3. Gordels op de achterbank

Vraag 7. Van de ondervraagde bestuurders zegt 67% (60%) te beschikken over gordels op de achterbank. Dit percentage ligt beduidend hoger dan de feitelijk geconstateerde aanwezigheid van gordels: circa 48% voor de linker/rechter achterzitplaats in beide jaren. Een mogelijke verklaring kan zijn dat relatief meer bestuurders die gordels op de achterbank hebben de enquête hebben beantwoord.

Vraag 8. Beweerd wordt door 31% (23%) van de bestuurders, die antwoord hebben gegeven, dat altijd de gordel door achterpassagier(s) wordt gedragen indien aanwezig, 33% (19%) zegt dat dit meestal wordt gedaan, 21% (20%) antwoordde 'soms' en 15% (36%) zegt dat het nooit of meestal niet wordt gedaan. Opvallend is de grootte van de non-response op deze vraag van 34%. Mogelijk vormt een belangrijk deel van de niet beantwoorders op deze vraag bestuurders die hierop een negatief antwoord zouden moeten geven.

Het beweerde draagpercentage is in 1992 een stuk hoger dan in 1991. Eerder is geconstateerd dat het waargenomen percentage gordelgebruik 34% (14%) is.

Vraag 9. De vraag of overwogen wordt om gordels op de achterbank aan te schaffen voorzover niet aanwezig, wordt door 41% met ja beantwoord. Rekening dient te worden gehouden dat ook hier dit percentage hoger is dan in werkelijkheid. De formulering van deze vraag verschilt met die uit 1991.

7.2.4. Draagplicht gordels op de achterbank

Vraag 10. De vraag of er een draagplicht op de achterbank was werd door 65% geheel juist beantwoord. Het percentage dat een geheel onjuist antwoord gaf ('allen voor kinderen' of 'nee') bedroeg 7%.

7.2.5. Belang van gordels

Vraag 11. 41% (56%) van de bestuurders vindt het dragen van gordels op de vóórstoelen belangrijker dan op de achterzitplaatsen. Dit hoge percentage is mogelijk te verklaren door het accent dat in de voorlichting reeds jaren geleden is gegeven aan het dragen van gordels op de voorstoelen en pas veel later op de achterbank. 58% (41%) is van mening dat het even belangrijk is - voor- en achterin - de gordel te dragen.

De vraag kan gesteld worden: belangrijker voor wie, voor de betreffende persoon of (ook) voor de andere inzittende(n)?

Vraag 12. 39% (49%) vindt het dragen van gordels voor kinderen op de achterbank belangrijker dan voor volwassenen. 60% (48%) vindt het ge-

bruik door kinderen net zo belangrijk als voor volwassenen. Ook hier kan een soortgelijke vraag worden gesteld als hierboven.

Vraag 13. 73% (59%) van de bestuurders vindt het dragen van gordels door kinderen op de voorbank net zo belangrijk als op de achterbank.

Vraag 14. 87% (79%) geeft aan dat op de voorbank het net zo belangrijk is voor kinderen als volwassenen de gordel te dragen.

We kunnen een toename zien in het percentage bestuurders dat het belang van het dragen van gordels op de achterbank inziet.

7.2.6. *Voorbeeldfunctie van bestuurders*

Vraag 15. Van de respondenten vindt in beide jaren 80% het belangrijk om hun gordel om te doen en daarmee een voorbeeld te geven aan de passagiers.

Vraag 16. 83% (76%) maakt daarbij geen onderscheid tussen volwassenen en kinderen.

7.2.7. *Veiligheid en kans op letsel*

Vraag 17. 75% (70%) van de responderende bestuurders acht de kans groot dat als een kind zonder de bescherming van een gordel of kindersitje op de achterbank zit, bij een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt. Het aandeel bestuurders dat die kans redelijk acht is 15% (18%). In meerderheid lijkt men er daarbij van overtuigd te zijn dat het niet beschermen van kinderen tot een hoger risico voor hen leidt.

Vraag 18. Als diezelfde vraag wordt gesteld met betrekking tot volwassenen lijkt die overtuiging in sterk mindere mate te bestaan: slechts 31% (20%) acht die kans groot.

Ook hier kan de onder vraag 11 opgeworpen vraag worden gesteld.

We kunnen een verschuiving in positieve zin in de opvattingen over veiligheid in de twee jaren constateren.

7.2.8. *Voorlichting*

In 1991 zijn geen vragen aangaande voorlichting geformuleerd.

Vraag 19. Circa 70% van de bestuurders heeft wel eens voorlichting over het gebruik van autogordels (vóór- of achterin) vernomen. Voor kindersitjes is dit 50%.

Vraag 20. 77% heeft deze voorlichting op TV gezien (al dan niet in combinatie met andere media), gevolgd door de krant met 30%, weekblad 26% en radio 24%.

7.2.9. *Overige kenmerken*

Vraag 23. Het merendeel van de responderende bestuurders is 24 tot 50 jaar.

Vraag 24. 69% van hen behoort tot het mannelijk geslacht.

Vraag 25. 83% heeft kinderen.

Vraag 26. 92% van de responderende bestuurders rijdt meestal als bestuurder.

Vraag 27. 40% gebruikt de auto voor woon-werk verkeer, 26% zakelijk en 30% voor sociale of recreatieve doelen.

Vraag 28. 41% legt tussen 8.000 en 18.000 km en 40% meer dan 18.000 km af per jaar.

Vraag 30. 57% acht de kans op betrapping nihil voor het niet gebruiken van de gordel.

Vraag 31. 97% is nooit bekeurd.

Vraag 32. 65% vindt verplichting van airbag wenselijk (met beperking in kosten).

Vraag 33. Ongeveer de helft vindt een voorziening die de gordel automatisch aanreikt of omdoet wenselijk.

Vraag 34. 70% is voor verplichting van een signaal bij niet dragen gordel.

Vraag 35. 25% vindt het verkeer tamelijk tot zeer onveilig, 37% tamelijk veilig en 38% veilig tot zeer veilig.

7.3. Resultaten achterpassagiers

7.3.1. Gebruik

Vraag 1. Gevraagd naar hun gebruik geeft 43% (17%) van de achterpassagiers aan ook buiten de bebouwde kom altijd de gordel te dragen, terwijl nog eens 16% (10%) zegt dat dan meestal te doen. 22% (53%) geeft aan in dat geval nooit een gordel om te doen.

Geschat wordt dat dit 10-15 percentagepunten hoger is dan het waargenomen gebruik.

Vraag 2. Voor ritten binnen de bebouwde kom is het aandeel achterpassagiers dat altijd de gordel draagt iets kleiner als daarbuiten: 38% (16%). 'Meestal' zeggen 13% en 'nooit' 25% (62%).

Vraag 3. Bij korte ritten zegt 30% (66%) van de achterpassagiers nooit de gordel om te doen.

Vraag 4. Bij lange ritten zegt 21% (52%) van de achterpassagiers nooit de gordel om te doen.

Een aanmerkelijke toename in 1992 ten aanzien van het beweerde gebruik door de achterpassagier valt te constateren.

Het waargenomen gebruikspercentage van gordels buiten de kom is 37% en binnen de kom 31%. Ook hier is het feitelijke gedrag ongunstiger dan het beweerde.

7.3.2. Motieven

Bij de vragen naar motieven om de gordel wel of niet te gebruiken komen, evenals bij de bestuurders, een aantal antwoorden combineren zoals vergeetachtigheid, ongemak, nut, gevaar in het geval geen gordel wordt gedragen of veiligheid, angst voor bekeuring, gewoonte als dat wel wordt gedaan.

Vraag 5. Als motief om geen gordel om te hebben geeft bijna de helft (32%) van de achterpassagiers aan dat vergeten een reden is (eventueel in combinatie met andere redenen). Voor 'ongemak' is dit percentage 30% (43%) en 'gevaarlijk' scoort slechts 2% (4%).

Vraag 6. Bij de redenen om de gordel wel te dragen scoort veiligheid het hoogst: 66% (50%). Angst voor bekeuring is goed voor 20% (10%), wil van een ander voor 16% (18%) en gewoonte voor 30% (17%).

Er is dus enige toename in 'veiligheid' en 'gewoonte' als motief om de gordel achterin te dragen.

7.3.3. *Belang van gordels*

Vraag 7. Ruim de helft (33%) is van mening dat het gordelgebruik achter even belangrijk is als voorin. Bijna 44% (64%) van de achterpassagiers vindt het dragen van gordels op de achterbank minder belangrijk dan op de voorzitplaatsen.

Vraag 8. Het onderscheid naar belang van de gordels achterin voor kinderen in vergelijking met volwassenen wordt door achterpassagiers niet veel anders beoordeeld dan door bestuurders. 64% (41%) vindt het gebruik door kinderen net zo belangrijk als voor volwassenen en 34% (56%) vindt het voor kinderen belangrijker dan voor volwassenen.

Vraag 9. Vrijwel alle achterpassagiers zijn van mening dat het dragen van gordels voorin door kinderen belangrijker 31% (43%) of net zo belangrijk 64% (55%) is als achterin.

Vraag 10. Het gordelgebruik op de voorzitplaatsen door kinderen wordt door 87% (78%) net zo belangrijk gevonden als voor volwassenen. 13% (bijna 20%) acht het voor kinderen belangrijker.

We kunnen een toename zien in de opvattingen van het belang van het dragen van de gordels, ook achterin.

7.3.4. *Voorbeeldfunctie van passagiers*

Vraag 11. Van de achterpassagiers vindt 65% (63%) het belangrijk om hun gordel om te doen en daarmee een voorbeeld te geven aan andere passagiers.

Vraag 12. Van hen die antwoord gegeven hebben maakt 74% (59%) geen onderscheid tussen volwassenen en kinderen. 26% (41%) vindt de voorbeeldfunctie voor kinderen belangrijker. In het algemeen wordt de voorbeeldfunctie van passagiers minder belangrijk gevonden dan van bestuurders.

7.3.5. *Veiligheid en kans op letsel*

Vraag 13. 73% (71%) van de responderende achterpassagiers acht de kans groot dat als een kind zonder de bescherming van een gordel of kindersitje op de achterbank zit bij een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt. Het aandeel passagiers dat die kans redelijk acht is 15% (15%). Net zo als bij de bestuurders lijkt men ervan overtuigd te zijn dat het niet beschermen van kinderen tot een hoger risico voor hen leidt.

Vraag 14. Als diezelfde vraag wordt gesteld met betrekking tot volwassenen lijkt die overtuiging net zo als bij de bestuurders in mindere mate te bestaan. 71% (62%) acht die kans redelijk tot groot en 22% (30%) heel klein.

7.3.6. Draagplicht gordel op de achterbank

Vraag 15. 71% geeft het geheel goede antwoord, zijnde dat er een draagplicht is bij aanwezigheid van een gordel, 23% antwoordde met 'ja' en 6% gaf een fout antwoord.

7.3.7. Voorlichting

Vraag 16. Een grote meerderheid van de achterpassagiers ziet of hoort wel eens voorlichting over het gebruik van gordels voor- en/of achterin. 16% heeft nimmer voorlichting gezien of gehoord.

Vraag 17. 78% heeft voorlichting middels TV gekregen (eventueel in combinatie met andere vormen). Radio, dagblad en weekblad scoren elk circa 25%.

7.3.8. Overige kenmerken

Vraag 20. De helft van de responderende achterpassagiers is jonger dan 30 jaar.

Vraag 21. 67% van de achterpassagiers behoort tot het vrouwelijk geslacht.

Vraag 22. Bijna de helft heeft kinderen.

Vraag 23. 75% rijdt meestal mee als passagier.

Vraag 24. 72% rijdt mee voor vrijetijdsbesteding of sociale contacten.

Vraag 25. 58% rijdt minder dan 8000 km per jaar als passagier mee.

Vraag 26. 68% zegt minder dan de helft van deze ritten als achterpassagier mee te rijden.

Vraag 28. 53% acht dat de kans op politiecontrole op het gebruik voorin nagenoeg nihil is.

Vraag 29. Bijna niemand is ooit bekeurd voor het niet dragen van de gordel.

Vraag 30. 25% vindt het verkeer onveilig tot zeer onveilig, 39% tamelijk veilig en 36% (tamelijk) veilig.

7.4. Responskenmerken

De respons op het vragenlijstonderzoek is enkele procentpunten lager dan in 1991. Zoals reeds werd gesteld reageerden 48% van de bestuurders en 34% van de achterpassagiers (1991: 51% en 38%).

In de totale steekproef van ruim 19.000 (18.000) personenauto's (AMA-methode) in dit onderzoek bleek 77% (76%) van de bestuurders man en dus 23% (24%) vrouw. In de observatie van personenauto's waarin zich minimaal een achterpassagier bevond (IMA-methode) bleek het percentage manlijke bestuurders 77% (76%) en het percentage manlijke voorpassagier 26% (26%) te zijn.

In de response op het vragenlijstonderzoek bleek echter het volgende: van de bestuurders die reageerden was 69% (66%) man en 31% (34%) vrouw {van de reagerende achterpassagiers waren 67% (65%) vrouw en 33% (35%) man}.

Zowel voor ritten binnen als buiten de bebouwde kom blijkt uit het vragenlijstonderzoek dat de omvang van de bewering dat gordels worden gedragen groter is dan de waargenomen draagcijfers. Het is niet uitgesloten dat deze discrepantie mede is ontstaan doordat zich onder de respondenten een groter aandeel vrouwen bevindt, waarvan bekend is dat zij

vaker de gordel dragen. Verder is uit de literatuur het verschijnsel van 'zich beter voordoen dan in werkelijkheid' niet vreemd.

Dat ook veel respondenten aangeven gordels op de achterbank te bezitten kan wijzen op het feit dat zij meer gemotiveerd zijn ten aanzien van gordelgebruik. Hieruit is wellicht af te leiden dat bestuurders die meer overtuigd zijn van het nut van het gebruik van gordels of in ieder geval vaker de gordel dragen meer op het vragenlijstonderzoek hebben gereageerd. De enquêtes waren anoniem, een telefoonnummer (zonder naam) kon worden opgegeven indien men deel wilde nemen aan een loterij. Dus angst als motief om vragen niet te beantwoorden vanwege een op te geven negatief beeld is niet waarschijnlijk.

7.5. Samenvatting

Bestuurders:

- De enquête-resultaten geven een gunstiger beeld van het gordelgebruik dan de waargenomen werkelijkheid.
- Het beeld tussen beide resultaten is over het algemeen consistent, bijvoorbeeld buiten de kom wordt de gordel meer gedragen dan in de kom.
- De opvattingen over en motieven voor het gebruik van gordels achterin zijn in 1992 vergeleken met 1991 over het algemeen in positieve zin gegroeid.
- Belangrijkste motief voor geen gordelgebruik is 'vergeten' (54%), gevolgd door discomfort (18%).
- Belangrijkste motief voor gordelgebruik is de veiligheid (74%), gevolgd door 'wettelijke verplichting' (55%), gewoonte (50%), angst voor bekeuring (18%) en 'wil van ander' (3%).
- 41% stelt te overwegen gordels op de achterbank aan te schaffen voorzover afwezig.
- De vraag of er een draagplicht van gordels op de achterbank was werd door 7% van de bestuurders foutief beantwoord.
- Het belang van het dragen van de gordel voor de veiligheid van kind en volwassene wordt door de meerderheid van de respondenten ingezien.
- De meeste bestuurders achten het dragen van de gordel van belang ook om voorbeeld te geven aan andere inzittenden.
- Ontvangen voorlichting over gordelgebruik in 70% via TV (ook in combinatie met andere media) verkregen.
- De kans op betrapting wordt nagenoeg nihil geacht door 57% van de respondenten.
- 97% is nimmer bekeurd voor het niet dragen van de gordel.
- 70% is voor verplichting van een signaal in de auto bij niet dragen van de gordel.

Achterpassagiers:

- Enquête-resultaten geven ook hier een gunstiger (echter wel consistent) beeld dan de waargenomen cijfers.
- Ook hier kunnen we een groei zien in het aandeel achterpassagiers dat positieve opvattingen heeft over het dragen van de gordel achterin.
- Het niet dragen van de gordel wordt voor bijna 50% gemotiveerd door 'vergeten', ongemak scoort 30%.
- Het dragen van de gordel wordt door 66% gemotiveerd door 'veiligheid' 'gewoonte' scoort 30%, 'angst voor bekeuring' 20% en 'wil van een ander' 16%.
- Het belang van gordels voor de (eigen) veiligheid wordt door de meeste ingezien.
- Achterin wordt door 53% even en door 44% minder belangrijk geacht dan voorin.

- Het belang van gordels voor kinderen wordt net zo belangrijk zo niet belangrijker gevonden dan voor volwassenen.
- 6% van de respondenten gaf een foutief antwoord op de vraag of er een draagplicht van gordels was achterin de auto.
- Voorlichting wordt voor 78% via TV (ook in combinatie met andere media) verkregen.

Het effect van de invoering van draagplicht achterin de auto kan uit het beweerde gebruik, achterin worden afgeleid: bij ritten die ook buiten de kom gaan zegt 59% in 1992 altijd of meestal de gordel om te hebben (1991: 27%) en in de kom is dit 51% (29%).

8. Conclusies en aanbevelingen

8.1. Conclusies

Invoering van de draagplicht van beveiligingsmiddelen (gordels + kinderzitjes) achterin heeft geleid tot een sterke toename van het gebruik hiervan op de achterbank indien we de jaren 1991 en 1992 met elkaar vergelijken. Een vergelijking van het draagpercentage van gordels+kinderzitjes in 1989 en 1992 leidt tot andere conclusies. Het draagpercentage in 1989 wordt hieronder tussen haakjes gegeven.

- Het gebruik van de *autogordel op de achterbank* is van 1991 naar 1992 binnen de bebouwde kom sterk toegenomen van 15% (11%) naar 31% en buiten de bebouwde kom van 12% (13%) naar 37%.

- Voor *autogordels+kinderzitjes* zijn de percentages van 1991 naar 1992 gegroeid van 29% (41%) naar 44% in de kom en van 24% (36%) naar 46% buiten de kom. De hogere percentages hiervan ten opzichte van de gordel zijn het gevolg van het hoge gebruikspercentage van kinderzitjes. We zien dat van 1989 naar 1992 nauwelijks van een stijging gesproken kan worden. Voor de sterke daling in 1991 is geen adequate verklaring te geven.

Het gebruik van de *gordel op de voorbank* door de bestuurder in 1991 en 1992 is op wegen binnen de bebouwde kom gestegen van 62% naar 66% en buiten de bebouwde kom van 77% naar 79%.

De enquête-resultaten laten zien dat het aandeel bestuurders en achterpassagiers dat positieve opvattingen heeft over het gebruik van de gordel achterin is toegenomen. Meer dan 90% van bestuurders en achterpassagiers is op de hoogte van de draagplicht achterin. Televisie als medium voor voorlichtingscampagne scoort hoog: circa 70% van de respondenten heeft wel eens voorlichting op televisie (al dan niet in combinatie met andere media) gezien over het gebruik van autogordels. Naar verwachting is dit veroorzaakt door de invoering van de draagplicht op de achterbank op 1 april 1992 en de daaraan verbonden voorlichtingscampagnes. Daar momenteel niet beschikt wordt over gedetailleerde informatie aangaande de inhoud van de gevoerde voorlichting kan geen koppeling worden gelegd met specifieke resultaten van de observaties en de enquêtes.

Een internationale vergelijking leert dat in een aantal Europese landen (Engeland, Finland, Duitsland) door meer dan 90% van de bestuurders en voorpassagiers de gordel wordt gedragen (Afbeeldingen 7 en 8) (Mäkinen et al., 1991). De sprongen op verschillende tijdstippen in het gordelgebruik zijn zowel toe te schrijven aan de invoering van de wettelijke draagplicht als aan invoering van sancties.

In Finland ging de invoering van de draagplicht achterin de auto bij aanwezigheid van een gordel gepaard met politiecontrole. Het draagpercentage buiten de bebouwde kom was 70-80%. In dit rapport worden tevens de noodzakelijke voorwaarden waaraan maatregelen dienen te voldoen aangegeven.

Eerder hebben we in onderhavig rapport geconstateerd dat het draagpercentage van voorpassagiers onder de conditie dat de bestuurder de gordel om heeft circa 90% is. We kunnen hieruit concluderen dat het streven naar een draagpercentage boven de 95% voor Nederland geen utopie is. Het huidige draagpercentage in Nederland is beslist voor verbetering vatbaar.

Het gebruik van de autogordel voor- en achterin heeft grote groeimogelijkheden:

- Het gebruikpercentage heeft nog (lang) niet 95% bereikt.
- Circa de helft van bestuurders en passagiers motiveert het niet gebruiken door 'vergeten'.
- Ruim tweederde van de bestuurders is voor een signaal in de auto bij niet omdoen van de gordel.
- Motief 'wil van anderen' om de gordel wel te dragen wordt nog door een betrekkelijk gering percentage aangevoerd.
- De kans op betrapping wordt nagenoeg nihil geacht.

8.2. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit en andere onderzoeken kunnen aanbevelingen worden gegeven ter verhoging van het draagpercentage van autogordels voor- en achterin de auto.

De Proceedings van een Internationale Workshop (Hagenzieker (ed) 1991) behandelt uitvoerig voorlichtings- en toezichtstrategieën ter verhoging van het gebruik van autogordels. De hierin gegeven aanbevelingen zijn onverkort voor Nederland van toepassing. Kort samengevat luiden de conclusies:

- Landen met een draagpercentage op de voorstoelen lager dan 95% dienen het draagpercentage te bevorderen.
- Voorlichting die niet gericht is op beleidmakers en op specifieke groepen bestuurders kan het gordelgebruik niet effectief bevorderen.
- Actief politietoezicht versterkt het naleven van de draagplicht van de gordel.
- Beloningssystemen ter bevordering van het gordelgebruik verdienen grootschalig beproefd te worden.
- Kleinschalige beproeving van nieuwe maatregelen zoals een aanpak vanuit de werksituatie wordt wenselijk geacht.
- Ontwikkeling en toepassing van 'automatische gordels' verdient aanbeveling.
- Bij de jaarlijks uit te voeren observaties dient ook aandacht te worden gegeven aan het juiste gebruik van de gordel en aan de staat van de gordel.

Het volgende kan hieraan worden toegevoegd:

- *Voorlichting* ter vergroting van de kennis en verbetering van de attitude zal niet alleen op de bestuurder gericht moeten worden maar zeker ook op de passagiers. Een grote invloed op het draagpercentage kan naar verwachting worden verkregen door introductie van '*sociale beïnvloeding*'. De effectiviteit van de autogordel voor de gordeldrager is door veel wetenschappelijk onderzoek aangetoond (o.m. Evans, 1986 en Schoon & Van Kampen, 1992). Door de in het verleden gevoerde voorlichtingscampagnes is het belang van het dragen van autogordels voor de verkeersveiligheid bij de meeste bestuurders en passagiers van personenauto's genoegzaam bekend. Minder bekend is dat bij een botsing een niet-gordeldragende inzittende andere wel gordeldragende inzittenden letsel kan toebrengen. Een Zweedse affiche toont een olifant op de achterbank. De effectiviteit van de gordel kan op deze wijze voor een (belangrijk) deel teniet worden gedaan als gevolg van het niet dragen van de gordel door mede-inzittende(n).

De mogelijke juridische consequenties van het niet-dragen van de gordel zijn: bestraffing vanwege de gepleegde overtreding, het dragen van deel van de zelf opgelopen letselschade en van de schade die is toegebracht aan gordeldragende mede-inzittende(n). De financiële gevolgen kunnen

derhalve zeer hoog oplopen, waarbij de kosten van een bekeuring verwaarloosbaar klein zijn.

Vanuit de gedachte dat een gordeldragende inzittende niet graag als 'kreukelzone' voor een niet-gordeldragende mede-inzittende wil zijn kan de eerste invloed op de niet-dragers uitoefenen om de gordel wel om te doen. De schadevergoedingsplicht kan daarbij als argument worden gehanteerd. De bestuurder kan vanuit zijn positie als eigenaar of houder van het voertuig in sterke mate invloed uitoefenen op passagiers de gordel om te doen. Uit de enquête-resultaten is gebleken dat het percentage gordel dragers vanwege 'de wil van een ander' bij bestuurders 3% en bij achterpassagiers 16% is. Dit percentage kan naar verwachting door het geven van bedoelde voorlichting sterk worden vergroot.

- *Politietoezicht.* Toezichtcampagnes kunnen het dragen van de gordel tot een gewoonte maken (Gundy, 1986). Aanbevolen wordt toezichtcampagnes op het dragen van gordels voor- en achterin de auto uit te voeren op de eerder onderzochte beproefde wijze.

Het verdient overweging om naast straffen ook waarschuwingen uit te reiken en goed gedrag te belonen en de effecten daarvan te evalueren.

- *Technische voorzieningen.* Zoals uit de enquêtes is gebleken is het aandeel bestuurders en achterpassagiers dat zegt vergeten te zijn de gordel om te doen circa 50%. Van de bestuurders zegt 70% voor een gordel-waarschuwingssignalering te zijn.

Het inbouwen van zo'n waarschuwingssysteem door de autofabrikant lijkt aanbevelenswaardig. Idem ten aanzien van een voorziening die automatisch de gordel aanreikt of omdoet.

Daar een niet onbelangrijk deel van de inzittende ongemak als motief om de gordel niet om te doen aanvoert is het aan te bevelen het draagcomfort te verbeteren. Een mogelijkheid daartoe biedt de automatische gordelspanner, daar de gordel dan niet meer continu strak aangespannen hoeft te worden. Tevens kunnen verbeteringen worden aangebracht om het zoeken van autogordels die achter of onder de achterbank zijn verdwenen te voorkomen.

- *Enquêtevragen.* Het is aan te bevelen bij toekomstige enquêtes aanvullende vragen op te nemen aangaande kennis over letselrisico's voor dragers van de gordel als gevolg van een niet-gordeldragende inzittende en over de invloed van mede-inzittenden op het gordelgebruik. Ook een vraag ten aanzien van de mogelijke juridische consequenties van het niet dragen van een gordel.

Literatuur

Arnoldus, J.G.; Scholtens, H.P. & Minnen, J. van (1981). Meetmethoden autogordelgebruik. Verslag van een onderzoek naar een aantal meetmethoden om het gebruik van autogordels in personenauto's vast te stellen. R-81-11. SWOV, Leidschendam.

Arnoldus, J.G. & Varkevisser, G.A. (1984). Aanwezigheid en gebruik van autogordels 1979 t/m 1983. R-84-13. SWOV, Leidschendam.

Evans, L. (1986). The effectiveness of safety belts in preventing fatalities. *Accid. Anal & Prev.* (1986) : 229-241.

Gundy, C.M. (1986). De effecten van een combinatie van politietoezicht en voorlichting op het gebruik van autogordels. R-86-26. SWOV, Leidschendam.

Mäkinen, T.; Wittink, R.D. & Hagenzieker, M.P. (1991). Het gebruik van autogordels en factoren die daarbij een rol spelen; Een internationale vergelijking. R-91-26. SWOV, Leidschendam.

Hagenzieker, M.P. (ed.) (1991). Strategies to increase the use of restraint systems. Proceedings of a Workshop organized by SWOV and VTT at the VTI-TRB International Conference Traffic Safety on Two Continents, Gothenburg, 18-20 September 1991. R-91-60. SWOV, Leidschendam.

Schoon, C.C. & Kampen, L.T.B. van (1992). Effecten van maatregelen ter bevordering van het gebruik van autogordels en kinderzitjes in personenauto's. R-92-14. SWOV, Leidschendam.

Verhoef, P.J.G. & Mulder, J.A.G. (1992). Aanwezigheid en gebruik van autogordels en kinderzitjes op de voor- en achterzitplaatsen van personenauto's in 1991. R-92-21. SWOV, Leidschendam.

Afbeeldingen 1 t/m 8

Afbeelding 1. *Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in 1971 t/m 1992.*

Afbeelding 2. *Percentages autogordelgebruik van bestuurders en voorpassagiers van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992.*

Afbeelding 3. *Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1992.*

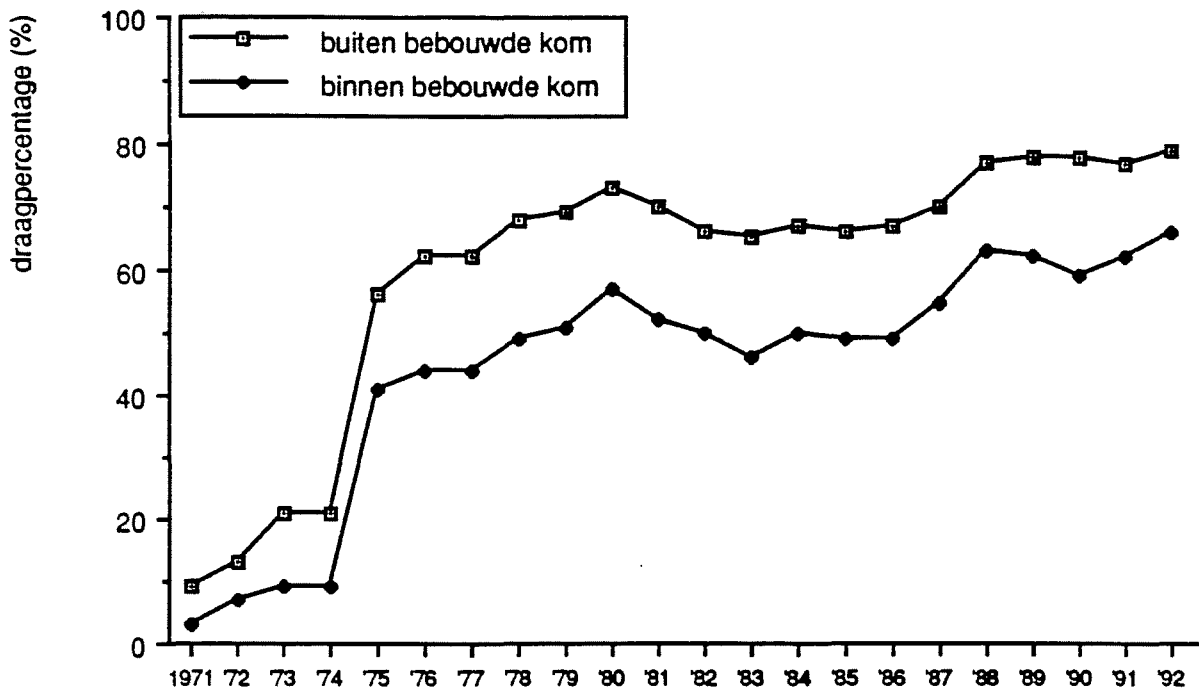
Afbeelding 4. *Percentages autogordelgebruik van voorpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1992.*

Afbeelding 5. *Percentages autogordelgebruik van voorpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1991 en 1992.*

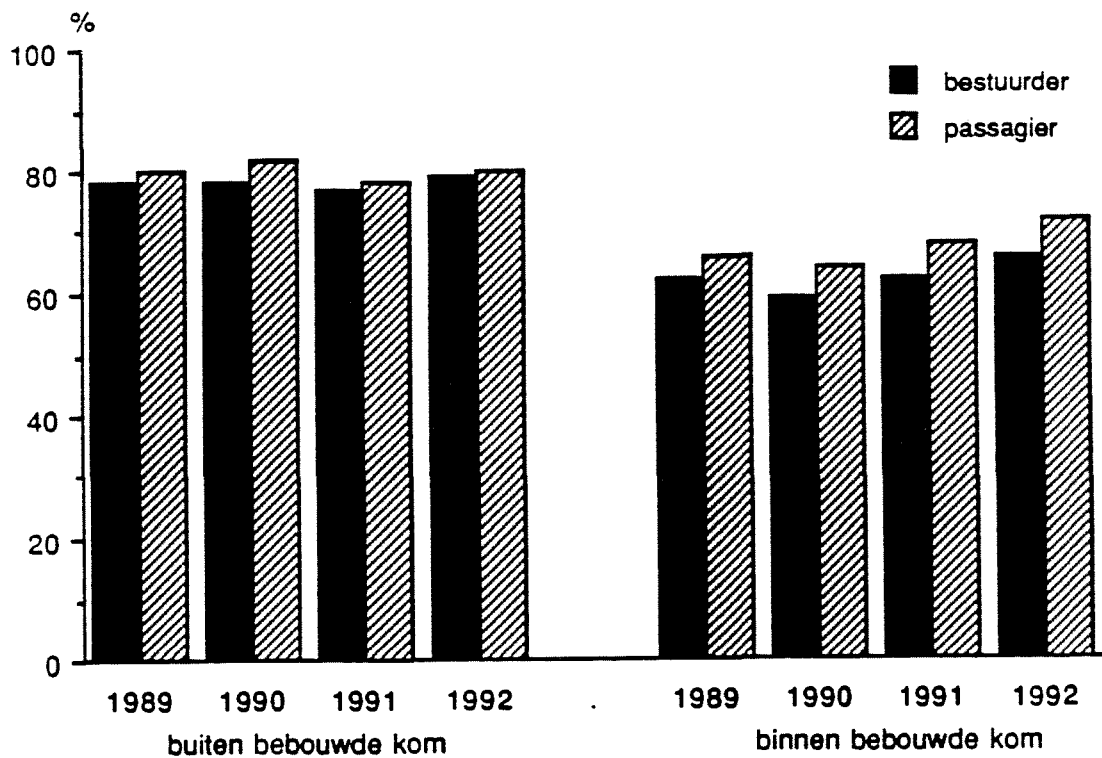
Afbeelding 6. *Percentages gebruik beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar zitplaats in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1992.*

Afbeelding 7. *Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's binnen stedelijke gebieden in (West)Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Finland in 1972 t/m 1990.*

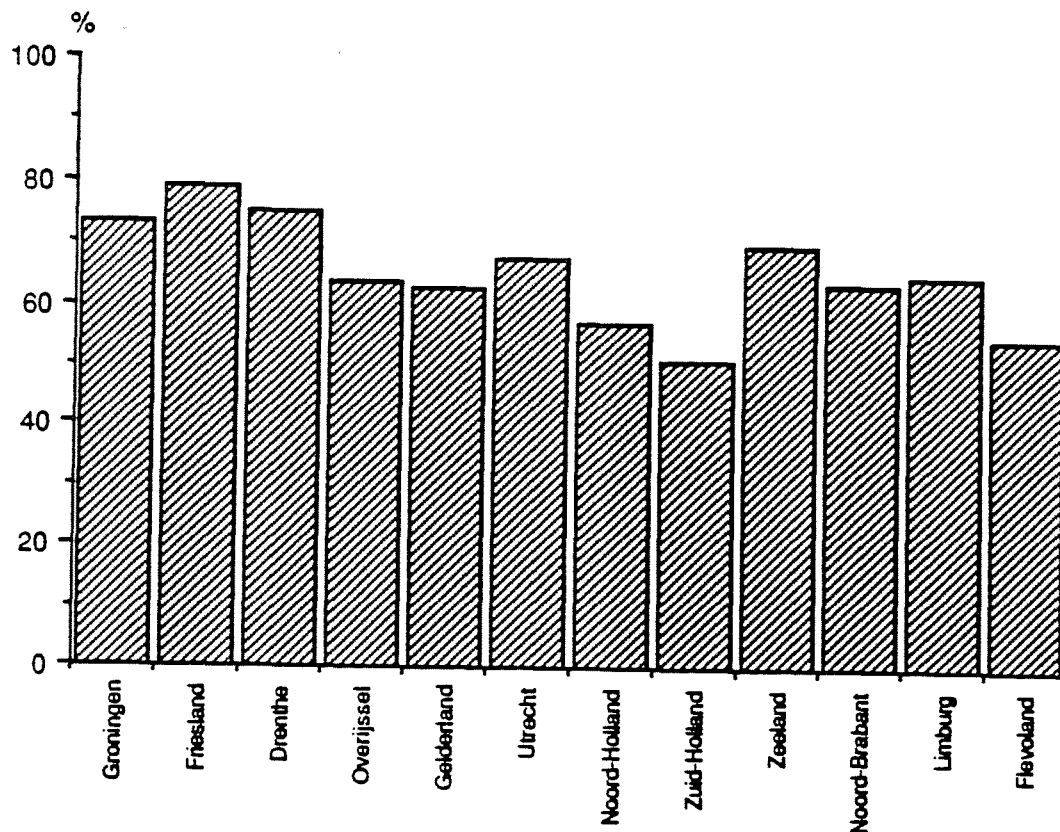
Afbeelding 8. *Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's buiten stedelijke gebieden in (West)Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Finland in 1972 t/m 1990.*

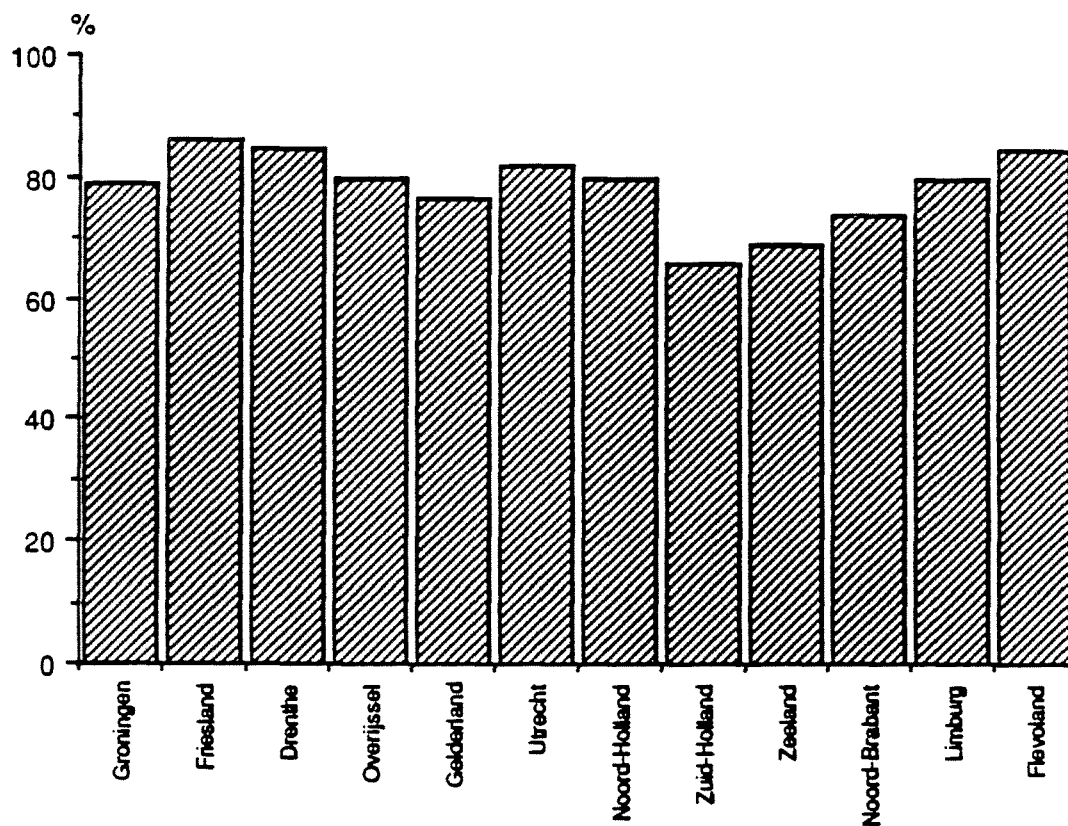
Afbeelding 1. Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in 1971 t/m 1992.

Afbeelding 2. Percentages autogordelgebruik van bestuurders en voorpassagiers van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992.

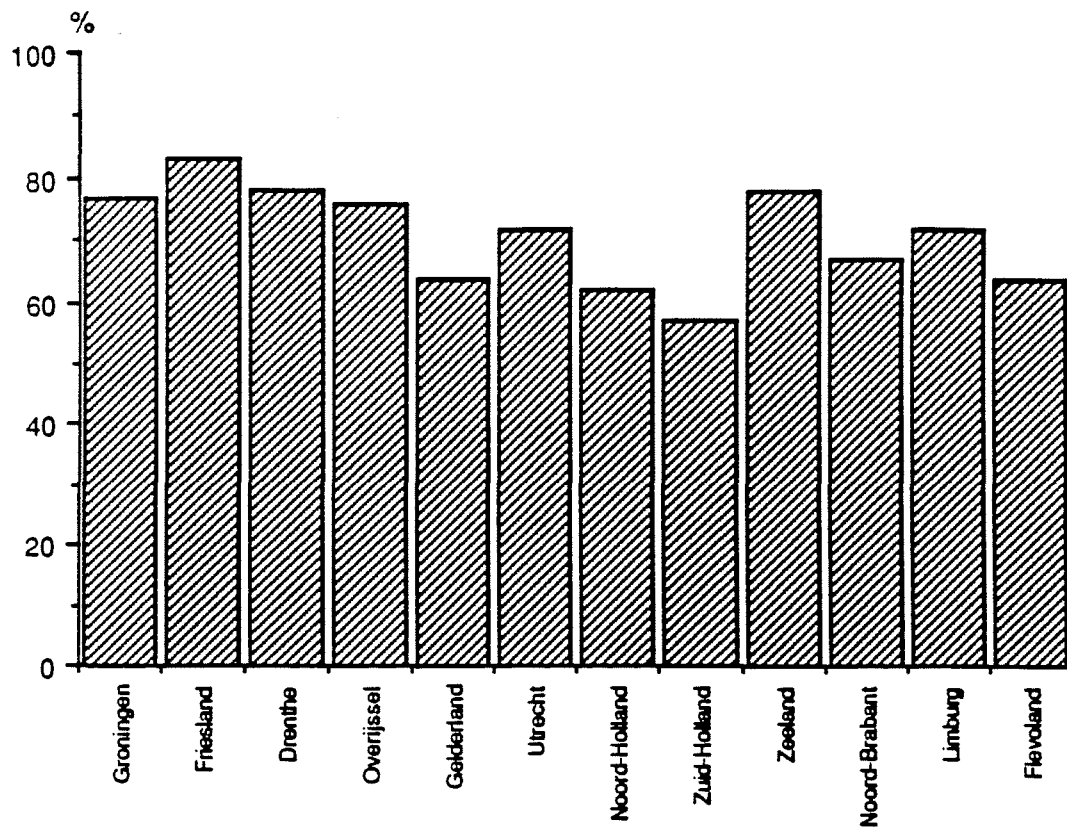

binnen bebouwde kom

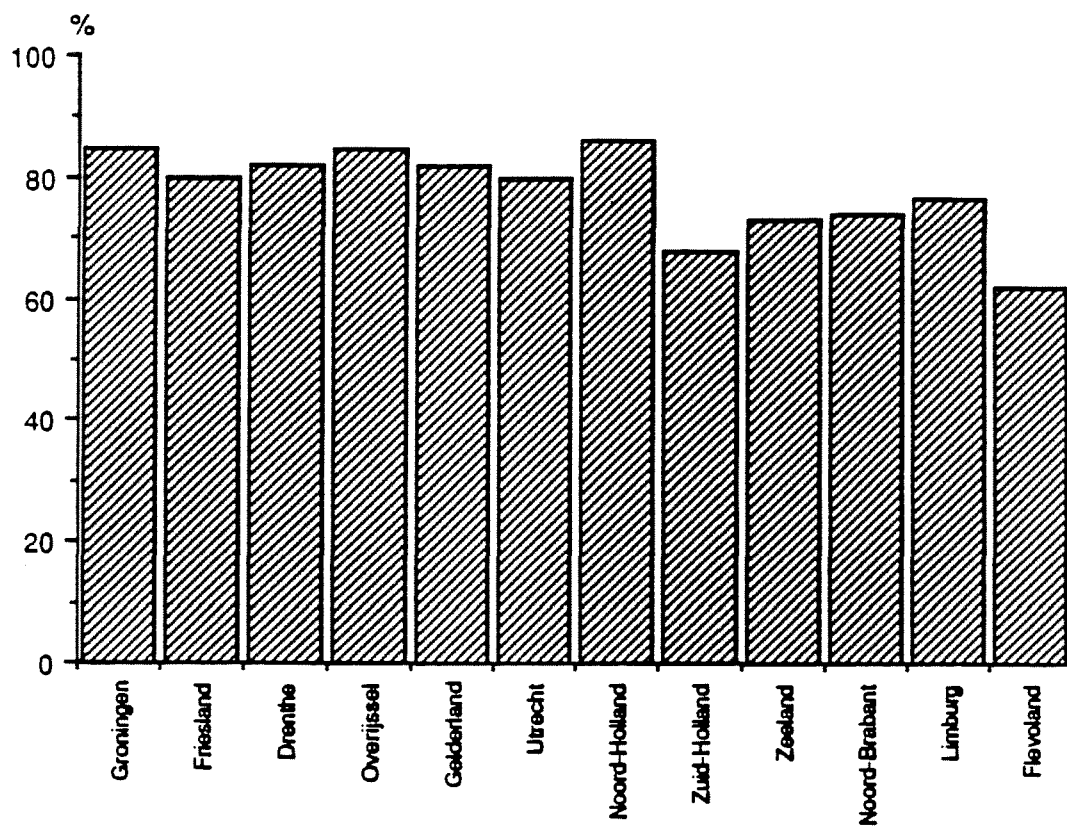

buiten bebouwde kom

Afbeelding 3. Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1992.

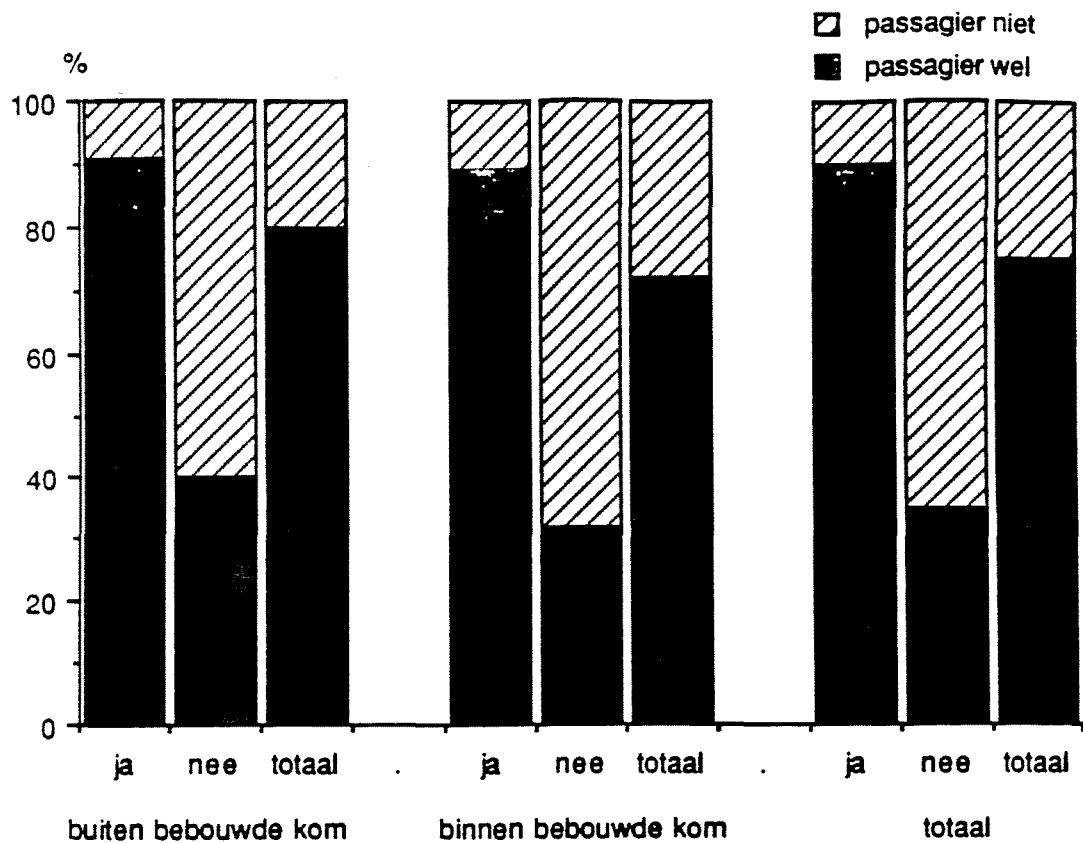

binnen bebouwde kom

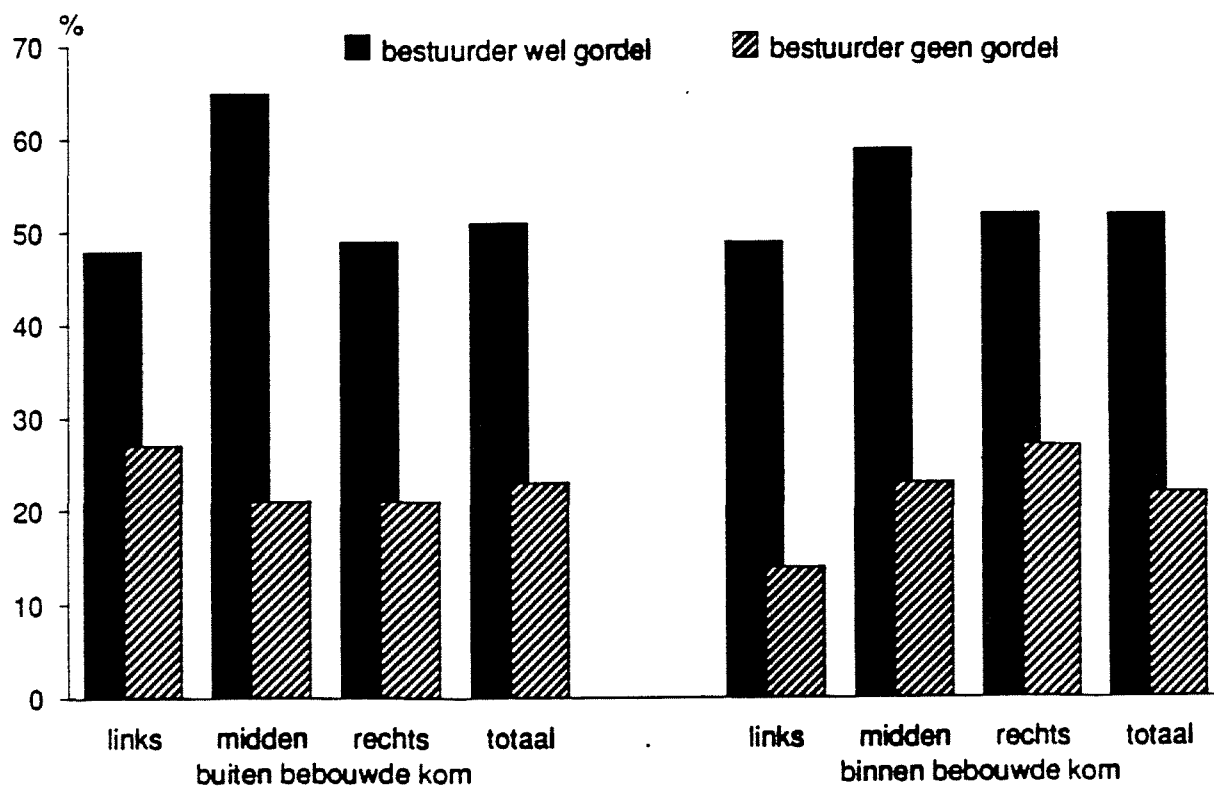

buiten bebouwde kom

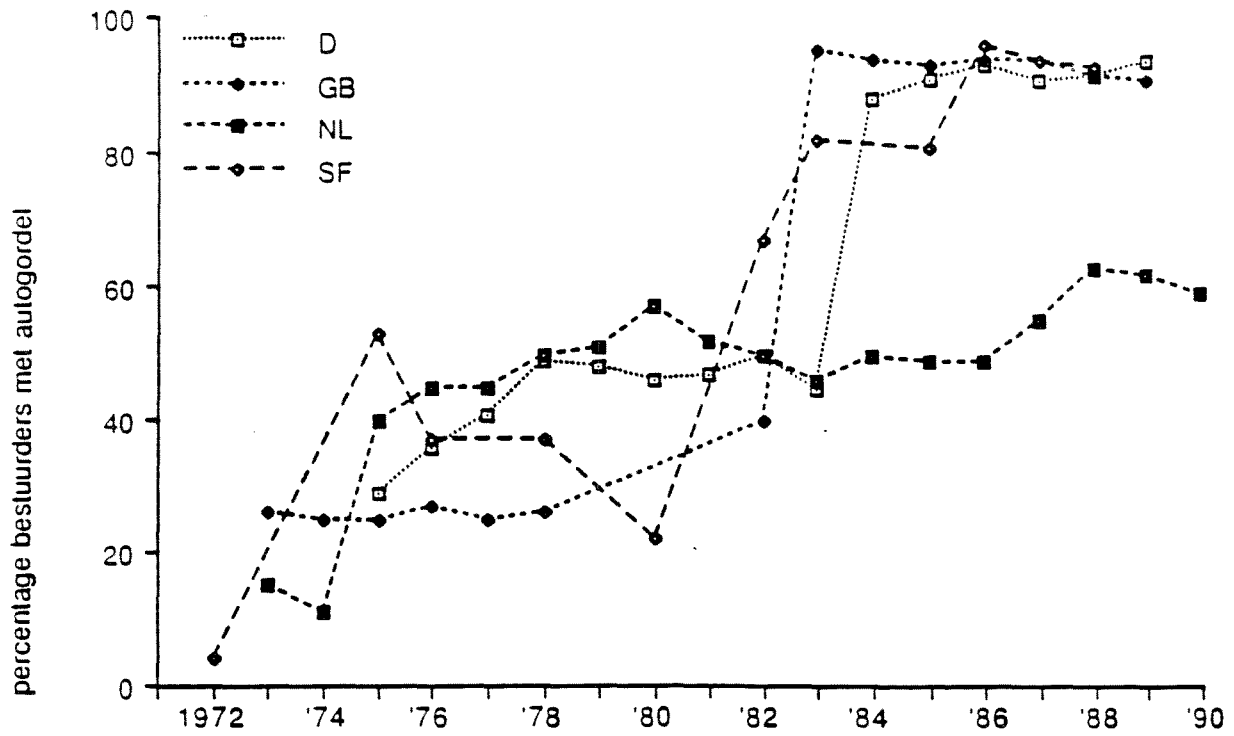
Afbeelding 4. Percentages autogordelgebruik van voorpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1992.

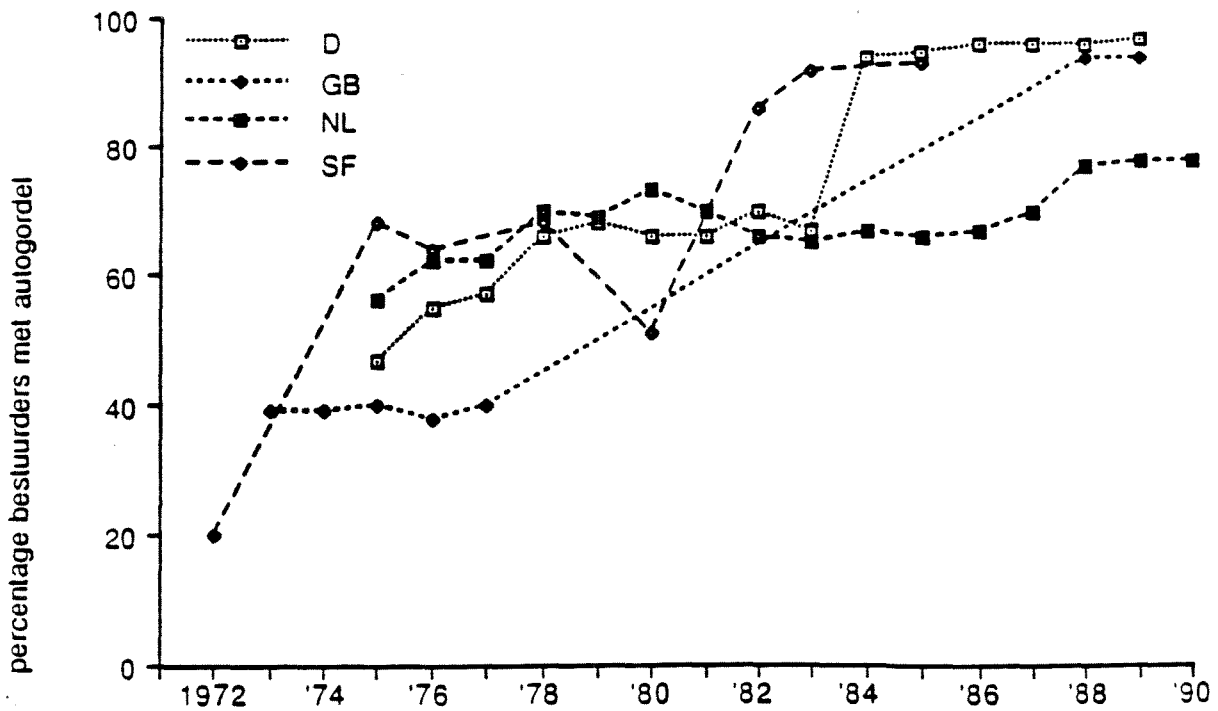
Afbeelding 5. Percentages autogordelgebruik van voorpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1991 en 1992.

Afbeelding 6. Percentages gebruik beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar zitplaats in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1992.

Afbeelding 7. Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's binnen stedelijke gebieden in (West)Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Finland in 1972 t/m 1990.

Afbeelding 8. Percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's buiten stedelijke gebieden in (West)Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en Finland in 1972 t/m 1990.

Tabellen 1 t/m 15

Tabel 1. *Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992.*

Tabel 2. *Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar type weg in 1989 t/m 1992.*

Tabel 3. *Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar type dag in 1991 en 1992.*

Tabel 4. *Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1991 en 1992.*

Tabel 5. *Aantal en percentage autogordelgebruik van vóórpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1991 en 1992.*

Tabel 6. *Autogordelgebruik van vóórpassagiers van personenauto's in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1991 en 1992.*

Tabel 7. *Autogordelgebruik van vóórpassagiers van personenauto's in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar type weg in 1991 en 1992.*

Tabel 8. *Autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar geslacht in 1989 t/m 1992.*

Tabel 9. *Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar geslacht van de vóórpassagier in relatie tot het geslacht van de bestuurder in 1991 en 1992.*

Tabel 10. *Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar zitplaats en ouderdom van het voertuig in 1990 t/m 1992.*

Tabel 11. *Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar zitplaats en type gordel in 1989 t/m 1992.*

Tabel 12. *Aantallen passagiers en beveiligingsmiddelen, gebruik per passagier en per beveiligingsmiddel op de achterzitplaatsen van personenauto's naar type beveiligingsmiddel in 1989 t/m 1992.*

Tabel 12.1. *Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar leeftijd passagier én type beveiligingsmiddel in 1989 t/m 1992.*

Tabel 12.2. *Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar leeftijd passagier in 1989 t/m 1992.*

Tabel 13.1. *Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992.*

Tabel 13.2. *Aanwezigheid en gebruik van autogordels op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992.*

Tabel 14. *Gebruik van beveiligingsmiddelen door passagiers op de achterzitplaatsen in relatie tot het gordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers in 1991 en 1992.*

Tabel 15. Aantallen voertuigen met achterpassagier(s), aantallen achterpassagiers, aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen naar zitplaats in 1991 en 1992.

Bebouwing	Bestuurders			Voorpassagiers		
	N	gebruik n	%	N	gebruik n	%
<i>Buiten b.k.</i>						
1989	3451	2676	78%	1615	1297	80%
1990	2694	2101	78%	1209	989	82%
1991	7924	6077	77%	3240	2538	78%
1992	8612	6775	79%	3545	2837	80%
<i>Binnen b.k.</i>						
1989	3671	2264	62%	1583	1052	66%
1990	3018	1766	59%	1229	788	64%
1991	10163	6270	62%	4328	2929	68%
1992	10802	7132	66%	4580	3279	72%
<i>Totaal</i>						
1989	7122	4940	69%	3198	2349	73%
1990	5712	3867	68%	2438	1777	73%
1991	18087	12347	68%	7568	5467	72%
1992	19414	13907	72%	8125	6116	75%

Tabel 1. Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom in 1989 t/m 1992.

Type weg	Bestuurders			Voorpassagiers		
	N	gebruik n	%	N	gebruik n	%
<i>Autosnelweg</i>						
1989	1788	1449	81%	-	-	-
1990	1553	1248	80%	-	-	-
1991	3724	2890	78%	1452	1114	77%
1992	4699	3784	81%	1883	1514	80%
<i>Niet-a.s.w.</i>						
1989	1663	1227	74%	-	-	-
1990	1141	853	75%	-	-	-
1991	4200	3187	76%	1788	1424	80%
1992	3913	2991	76%	1662	1323	80%
<i>Doorgaande verk.str.</i>						
1989	1840	1235	67%	-	-	-
1990	1476	970	66%	-	-	-
1991	5264	3378	64%	2458	1679	68%
1992	5625	3826	68%	2500	1817	73%
<i>Verkeersstraat</i>						
1989	1831	1029	56%	-	-	-
1990	1542	796	52%	-	-	-
1991	4899	2892	59%	1870	1250	67%
1992	5177	3306	64%	2080	1462	70%
<i>Totaal</i>						
1989	7122	4940	69%	-	-	-
1990	5712	3867	68%	-	-	-
1991	18087	12347	68%	7568	5467	72%
1992	19414	13907	72%	8125	6116	75%

Tabel 2. Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar type weg in 1989 t/m 1992.

Type dag	Bestuurders			Voorpassagiers		
	N	gebruik n	%	N	gebruik n	%
<i>Werkdag</i>						
1991	10959	7598	69%	3209	2296	72%
1992	10930	7915	72%	2955	2167	73%
<i>Weekeinddag</i>						
1991	7128	4749	67%	4359	3171	73%
1992	8484	5992	71%	5170	3949	76%
<i>Totaal</i>						
1991	18087	12347	68%	7568	5467	72%
1992	19414	13907	72%	8125	6116	75%

Tabel 3. Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar type dag in 1991 en 1992.

Provincie	1991			1992		
	N	gebruik n	%	N	gebruik n	%
<i>Binnen b.k.</i>						
Groningen	800	579	72%	832	611	73%
Friesland	815	597	73%	980	775	79%
Drenthe	779	566	73%	707	528	75%
Overijssel	776	498	64%	474	303	64%
Gelderland	890	511	57%	808	505	63%
Utrecht	666	417	63%	1630	1114	68%
Noord-Holland	980	537	55%	1174	664	57%
Zuid-Holland	837	406	49%	794	401	51%
Zeeland	904	528	58%	1261	881	70%
Noord-Brabant	1133	665	59%	977	627	64%
Limburg	1167	718	62%	806	524	65%
Flevoland	416	248	60%	359	199	55%
Totaal	10163	6270	62%	10802	7132	66%
<i>Buiten b.k.</i>						
Groningen	400	318	79%	529	418	79%
Friesland	1199	989	82%	1052	906	86%
Drenthe	630	524	83%	759	643	85%
Overijssel	392	293	75%	526	419	80%
Gelderland	448	340	76%	380	291	77%
Utrecht	1133	895	79%	1362	1114	82%
Noord-Holland	637	498	78%	915	729	80%
Zuid-Holland	906	582	64%	969	643	66%
Zeeland	337	224	66%	369	256	69%
Noord-Brabant	825	638	77%	888	654	74%
Limburg	583	429	74%	651	521	80%
Flevoland	434	347	80%	212	181	85%
Totaal	7924	6077	77%	8612	6775	79%
<i>Totaal</i>						
Groningen	1200	897	75%	1361	1029	76%
Friesland	2014	1586	79%	2032	1681	83%
Drenthe	1409	1090	77%	1466	1171	80%
Overijssel	1168	791	68%	1000	722	72%
Gelderland	1338	851	64%	1188	796	67%
Utrecht	1799	1312	73%	2992	2228	74%
Noord-Holland	1617	1035	64%	2089	1393	67%
Zuid-Holland	1743	988	57%	1763	1044	59%
Zeeland	1241	752	61%	1630	1137	70%
Noord-Brabant	1958	1303	67%	1865	1281	69%
Limburg	1750	1147	66%	1457	1045	72%
Flevoland	850	595	70%	571	380	67%
Totaal	18087	12347	68%	19414	13907	72%

Tabel 4. Aantallen en percentages autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1991 en 1992.

Provincie	1991			1992		
	N	gebruik n	%	N	gebruik n	%
<i>Binnen b.k.</i>						
Groningen	258	200	78%	254	196	77%
Friesland	427	341	80%	581	483	83%
Drenthe	488	383	78%	411	322	78%
Overijssel	272	200	74%	119	90	76%
Gelderland	288	179	62%	236	152	64%
Utrecht	361	245	68%	927	667	72%
Noord-Holland	240	146	61%	304	187	62%
Zuid-Holland	424	233	55%	396	226	57%
Zeeland	253	176	70%	385	301	78%
Noord-Brabant	678	429	63%	520	347	67%
Limburg	463	282	61%	281	201	72%
Flevoland	176	115	65%	166	107	64%
Totaal	4328	2929	68%	4580	3279	72%
<i>Buiten b.k.</i>						
Groningen	248	211	85%	345	294	85%
Friesland	394	314	80%	298	237	80%
Drenthe	188	163	87%	223	182	82%
Overijssel	290	226	78%	404	342	85%
Gelderland	341	283	83%	297	244	82%
Utrecht	232	184	79%	295	237	80%
Noord-Holland	432	358	83%	606	521	86%
Zuid-Holland	212	134	63%	216	146	68%
Zeeland	245	177	72%	255	186	73%
Noord-Brabant	328	252	77%	348	257	74%
Limburg	179	125	70%	200	155	77%
Flevoland	151	111	74%	58	36	62%
Totaal	3240	2538	78%	3545	2837	80%
<i>Totaal</i>						
Groningen	506	411	81%	599	490	82%
Friesland	821	655	80%	879	720	82%
Drenthe	676	546	81%	634	504	79%
Overijssel	562	426	76%	523	432	83%
Gelderland	629	462	73%	533	396	74%
Utrecht	593	429	72%	1222	904	74%
Noord-Holland	672	504	75%	910	708	78%
Zuid-Holland	636	367	58%	612	372	61%
Zeeland	498	353	71%	640	487	76%
Noord-Brabant	1006	681	68%	868	604	70%
Limburg	642	407	63%	481	356	74%
Flevoland	327	226	69%	224	143	64%
Totaal	7568	5467	72%	8125	6116	75%

Tabel 5. Aantal en percentage autogordelgebruik van vóórpassagiers in personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom naar provincie in 1991 en 1992.

Bestuurder	Gebruik voorpassagier				totaal	
	ja	%	nee	%		
Buiten b.k.	ja 1991	2274	90%	248	10%	2522
	1992	2538	91%	259	9%	2797
	nee 1991	264	37%	454	63%	718
	1992	299	40%	449	60%	748
	totaal 1991	2538	78%	702	22%	3240
	1992	2837	80%	708	20%	3545
Binnen b.k.	ja 1991	2471	86%	387	14%	2858
	1992	2824	89%	348	11%	3172
	nee 1991	458	31%	1012	69%	1470
	1992	455	32%	953	68%	1408
	totaal 1991	2929	68%	1399	32%	4328
	1992	3279	72%	1301	28%	4580
Totaal	ja 1991	4745	88%	635	12%	5380
	1992	5362	90%	607	10%	5969
	nee 1991	722	33%	1466	67%	2188
	1992	754	35%	1402	65%	2156
	totaal 1991	5467	72%	2101	28%	7568
	1992	6116	75%	2009	25%	8125

Tabel 6. *Autogordelgebruik van vóórpassagiers van personenauto's in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1991 en 1992.*

Gebruik bestuurder		Gebruik voorpassagier				totaal	
		ja	%	nee	%		
Autosnelweg	ja	1991	992	90%	112	10%	1104
		1992	1357	91%	129	9%	1486
	nee	1991	122	35%	226	65%	348
		1992	157	40%	240	60%	397
	totaal	1991	1114	77%	338	23%	1452
		1992	1514	80%	369	20%	1883
Niet-a.s.w.	ja	1991	1282	90%	136	10%	1418
		1992	1181	90%	130	9%	1311
	nee	1991	142	38%	228	62%	370
		1992	142	40%	209	60%	351
	totaal	1991	1424	80%	364	20%	1788
		1992	1323	80%	339	20%	1662
Doorg.verk.str.	ja	1991	1427	86%	223	14%	1650
		1992	1545	90%	168	9%	1713
	nee	1991	252	31%	556	69%	808
		1992	272	35%	515	65%	787
	totaal	1991	1679	68%	779	32%	2458
		1992	1817	73%	683	27%	2500
Verkeersstraat	ja	1991	1044	86%	164	14%	1208
		1992	1279	88%	180	12%	1459
	nee	1991	206	31%	456	69%	662
		1992	183	29%	438	71%	621
	totaal	1991	1250	67%	620	33%	1870
		1992	1462	70%	618	30%	2080
Totaal	ja	1991	4745	88%	635	12%	5380
		1992	5362	90%	607	10%	5969
	nee	1991	722	33%	1466	67%	2188
		1992	754	35%	1402	65%	2156
	totaal	1991	5467	72%	2101	28%	7568
		1992	6116	75%	2009	25%	8125

Tabel 7. *Autogordelgebruik van vóórpassagiers van personenauto's in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder naar type weg in 1991 en 1992.*

Bebouwing	Bestuurders					
	mannen		vrouwen		totaal	
	N	% gebr.	N	% gebr.	N	% gebr.
<i>Buiten b.k.</i>						
1989	2776	76%	675	85%	3451	78%
1990	2114	76%	580	84%	2694	78%
1991	6263	75%	1661	83%	7924	77%
1992	6730	77%	1882	85%	8612	79%
<i>Binnen b.k.</i>						
1989	2900	61%	771	64%	3671	62%
1990	2357	56%	661	66%	3018	59%
1991	7527	59%	2636	69%	10163	62%
1992	8129	64%	2673	72%	10802	66%
<i>Totaal</i>						
1989	5676	68%	1446	74%	7122	69%
1990	4471	65%	1241	74%	5712	68%
1991	13790	66%	4297	74%	18087	68%
1992	14859	70%	4555	77%	19414	72%

Tabel 8. *Autogordelgebruik van bestuurders van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar geslacht in 1989 t/m 1992.*

Gebruik bestuurder	Gebruik voorpassagier					
	mannen		vrouwen		totaal	
	ja	%	ja	%	ja	%
<i>Mannen</i>						
ja 1991	861	84%	2938	90%	3799	89%
1992	976	86%	3372	92%	4348	91%
nee 1991	132	24%	485	37%	617	33%
1992	142	25%	503	39%	645	35%
totaal 1991	993	63%	3423	75%	4416	72%
1992	1118	66%	3875	78%	4993	75%
<i>Vrouwen</i>						
ja 1991	369	84%	577	88%	946	86%
1992	405	86%	609	88%	1014	87%
nee 1991	34	28%	71	35%	105	33%
1992	37	32%	72	38%	109	36%
totaal 1991	403	72%	648	76%	1051	74%
1992	442	75%	681	77%	1123	76%
<i>Totaal</i>						
ja 1991	1230	84%	3515	90%	4745	88%
1992	1381	86%	3981	91%	5362	90%
nee 1991	166	25%	556	37%	722	33%
1992	179	27%	575	39%	754	35%
totaal 1991	1396	65%	4071	75%	5467	72%
1992	1560	69%	4556	78%	6116	75%

Tabel 9. *Autogordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers van personenauto's naar geslacht van de vóórpassagier in relatie tot het geslacht van de bestuurder in 1991 en 1992.*

Beveiligingsmiddel per voertuig		Ouderdom voertuig in jaren t.o.v. 1992								Totaal
		1	2	3	4	5	6	7	>=8	
<i>Buiten b.k.</i>										
Aantal voert.	1990			321	423	313	299	282	244	2694
	1991		80	76	73	47	86	89	70	699
	1992	65	76	64	68	49	64	52	185	623
<i>links</i>	1990			93%	63%	36%	29%	25%	20%	39%
	1991		88%	91%	67%	36%	30%	36%	17%	45%
	1992	98%	99%	92%	82%	49%	28%	31%	22%	57%
<i>midden</i>	1990			69%	46%	27%	16%	16%	9%	25%
	1991		68%	71%	45%	17%	19%	26%	10%	32%
	1992	75%	74%	63%	53%	24%	14%	27%	17%	40%
<i>rechts</i>	1990			92%	63%	35%	27%	26%	19%	38%
	1991		89%	92%	70%	49%	33%	39%	14%	48%
	1992	100%	100%	94%	82%	47%	33%	33%	24%	58%
<i>Binnen b.k.</i>										
Aantal voert.	1990			275	364	274	333	347	237	3018
	1991		73	97	98	79	104	121	86	949
	1992	61	80	81	68	61	77	79	307	814
<i>links</i>	1990			92%	59%	28%	34%	29%	26%	35%
	1991		93%	92%	66%	35%	33%	39%	24%	46%
	1992	93%	91%	89%	69%	57%	44%	28%	28%	52%
<i>midden</i>	1990			65%	41%	19%	21%	13%	12%	21%
	1991		75%	67%	51%	33%	28%	27%	22%	35%
	1992	72%	64%	67%	41%	31%	27%	14%	18%	35%
<i>rechts</i>	1990			93%	58%	28%	34%	30%	22%	34%
	1991		93%	92%	68%	41%	33%	40%	28%	47%
	1992	93%	95%	94%	71%	51%	43%	34%	32%	55%
<i>Totaal</i>										
Aantal voert.	1990			596	787	587	632	629	481	5712
	1991		153	173	171	126	190	210	156	1648
	1992	126	156	145	136	110	141	131	492	1437
<i>links</i>	1990			93%	61%	32%	32%	27%	23%	37%
	1991		90%	91%	67%	36%	32%	38%	21%	45%
	1992	96%	95%	90%	76%	54%	37%	29%	26%	54%
<i>midden</i>	1990			68%	44%	23%	19%	14%	11%	23%
	1991		71%	69%	49%	27%	24%	27%	17%	34%
	1992	74%	69%	65%	47%	28%	21%	19%	18%	37%
<i>rechts</i>	1990			92%	61%	32%	31%	28%	21%	36%
	1991		91%	92%	69%	44%	33%	40%	22%	48%
	1992	97%	97%	94%	76%	49%	38%	34%	29%	56%

Tabel 10. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen of buiten de bebouwde kom naar zitplaats en ouderdom van het voertuig in 1990 t/m 1992.

Plaats op achterbank	Type beveiligingsmiddel				totaal	voert.	Bev.m./voert. Totaal	
	heup	driep.	kinderz.	onb.				
<i>Aantal</i>								
<i>links</i>	1989	377	1459	110	15	1961	7122	28%
	1990	258	1734	102	0	2094	5712	37%
	1991	94	579	67	9	749	1648	45%
	1992	87	620	72	0	779	1437	54%
<i>midden</i>	1989	975	50	100	18	1143	7122	16%
	1990	1220	27	79	0	1326	5712	23%
	1991	460	14	72	7	553	1648	34%
	1992	439	18	74	0	523	1437	37%
<i>rechts</i>	1989	362	1450	190	15	2017	7122	28%
	1990	253	1697	105	0	2055	5712	36%
	1991	80	570	121	13	784	1648	48%
	1992	85	590	133	0	808	1437	56%
<i>Percentage beveiligingsmiddel (autogordels+kinderzitjes)</i>								
<i>links</i>	1989	19%	74%	6%	1%	100%		
	1990	12%	83%	5%	0%	100%		
	1991	13%	77%	9%	1%	100%		
	1992	11%	80%	9%	0%	100%		
<i>midden</i>	1989	85%	4%	9%	2%	100%		
	1990	92%	2%	6%	0%	100%		
	1991	83%	3%	13%	1%	100%		
	1992	83%	3%	14%	0%	100%		
<i>rechts</i>	1989	18%	72%	9%	1%	100%		
	1990	12%	83%	5%	0%	100%		
	1991	10%	73%	15%	2%	100%		
	1992	11%	73%	16%	0%	100%		
<i>Percentage autogordels</i>								
<i>links</i>	1989	20%	79%		1%	100%		
	1990	13%	87%		0%	100%		
	1991	14%	85%		1%	100%		
	1992	12%	88%		0%	100%		
<i>midden</i>	1989	93%	5%		2%	100%		
	1990	98%	2%		0%	100%		
	1991	96%	3%		1%	100%		
	1992	96%	4%		0%	100%		
<i>rechts</i>	1989	20%	79%		1%	100%		
	1990	13%	87%		0%	100%		
	1991	12%	86%		2%	100%		
	1992	13%	87%		0%	100%		

Tabel 11. Aanwezigheid van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar zitplaats en type gordel in 1989 t/m 1992.

		B E V E I L I G I N G S M I D D E L					
		HEUP	3-PTS	TOT.GORD.	KIND-ZIT	TOTAAL	
<i>Passagiers</i>							
	1989	1889					
	1990	1366					
	1991	2265					
	1992	2285					
<i>Aanwezig</i>							
	1989		131	318	449	182	631
	1990		112	308	420	125	545
	1991		268	742	1010	229	1239
	1992		231	813	1044	268	1312
<i>Gebruik</i>							
	1989		34	38	72	168	240
	1990		27	54	81	115	196
	1991		33	97	130	200	330
	1992		87	269	356	239	595
<i>Gebruik/passagier</i>							
	1989	13%					
	1990	14%					
	1991	14%					
	1992	26%					
<i>Gebruik/aanwezigheid</i>							
	1989		26%	12%	16%	92%	38%
	1990		24%	18%	19%	92%	36%
	1991		12%	13%	13%	87%	27%
	1992		38%	33%	34%	89%	45%

Tabel 12. Aantallen passagiers en beveiligingsmiddelen, gebruik per passagier en per beveiligingsmiddel op de achterzitplaatsen van personenauto's naar type beveiligingsmiddel in 1989 t/m 1992.

Beveiligingsmiddel	Leeftijd passagier achterbank						Totaal	
	< 5	5-11	12-17	18-24	25-50	> 50		
<i>Heupgordel</i>								
aanwezig	1989	6	76	18	11	15	5	131
	1990	28	48	15	7	6	8	112
	1991	52	115	28	30	28	15	268
	1992	40	118	22	17	27	7	231
gebruik	1989	3	25	3	1	2	0	34
	1990	8	10	4	1	1	3	27
	1991	15	13	1	0	4	0	33
	1992	29	42	6	4	3	3	87
gebruik/aanwezig	1989	50%	33%	17%	9%	13%	0%	26%
	1990	29%	21%	27%	14%	17%	38%	24%
	1991	29%	11%	4%	0%	14%	0%	12%
	1992	73%	36%	27%	24%	11%	43%	38%
<i>Driepuntsgordel</i>								
aanwezig	1989	9	113	37	39	79	41	318
	1990	24	91	26	48	85	34	308
	1991	55	215	78	100	194	100	742
	1992	58	241	97	75	214	128	813
gebruik	1989	2	27	3	2	3	1	38
	1990	7	28	5	4	5	5	54
	1991	16	49	12	5	10	5	97
	1992	27	78	32	21	55	56	269
gebruik/aanwezig	1989	22%	24%	8%	5%	4%	2%	12%
	1990	29%	31%	19%	8%	6%	15%	18%
	1991	29%	23%	15%	5%	5%	5%	13%
	1992	47%	32%	33%	28%	26%	44%	33%
<i>Kinderzitje</i>								
aanwezig	1989	172	9	1				182
	1990	121	4					125
	1991	218	11					229
	1992	262	4	1	1			268
gebruik	1989	163	5	0				168
	1990	113	2					115
	1991	194	6					200
	1992	236	3	0	0			239
gebruik/aanwezig	1989	95%	56%	0%				92%
	1990	93%	50%					92%
	1991	89%	55%					87%
	1992	90%	75%	0%				89%

Tabel 12.1. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar leeftijd passagier en type beveiligingsmiddel in 1989 t/m 1992.

Autogordel + kinderzitje		Leeftijd passagier achterbank						Totaal
		< 5	5-11	12-17	18-24	25-50	> 50	
Passagiers	1989	218	537	285	253	388	208	1889
	1990	249	379	128	207	269	134	1366
	1991	432	472	291	321	491	258	2265
	1992	440	716	214	198	501	216	2285
Aanwezig	1989	187	198	56	50	94	46	631
	1990	178	146	40	55	91	42	552
	1991	333	351	108	131	226	117	1266
	1992	360	363	120	93	241	135	1312
Gebruik	1989	168	57	6	3	5	1	240
	1990	128	40	9	5	6	8	196
	1991	232	73	13	6	14	5	343
	1992	292	123	38	25	58	59	595
Gebruik/passag.	1989	77%	11%	2%	1%	1%	0%	13%
	1990	51%	11%	7%	2%	2%	6%	14%
	1991	54%	15%	4%	2%	3%	2%	14%
	1992	66%	17%	18%	13%	12%	27%	26%
Gebruik/aanw.	1989	90%	29%	11%	6%	5%	2%	38%
	1990	72%	27%	23%	9%	7%	19%	36%
	1991	70%	21%	12%	5%	6%	4%	27%
	1992	81%	34%	32%	27%	24%	44%	45%

Tabel 12.2. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's naar leeftijd passagier in 1989 t/m 1992.

Gordelgebruik bestuurder	Achterpassagiers								
	Links		Midden		Rechts		Totaal		
	N	gebruik %	N	gebruik %	N	gebruik %	N	gebruik %	
<i>Buiten b.k.</i>									
ja	1989	113	35%	39	56%	135	39%	287	40%
	1990	93	46%	33	36%	109	39%	235	41%
	1991	158	23%	73	30%	229	25%	460	25%
	1992	185	48%	77	65%	251	49%	513	51%
nee	1989	28	11%	9	44%	29	17%	66	18%
	1990	16	25%	12	50%	26	19%	54	28%
	1991	29	7%	11	27%	47	21%	87	17%
	1992	33	27%	14	21%	47	21%	94	23%
totaal	1989	141	30%	48	54%	164	35%	353	36%
	1990	109	43%	45	40%	135	35%	289	39%
	1991	187	21%	84	30%	276	24%	547	24%
	1992	218	44%	91	58%	298	44%	607	46%
<i>Binnen b.k.</i>									
ja	1989	83	42%	29	59%	92	48%	204	47%
	1990	74	38%	24	38%	81	41%	179	39%
	1991	169	30%	96	36%	243	32%	508	32%
	1992	190	49%	68	59%	270	52%	528	52%
nee	1989	23	13%	18	33%	33	27%	74	24%
	1990	28	29%	11	36%	45	18%	84	24%
	1991	58	14%	54	24%	99	28%	211	23%
	1992	58	14%	30	23%	89	27%	177	22%
totaal	1989	106	36%	47	49%	125	42%	278	41%
	1990	102	35%	35	37%	126	33%	263	34%
	1991	227	26%	150	32%	342	31%	719	29%
	1992	248	41%	98	48%	359	46%	705	44%
<i>Totaal</i>									
ja	1989	196	38%	68	57%	227	43%	491	43%
	1990	167	43%	57	37%	190	39%	414	40%
	1991	327	27%	169	34%	472	28%	968	29%
	1992	375	49%	145	62%	521	50%	1041	51%
nee	1989	51	12%	27	37%	62	23%	140	21%
	1990	44	27%	23	43%	71	18%	138	25%
	1991	87	11%	65	25%	146	26%	298	21%
	1992	91	19%	44	23%	136	25%	271	23%
totaal	1989	247	32%	95	52%	289	38%	631	38%
	1990	211	39%	80	39%	261	34%	552	37%
	1991	414	24%	234	31%	618	28%	1266	27%
	1992	466	43%	189	53%	657	45%	1312	45%

Tabel 13.1. Aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992.

Gordel- gebruik bestuurder	Achterpassagiers								
	Links		Midden		Rechts		Totaal		
	N	gebruik %	N	gebruik %	N	gebruik %	N	gebruik %	
<i>Buiten b.k.</i>									
ja	1989	82	18%	25	12%	92	16%	199	17%
	1990	71	31%	25	20%	87	23%	183	26%
	1991	140	15%	55	9%	201	14%	396	14%
	1992	159	40%	45	47%	212	41%	416	41%
nee	1989	23	0%	6	0%	21	0%	50	0%
	1990	14	14%	6	17%	21	0%	41	7%
	1991	28	4%	8	0%	36	0%	72	1%
	1992	30	20%	13	15%	43	16%	86	17%
totaal	1989	105	14%	31	10%	113	13%	249	13%
	1990	85	28%	31	19%	108	19%	224	22%
	1991	168	13%	63	8%	237	12%	468	12%
	1992	189	37%	58	40%	255	37%	502	37%
<i>Binnen b.k.</i>									
ja	1989	49	18%	17	6%	54	15%	120	15%
	1990	59	25%	14	0%	66	29%	139	24%
	1991	138	20%	63	14%	199	19%	400	19%
	1992	156	43%	41	34%	204	40%	401	41%
nee	1989	15	0%	17	6%	21	0%	53	2%
	1990	20	5%	7	0%	37	5%	64	5%
	1991	53	8%	41	5%	75	8%	169	7%
	1992	53	6%	22	0%	66	5%	141	4%
totaal	1989	64	14%	34	6%	75	11%	173	11%
	1990	79	20%	21	0%	103	20%	203	18%
	1991	191	17%	104	11%	274	16%	569	15%
	1992	209	33%	63	22%	270	31%	542	31%
<i>Totaal</i>									
ja	1989	131	18%	42	10%	146	16%	319	16%
	1990	130	28%	39	13%	153	25%	322	25%
	1991	278	18%	118	12%	400	17%	796	16%
	1992	315	42%	86	41%	416	41%	817	41%
nee	1989	38	0%	23	4%	42	0%	103	1%
	1990	34	9%	13	8%	58	3%	105	6%
	1991	81	6%	49	4%	111	5%	241	5%
	1992	83	11%	35	6%	109	9%	227	9%
totaal	1989	169	14%	65	8%	188	12%	422	12%
	1990	164	24%	52	12%	211	19%	427	20%
	1991	359	15%	167	10%	511	14%	1037	14%
	1992	398	35%	121	31%	525	34%	1044	34%

Tabel 13.2. Aanwezigheid en gebruik van autogordels op de achterzitplaatsen van personenauto's op wegen binnen en buiten de bebouwde kom in relatie tot het gordelgebruik van de bestuurder in 1989 t/m 1992.

Gordelgebruik bestuurder		L I N K S		M I D D E N		R E C H T S		T O T A A L		
Passag.		aanw.	gebr.	aanw.	gebr.	aanw.	gebr.	aanw.	gebr.	
ja	ja	1991	244	26%	107	35%	345	26%	696	27%
		1992	287	47%	95	58%	390	47%	772	48%
	nee	1991	32	9%	20	5%	42	10%	94	9%
		1992	16	38%	11	64%	28	43%	55	45%
	geen	1991	51	43%	42	45%	85	49%	178	47%
		1992	72	56%	39	72%	103	65%	214	63%
totaal		1991	327	27%	169	34%	472	28%	968	29%
		1992	375	49%	145	62%	521	50%	1041	51%
nee	ja	1991	23	13%	20	20%	43	23%	86	20%
		1992	27	22%	14	29%	42	24%	83	24%
	nee	1991	42	0%	24	17%	69	20%	135	14%
		1992	44	0%	23	26%	63	27%	130	22%
	geen	1991	22	0%	21	38%	34	41%	77	36%
		1992	20	0%	7	0%	31	23%	58	21%
totaal		1991	87	11%	65	25%	146	26%	298	21%
		1992	91	19%	44	23%	136	25%	271	23%
totaal	ja	1991	267	25%	127	32%	388	25%	782	26%
		1992	314	45%	109	54%	432	45%	855	46%
	nee	1991	74	5%	44	11%	111	16%	229	12%
		1992	60	20%	34	38%	91	32%	185	29%
	geen	1991	73	38%	63	43%	119	47%	255	44%
		1992	92	49%	46	61%	134	55%	272	54%
totaal		1991	414	24%	234	31%	618	28%	1266	27%
		1992	466	43%	189	53%	657	45%	1312	45%

Tabel 14. Gebruik van beveiligingsmiddelen door passagiers op de achterzitplaatsen in relatie tot het gordelgebruik van bestuurders en vóórpassagiers in 1991 en 1992.

	Links		Midden		Rechts	
	Aantal		Aantal		Aantal	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Pers.auto	1648	1437	1648	1437	1648	1437
Beveil.mid.	749	779	553	531	784	808
Passagier	831	777	506	412	1198	1096
Bev.mid.+pass	414	466	234	189	618	657
Gebruik bev.m.	98	199	73	100	172	296
	Procenten		Procenten		Procenten	
Bev.mid./auto	45	54	34	37	48	56
Gebruik/aanw.	24	43	31	53	28	45
Gebruik/pass.	12	26	14	24	14	27

Tabel 15. Aantallen voertuigen met achterpassagier(s), aantallen achterpassagiers, aanwezigheid en gebruik van beveiligingsmiddelen naar zitplaats in 1991 en 1992.

Bijlagen 1 t/m 9

Bijlage 1. Regelgeving autogordels

Bijlage 2. Vragenlijst IMA 1992

Bijlage 3. Vragenlijst AMA 1992

Bijlage 4. Overzicht enquêteplaatsen en data per provincie

Bijlage 5. Percentuele marges om steekproefuitkomsten op basis van de steekproefomvang

Bijlage 6. Enquêteresultaten bestuurder 1991

Bijlage 7. Enquêteresultaten achterpassagiers 1991

Bijlage 8. Enquêteresultaten bestuurders 1992

Bijlage 9. Enquêteresultaten achterpassagiers 1992.

Art. 66. Onverminderd het bepaalde in artikel 65 moeten motorvoertuigen voldoen aan de volgende eisen:

- q.¹⁾ zij moeten zijn voorzien van een snelheidsmeter en een kilometerteller, die ook bij nacht voor de bestuurder goed afleesbaar zijn zonder dat deze daarvan hinder ondervindt. Het hiervoor bepaalde geldt niet voor:
- I. motorvoertuigen die vóór 1 juli 1967 in Nederland in gebruik zijn genomen;
 - II. motorvoertuigen op twee of drie wielen waarvan het ledig gewicht niet meer bedraagt dan 400 kg en die na 30 juni 1967 doch vóór 27 november 1975 in Nederland in gebruik zijn genomen;

snelheidsmeter en
kiloterteller

- r.²⁾ na 1 januari 1971 in Nederland in gebruik genomen motorvoertuigen op drie of meer wielen, die zijn ingericht voor het vervoer van niet meer dan 8 personen de bestuurder daaronder niet begrepen, of die beurtelings voor het vervoer van personen of goederen kunnen worden ingericht, voor zover deze bij gebruik voor vervoer van personen zijn ingericht voor het vervoer van niet meer dan 8 personen, de bestuurder daaronder niet begrepen, moeten zijn voorzien van bevestigingspunten voor autogordels. Deze bevestigingspunten moeten zijn aangebracht ten behoeve van het gebruik van autogordels op de zitplaats van de bestuurder en op naast deze plaats aanwezige zitplaatsen, voor zover die zitplaatsen aan een portier grenzen. Voor wat betreft de in de eerste volzin bedoelde motorvoertuigen die na 31 december 1989 in Nederland in gebruik zijn genomen, moeten de bevestigingspunten bovendien zijn aangebracht ten behoeve van het gebruik van autogordels op alle andere naar voren gerichte zitplaatsen. De bevestigingspunten moeten voldoen aan en zijn aangebracht volgens door Onze minister vast te stellen en in de Nederlandse Staatscourant bekend te maken eisen.

bevestigingspunten voor
autogordels

De aanwezigheid van bevestigingspunten is niet verplicht:

¹⁾ Aldus ingaande 27 november 1975 gewijzigd bij besluit van 18 november 1975, Stb. 607.

²⁾ Aldus ingaande 1 mei 1989 gewijzigd bij besluit van 25 april 1989, Stb. 120.

- I. voor motorvoertuigen op twee wielen met zijspanwagen;
- II. voor een motorvoertuig ten aanzien waarvan, blijkens een aantekening in het voor het motorvoertuig afgegeven kentekenbewijs, de door Onze minister met de afgifte van kentekenbewijzen belaste ambtenaar van oordeel is dat er in verband met de bouw of inrichting van het motorvoertuig aanleiding bestaat de verplichting niet op het motorvoertuig van toepassing te doen zijn;

- s.¹⁾ Na 1 januari 1971 in Nederland in gebruik genomen motorvoertuigen als bedoeld onder r van dit artikel, waarin, op grond van het aldaar bepaalde, bevestigingspunten moeten zijn aangebracht ten behoeve van het gebruik van autogordels op de zitplaats van de bestuurder en op naast deze plaats aanwezige zitplaatsen, voor zover die zitplaatsen aan een portier grenzen, moeten zijn voorzien van autogordels voor die zitplaatsen.

autogordels

De in de eerste volzin bedoelde motorvoertuigen die na 31 december 1989 in Nederland in gebruik zijn genomen moeten bovendien zijn voorzien van autogordels voor alle andere naar voren gerichte zitplaatsen, waarvoor bevestigingspunten aanwezig moeten zijn. De autogordels moeten behoren tot een door Onze Minister goedgekeurde soort;

- t.²⁾ motorvoertuigen, uitgerust met een voorruit, die na 30 september 1971 in Nederland in gebruik zijn genomen en zijn ingericht voor het vervoer van ten hoogste 8 personen, de bestuurder daaronder niet begrepen, of die beurtelings voor het vervoer van personen of goederen kunnen worden ingericht, voor zover deze bij gebruik voor vervoer van personen zijn ingericht voor het vervoer van niet meer dan 8 personen, de bestuurder daaronder niet begrepen, moeten zijn voorzien

voorrui-
verwarming en
ruitroeper

¹⁾ Aldus ingaande 1 mei 1989 gewijzigd bij besluit van 25 april 1989, Stb. 120.

²⁾ Toegevoegd bij besluit van 9 juli 1971, Stb. 491.

plicht de driehoek mee te voeren te beperken tot wegen die buiten de bebouwde kom zijn gelegen.

Paragraaf 27. Autogordels

Artikel 59

Het eerste lid van artikel 59 vervangt de zeer ingewikkelde redactie van artikel 95a, eerste lid, van het RVV 1966. Met de nieuwe tekst wordt uitgedrukt dat bestuurders van een motorvoertuig een autogordel moeten dragen indien in het voertuig een autogordel beschikbaar is. Is een autogordel ten onrechte — te weten in strijd met de desbetreffende bepaling in het WVR — niet in het voertuig aanwezig dan dient de bestuurder te worden aangepakt wegens schending van dat voorschrift. Het RVV 1990 behoeft aldus slechts beschikbaar te zijn voor zoveel bestuurders de aanwezige autogordel verzuimen te dragen. Overigens wijkt het eerste lid van artikel 59, nieuw, nog in twee opzichten van de oude bepaling af.

In de eerste plaats is de bestuurder niet langer strafrechtelijk verantwoordelijk voor het niet-dragen van de autogordel door de passagier. Met de verplichting voor de passagier zelf dient te worden volstaan. Voorts is de bepaling van artikel 95a, eerste lid, oud, inhoudende dat de draagplicht slechts bestaat tijdens het rijden vervangen door een algemene draagplicht. In dit verband is vermelding van het arrest van de Hoge Raad der Nederlanden van 20 december 1977¹¹ van belang. In dat arrest overwoog de Hoge Raad dat het door de kantonrechter bewezenverklaarde weliswaar inhoudt dat requirant ten tijde en ter plaatse als in de bewezenverklaring vermeld als bestuurder van het daarin bedoelde motorvoertuig geen gebruik heeft gemaakt van de autogordel doch het niet behelst dat requirant alstoen aldaar met dat voertuig heeft gereden. De kantonrechter heeft derhalve — aldus de Hoge Raad — door naar aanleiding van het bewezenverklaarde te oordelen gelijk hij heeft gedaan het recht geschonden zodat het bestreden vonnis niet in stand kan blijven. Uit dit arrest kan worden afgeleid dat de verbalisant telkenmale bij het negeren van de

¹¹ NJ 1978, 594.

constatering dat de bestuurder geen autogordel droeg is voldoende.

De nieuwe redactie brengt voorts mee dat ingeval in een voertuig autogordels zijn bevestigd zonder dat het WVR daartoe noopt, de bestuurder verplicht is daarvan gebruik te maken. In de eerste plaats vergemakkelijkt dit het opsporingswerk van de verbalisant. Discussies met de bestuurder die zich erop beroept dat zijn voertuig niet met autogordels hoeft te zijn uitgerust, worden aldus voorkomen. Voorts gebiedt ook de verkeersveiligheid deze verscherping. Het dragen van de autogordel is voor de verkeersveiligheid van zo grote betekenis dat uitzonderingen op de draagplicht tot het allernoodzakelijkste minimum moeten worden beperkt.

In verband hiermede zijn de liefst negen uitzonderingen op de draagplicht zoals vervat in het tweede lid van artikel 95a van het RVV 1966 tot één uitzondering teruggebracht.

De uitzonderingen I, II en III konden vervallen ten gevolge van de nieuwe benadering van het eerste lid van artikel 59, nieuw. In de genoemde gevallen hoeft het motorvoertuig immers volgens het WVR niet van autogordels te zijn voorzien. Is het ten onrechte niet voorzien dan dient opsporing aan de hand van het WVR te geschieden en blijft het RVV 1990 buiten beeld.

Uitzondering IV is eveneens geschrapt. De automatische rol-gordels die tegenwoordig vrijwel algemeen worden gebruikt vormen namelijk bij het achteruitrijden nog zelden een belemmering.

Uitzondering nummer V is ook geschrapt. Erkend moet worden dat het voor de bestuurders lastig is autogordels herhaaldelijk binnen een kort tijdsbestek aan en af te doen. Het belang van de verkeersveiligheid vergt echter dat met deze belasting geen rekening kan worden gehouden. Het beperken van de kans op de dood of zwaar lichamelijk letsel is ook voor de betrokken bestuurders van zo groot gewicht dat zij zich in hun eigen belang de moeite van het dragen van de autogordel moeten getroosten.

Uitzondering VI is vervallen om dezelfde reden als is vermeld bij de onderdelen I tot en met III.

De bestuurders genoemd in uitzondering nummer VII dienen een ontheffing aan te vragen. Weliswaar vormt zulks voor hen een belasting, er staat tegenover dat discussies met verbalisanten tot het verleden zullen gaan behoren. De betrokken bestuurders behoeven voortaan immers slechts hun ontheffing te tonen. Ook voor de verbalisanten wordt aldus een verbetering bereikt aangezien zij kunnen afgaan op de ontheffing en derhalve niet langer een onderzoek behoeven in te stellen naar de vraag of zich hier een geval als bedoeld in nummer VII voordoet. Ten onrechte ingestelde vervolgingen kunnen aldus worden voorkomen, hetgeen tevens een werklastermindering impliceert voor het openbaar ministerie en de zittende magistratuur.

Uitzondering nummer VIII is, zij het in aangepaste vorm, overgenomen. De betrokken chauffeurs dienen naast het rijden zoveel andere handelingen te verrichten of te kunnen verrichten dat het dragen van de autogordel niet kan worden opgelegd.

Uitzondering nummer IX is geschrapt. De betrokken bestuurders dienen zelf te beoordelen of het dragen van de driepuntsgordel verantwoord is. Is dit niet het geval dan zullen zij moeten volstaan met de heupgordel.

De verplichting voor passagiers om de gordel te dragen is verwoord in het tweede lid van artikel 59. Ook hier kon de redactie worden vereenvoudigd. De uitzonderingen die voor hen in het oude RVV golden¹⁾ zijn alle geschrapt. De redenen zijn dezelfde als ten aanzien van de bestuurders.

Het vierde lid van artikel 59 strekt tot vervanging van het derde lid van artikel 95 van het RVV 1966. Ingevolge dat derde lid werd het in het tweede lid van artikel 95 vervatte verbod kinderen jonger dan 12 jaar op de voorbank van motorvoertuigen op meer dan twee wielen te vervoeren opgeheven indien het kind hetzij is

¹⁾ Artikel 95, derde lid, RVV 1966.

gezet in een kinderzitje hetzij gebruik maakt van een autogordel die het bovenlichaam niet omsluit, voor zover wat dit laatste betreft het kind 4 jaar is of ouder. Deze minimumleeftijd kan bij nader inzien vervallen. Ouders en verzorgers zullen zelf moeten beoordelen of zij kinderen jonger dan vier jaar voorin dan wel achterin willen vervoeren en zo zij voorin worden vervoerd — hetgeen overigens niet wordt aangeraden maar evenmin wordt verboden — hoe zij deze kinderen willen beschermen: met een autogordel die het bovenlichaam niet omsluit dan wel door middel van een kinderzitje. Strikt genomen betekent deze beleidswijziging wel dat kinderen jonger dan 12 jaar, die voorin in een auto worden vervoerd die niet van autogordels hoeft te zijn voorzien, van geen enkele bescherming behoeven te worden voorzien. Dit bezwaar is echter van relatieve betekenis, enerzijds omdat het aantal voertuigen zonder gordels verwaarloosbaar klein is, anderzijds omdat van de bestuurders van het voertuig mag worden verwacht dat zij de kinderen niet op onverantwoorde wijze vervoeren.

Het schrappen van de minimumleeftijd houdt in dat onderdeel b van het derde lid van artikel 95 van het RVV 1966 kan worden gemist, aangezien de draagplicht van autogordels is vastgelegd in het tweede lid van artikel 59, nieuw. Volstaan kan dan ook worden met de bepaling dat als een kind jonger dan 12 jaar voorin in een kinderzitje wordt vervoerd het alsdan geen gordel hoeft te dragen, welke bepaling in het oude RVV abusievelijk niet voorkwam. Deze bepaling houdt tegelijk in dat ook onderdeel a van het derde lid van artikel 95, oud, kan vervallen. Voorts impliceert het vorenstaande dat artikel 95, tweede lid, oud, kan worden geschrapt. Kinderen jonger dan 12 jaar kunnen immers slechts voorin worden vervoerd als ze of een gordel dragen (de bovenvermelde uitzondering daargelaten) of zijn gezeten in een kinderzitje.

Het vijfde lid van artikel 59 ten slotte komt inhoudelijk overeen met artikel 95a, vierde lid, van het RVV 1966.

Paragraaf 28. Helmen

Artikel 60

Deze bepaling vervangt de artikelen 94a en 97a van het RVV

Paragraaf 27. Autogordels

Autogordels
bestuurders

Art. 59.¹⁾ 1. Bestuurders van een motorvoertuig en de naast hen gezeten passagiers moeten gebruik maken van de voor hen beschikbare autogordel. Naast de bestuurder gezeten passagiers jonger dan 12 jaren die korter zijn dan 1.50 meter moeten gebruik maken van een voor hen geschikt en door Onze Minister goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel.

Autogordels
passagiers/
kinderbeveiligingsmiddelen

2. Andere dan de in het eerste lid bedoelde passagiers moeten eveneens gebruik maken van de voor hen beschikbare autogordel. Indien deze passagiers jonger zijn dan twaalf jaren en korter zijn dan 1.50 meter, moeten zij gebruik maken van een voor hen geschikt en door Onze Minister goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel, indien dit aanwezig is. Indien een dergelijk kinderbeveiligingsmiddel niet aanwezig is, moeten passagiers van 3 tot 12 jaren die korter zijn dan 1.50 meter gebruik maken van de voor hen beschikbare autogordel. Passagiers van 0 tot 3 jaren behoeven alsdan geen beveiligingsmiddel te gebruiken.

Heupgordel

3. Bestuurders en passagiers die korter zijn dan 1.50 meter en die gebruik moeten maken van de autogordel mogen een driepuntsgordel gebruiken als heupgordel.

4. Het is bestuurders verboden passagiers jonger dan twaalf jaren te vervoeren op een andere wijze dan in dit artikel is voorgeschreven.

Geen autogordel
taxichauffeurs

5. Het eerste lid geldt niet voor bestuurders tijdens het vervoer van passagiers tegen vergoeding in de zin van de Wet personenvervoer.

Vrijstelling
buitenlanders

6. Het eerste en het tweede lid gelden niet voor per-

¹⁾ Aldus ingaande 1 april 1992 gewijzigd bij besluit van 14 februari 1992, Stb. 100.

sonen woonachtig in het buitenland die overeenkomstig de aldaar geldende wettelijke voorschriften van de verplichting tot het gebruik maken van een beveiligingsmiddel zijn vrijgesteld.

Paragraaf 28. Helmen

Art. 60. 1. Bestuurders en passagiers van een bromfiets en van een motorfiets moeten een goed passende **Helmen** helm dragen die door middel van een sluiting op deugdelijke wijze op het hoofd is bevestigd en die door Onze Minister is goedgekeurd voor de betrokken categorie en is voorzien van een door Onze Minister vastgesteld goedkeuringsmerk.

2. Het eerste lid geldt niet voor bestuurders en passagiers van een snorfiets.

SWOV
ONDERZOEK IMA 1992 (inkijk)

Datum : ¹ ² Methode : ¹

Provincie/type weg=locatie : ¹ ² ³ Tijd : ¹ ² ³ ⁴

Weersgesteldheid : ¹

droog = 1, neerslag = 2, mist = 3

- Indien wel gordels en geen passagiers op een zitplaats, type gordel invullen
- Indien geen gordels maar wel passagiers op een zitplaats, leeftijd invullen

kolom 19, 22 en 25 TYPE: diagonaal = 1
 heup = 2
 3-punts = 3
 kinderzitje = 4
 onbekend = 9

kolom 14, 18, LEEFT. 0 t/m 4 = 1
 5-11 = 2
 12-17 = 3
 18-24 = 4
 25-50 = 5
 >50 = 6

kolom 21, 24 en 27 GEBRUIK: ja = 1
 nee = 2
 ntz = 3

kolom 28 t/m 33 volledig kenteken invullen

BESTUURDER						(naastzittende)PASSAGIER					PASSAGIERS ACHTERBANK									28	33		
gordel gebruik			geslacht			15 aanwezig=1	gordel gebruik			geslacht			achter links			achter midden			achter rechts				
1 ja	2 nee	3 niet te zien	1 man	2 vrouw	leeftijd		1 ja	2 nee	3 niet te zien	1 man	2 vrouw	leeftijd	1 type gordel	2 leeftijd	3 gebruik	1 type gordel	2 leeftijd	3 gebruik	1 type gordel			2 leeftijd	3 gebruik
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												
1	2	3	1	2		1	1	2	3	1	2												

Enquête onderbroken (tijd en reden!)

SWOV

ONDERZOEKAMA 1992 (afstandobservatie)

Datum : ¹ ²

Methode : ³ **2**

Provincie/type weg=locatie : ⁴ ⁵ ⁶

Tijd : ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰

Weersgesteldheid : ¹¹

droog = 1, neerslag = 2, mist = 3

BESTUURDER					(naastzittende)PASSAGIER															
gordel gebruik			geslacht		gordel gebruik			geslacht												
ja	nee	niet te zien	man	vrouw	ja	nee	niet te zien	man	vrouw											
										12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											
1	2	3	1	2	1	2	3	1	2											

Enquête onderbroken (tijd en reden!)

BIJLAGE 4. OVERZICHT ENQUÊTEPLAATSEN EN DATA PER PROVINCIE

<u>Provincie</u>	<u>Dag</u>	<u>Plaats</u>	<u>Wegtype</u>
Groningen	zo	Groningen	1
	zo	Groningen	2
	vr	Hoogezand	3
	vr	Groningen	4
Friesland	do	Sneek	1
	do	Quatrebras	2
	za	Leeuwarden	3
	za	Leeuwarden	4
Drenthe	do	Hoogeveen	1
	do	Gieten	2
	za	Emmen	3
	za	Assen	4
Overijssel	zo	Enschede	1
	zo	Goor	2
	vr	Zwolle	3
	vr	Almelo	4
Gelderland	zo	Arnhem (A 52)	1
	zo	Ede	2
	vr	Apeldoorn	3
	vr	Arnhem	4
Utrecht	do	Zeist	1
	do	Leersum	2
	za	Utrecht	3
	za	Nieuwegein	4
Noord-Holland	zo	Hoofddorp	1
	zo	Den Helder	2
	vr	Haarlem	3
	vr	Amsterdam	4
Zuid-Holland	do	Zoeterwoude	1
	do	Leidschendam	2
	za	Rotterdam	3
	za	Den Haag	4
Zeeland	zo	Vlissingen	1
	zo	Goes	2
	vr	Middelburg	3
	vr	Middelburg	4
Noord-Brabant	zo	Breda	1
	vr	Etten-Leur	2
	zo	Tilburg	3
	vr	Eindhoven	4
Limburg	do	Heerlen	1
	za	Venray	2
	do	Sittard	3
	za	Weert	4
Flevoland	do	Lelystad	1
	do	Zeewolde	2
	za	Emmeloord	3
	za	Emmeloord	4

PROCENTUELE MARGES VAN STEEKPROEFUITKOMSTEN OP BASIS VAN DE
STEEKPROEFOMVANG.

		Steekproefuitkomst in %.															
Omvang	50	55	60	65	70	75	80	85	88	90	92	94	95	96	97	98	
	50	45	40	35	30	25	20	15	12	10	8	6	5	4	3	2	
20	21,9	21,8	21,5	20,9	20,1	19,0	17,5	15,6	14,2	13,1	11,9	10,4	9,6	8,6	7,5	6,1	
40	15,5	15,4	15,2	14,8	14,2	13,4	12,4	11,1	10,1	9,3	8,4	7,4	6,8	6,1	5,3	4,3	
60	12,7	12,6	12,4	12,1	11,6	11,0	10,1	9,0	8,2	7,6	6,9	6,0	5,5	5,0	4,3	3,5	
80	11,0	10,9	10,7	10,5	10,0	9,5	8,8	7,8	7,1	6,6	5,9	5,2	4,8	4,3	3,7	3,1	
100	9,8	9,8	9,6	9,3	9,0	8,5	7,8	7,0	6,4	5,9	5,3	4,7	4,3	3,8	3,3	2,7	
120	8,9	8,9	8,8	8,5	8,2	7,7	7,2	6,4	5,8	5,4	4,9	4,2	3,9	3,5	3,1	2,5	
140	8,3	8,2	8,1	7,9	7,6	7,2	6,6	5,9	5,4	5,0	4,5	3,9	3,6	3,2	2,8	2,3	
160	7,7	7,7	7,6	7,4	7,1	6,7	6,2	5,5	5,0	4,6	4,2	3,7	3,4	3,0	2,6	2,2	
200	6,9	6,9	6,8	6,6	6,4	6,0	5,5	4,9	4,5	4,2	3,8	3,3	3,0	2,7	2,4	1,9	
250	6,2	6,2	6,1	5,9	5,7	5,4	5,0	4,4	4,0	3,7	3,4	2,9	2,7	2,4	2,1	1,7	
300	5,7	5,6	5,5	5,4	5,2	4,9	4,5	4,0	3,7	3,4	3,1	2,7	2,5	2,2	1,9	1,6	
350	5,2	5,2	5,1	5,0	4,8	4,5	4,2	3,7	3,4	3,1	2,8	2,5	2,3	2,1	1,8	1,5	
400	4,9	4,9	4,8	4,7	4,5	4,2	3,9	3,5	3,2	2,9	2,7	2,3	2,1	1,9	1,7	1,4	
450	4,6	4,6	4,5	4,4	4,2	4,0	3,7	3,3	3,0	2,8	2,5	2,2	2,0	1,8	1,6	1,3	
500	4,4	4,4	4,3	4,2	4,0	3,8	3,5	3,1	2,8	2,6	2,4	2,1	1,9	1,7	1,5	1,2	
600	4,0	4,0	3,9	3,8	3,7	3,5	3,2	2,9	2,6	2,4	2,2	1,9	1,7	1,6	1,4	1,1	
700	3,7	3,7	3,6	3,5	3,4	3,2	3,0	2,6	2,4	2,2	2,0	1,8	1,6	1,5	1,3	1,0	
800	3,5	3,4	3,4	3,3	3,2	3,0	2,8	2,5	2,3	2,1	1,9	1,6	1,5	1,4	1,2	1,0	
900	3,3	3,3	3,2	3,1	3,0	2,8	2,6	2,3	2,1	2,0	1,8	1,6	1,4	1,3	1,1	0,9	
1000	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	2,7	2,5	2,2	2,0	1,9	1,7	1,5	1,4	1,2	1,1	0,9	
1200	2,8	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,3	2,0	1,8	1,7	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0	0,8	
1500	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	1,8	1,6	1,5	1,4	1,2	1,1	1,0	0,9	0,7	
1800	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0	1,8	1,6	1,5	1,4	1,3	1,1	1,0	0,9	0,8	0,6	
2100	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	1,7	1,5	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	
2500	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	1,6	1,4	1,3	1,2	1,1	0,9	0,9	0,8	0,7	0,5	
3000	1,8	1,8	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	
4000	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	
8000	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	
12000	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	
24000	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	
32000	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	

De marges worden berekend met behulp van onderstaande formule.

$$\text{marge} = 1,96 * \frac{p * (100 - p)}{n}$$

waarbij: p = percentage steekproefuitkomst.

n = de steekproefomvang.

Enquête-resultaten bestuurders 1991

1. Wanneer u een rit maakt die ook over wegen buiten de bebouwde kom gaat, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.2	2	0.2
altijd	709	82.3	711	82.5
meestal	88	10.2	799	92.7
soms	30	3.5	829	96.2
meestal niet	20	2.3	849	98.5
nooit	9	1.0	858	99.5
onbekend	4	0.5	862	100.0

2. Wanneer u een rit maakt die ook over wegen binnen de bebouwde kom gaat, gebruikt u de gordel op de voorbank dan:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	575	66.7	575	66.7
meestal	151	17.5	726	84.2
soms	51	5.9	777	90.1
meestal niet	54	6.3	831	96.4
nooit	29	3.4	860	99.8
onbekend	2	0.2	862	100.0

3. Wanneer u een korte rit maakt, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.1	1	0.1
altijd	513	59.5	514	59.6
meestal	173	20.1	687	79.7
soms	70	8.1	757	87.8
meestal niet	61	7.1	818	94.9
nooit	42	4.9	860	99.8
onbekend	2	0.2	862	100.0

4. Wanneer u een lange rit maakt, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	784	91.0	784	91.0
meestal	43	5.0	827	95.9
soms	16	1.9	843	97.8
meestal niet	10	1.2	853	99.0
nooit	8	0.9	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

5. Wanneer u geen gordel om heeft, is dat dan omdat u?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
dat bent vergeten				
0	423	49.1	423	49.1
1	439	50.9	862	100.0
het ongemakkelijk vindt				
0	695	80.6	695	80.6
2	167	19.4	862	100.0
het niet nodig vindt				
0	794	92.1	794	92.1
3	68	7.9	862	100.0
het gevaarlijk vindt				
0	843	97.8	843	97.8
4	19	2.2	862	100.0
daarvoor een andere reden heeft				
0	720	83.5	720	83.5
5	142	16.5	862	100.0

6. Wanneer u de gordel wel om heeft, is dat dan omdat?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
het wettelijk verplicht is				
0	440	51.0	440	51.0
1	422	49.0	862	100.0
het veiliger is				
0	203	23.5	203	23.5
1	1	0.1	204	23.7
2	658	76.3	862	100.0
u bang bent voor een bekeuring				
0	715	82.9	715	82.9
3	147	17.1	862	100.0
anderen willen dat u dat doet				
0	829	96.2	829	96.2
4	33	3.8	862	100.0
het uw gewoonte is				
0	475	55.1	475	55.1
5	387	44.9	862	100.0
u daarvoor een andere reden heeft				
0	850	98.6	850	98.6
6	12	1.4	862	100.0

7. Zijn er in de auto waarmee u reed gordels op de achterbank bevestigd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	0.8	7	0.8
ja	513	59.5	520	60.3
nee	342	39.7	862	100.0

8. Dragen de passagiers, ongeacht of dit volwassenen of kinderen zijn, die gordels:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	77	12.8	77	12.8
altijd	122	20.3	199	33.2
meestal	101	16.8	300	50.0
soms	102	17.0	402	67.0
meestal niet	79	13.2	481	80.2
nooit	109	18.2	590	98.3
onbekend	10	1.7	600	100.0

Frequency Missing = 262

9. Bent u van plan om zelf gordels op de achterbank aan te schaffen of doet u dat alleen wanneer dat wettelijk verplicht is?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	460	53.9	460	53.9
schaf zelf aan	79	9.3	539	63.1
schaf aan als verplicht	212	24.8	751	87.9
schafniet aan	47	5.5	798	93.4
weet nog niet	54	6.3	852	99.8
onbekend	2	0.2	854	100.0

Frequency Missing = 8

10. Vindt u voor uzelf het dragen van gordels op de voorbank

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	1.0	9	1.0
belangrijker dan op de achterbank	479	55.6	488	56.6
net zo belangrijk als op de achterbank	352	40.8	840	97.4
minder belangrijk dan op de achterbank	15	1.7	855	99.2
onbekend	7	0.8	862	100.0

11. Vindt u het dragen van gordels op de achterbank door kinderen

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	12	1.4	12	1.4
belangrijker dan voor volwassenen	420	48.7	432	50.1
net zo belangrijk als voor volwassenen	413	47.9	845	98.0
minder belangrijk dan voor volwassenen	12	1.4	857	99.4
onbekend	5	0.6	862	100.0

12. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	14	1.6	14	1.6
belangrijker dan op de achterbank	327	37.9	341	39.6
net zo belangrijk als op de achterbank	510	59.2	851	98.7
minder belangrijk dan op de achterbank	3	0.3	854	99.1
onbekend	8	0.9	862	100.0

13. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	17	2.0	17	2.0
belangrijker dan voor volwassenen	157	18.2	174	20.2
net zo belangrijk als voor volwassenen	684	79.4	858	99.5
minder belangrijk dan voor volwassenen	1	0.1	859	99.7
onbekend	3	0.3	862	100.0

14. Bent u het eens met de wet dat het dragen van de autogordel voorin de auto verplicht is?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	0.3	3	0.3
ja	772	89.6	775	89.9
nee	85	9.9	860	99.8
onbekend	2	0.2	862	100.0

15. Vindt u dat het dragen van gordels door volwassenen op de achterbank verplicht gesteld moet worden?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	0.8	7	0.8
ja	343	39.8	350	40.6
nee	343	39.8	693	80.4
geen mening	168	19.5	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

16. Vindt u dat het dragen van gordels door kinderen op de achterbank verplicht gesteld moet worden?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	0.3	3	0.3
ja	633	73.4	636	73.8
nee	139	16.1	775	89.9
geen mening	86	10.0	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

17. Vindt u het als bestuurder belangrijk om uw gordel om te doen om een voorbeeld te geven aan de passagiers?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	0.6	5	0.6
ja	695	80.6	700	81.2
nee	161	18.7	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

18. Maakt het voor u daarbij verschil of het kinderen of volwassenen betreft?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	50	6.7	50	6.7
ja, als het kinderen betreft	165	22.3	215	29.0
nee	525	70.9	740	99.9
onbekend	1	0.1	741	100.0

Frequency Missing = 121

19. Gordels zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat bij een ongeval of botsing de inzittenden van de auto op hun plaats blijven en zodoende minder kans hebben op letsel. Hoe groot acht u de kans dat een kind dat zonder de bescherming van een gordel of kinderzitje op de achterbank zit als gevolg van een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	0.8	7	0.8
onmogelijk	3	0.3	10	1.2
heel klein	57	6.6	67	7.8
redelijk	153	17.7	220	25.5
groot	591	68.6	811	94.1
weet niet	42	4.9	853	99.0
onbekend	9	1.0	862	100.0

20. Hoe groot acht u diezelfde kans wanneer er een volwassene op de achterbank zit zonder de bescherming van een gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	21	2.4	21	2.4
onmogelijk	15	1.7	36	4.2
heel klein	229	26.6	265	30.7
redelijk	372	43.2	637	73.9
groot	168	19.5	805	93.4
weet niet	51	5.9	856	99.3
onbekend	6	0.7	862	100.0

21. In welke gemeente bent u geënquêteerd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	16	1.9	16	1.9
14	27	3.1	43	5.0
18	20	2.3	63	7.3
50	2	0.2	65	7.5
80	42	4.9	107	12.4
91	5	0.6	112	13.0
94	15	1.7	127	14.7
106	34	3.9	161	18.7
114	34	3.9	195	22.6
116	9	1.0	204	23.7
118	4	0.5	208	24.1
153	23	2.7	231	26.8
156	23	2.7	254	29.5
171	43	5.0	297	34.5
186	1	0.1	298	34.6
193	23	2.7	321	37.2
200	19	2.2	340	39.4
202	27	3.1	367	42.6
228	30	3.5	397	46.1
326	17	2.0	414	48.0
344	24	2.8	438	50.8
355	28	3.2	466	54.1
356	40	4.6	506	58.7
363	4	0.5	510	59.2

392	3	0.3	513	59.5
394	31	3.6	544	63.1
400	30	3.5	574	66.6
488	1	0.1	575	66.7
518	8	0.9	583	67.6
548	10	1.2	593	68.8
599	8	0.9	601	69.7
638	3	0.3	604	70.1
664	1	0.1	605	70.2
687	29	3.4	634	73.5
718	16	1.9	650	75.4
758	40	4.6	690	80.0
772	5	0.6	695	80.6
855	65	7.5	760	88.2
917	8	0.9	768	89.1
968	41	4.8	809	93.9
984	17	2.0	826	95.8
988	27	3.1	853	99.0
995	9	1.0	862	100.0

22. Is die gemeente ook uw woonplaats?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	16	1.9	16	1.9
ja	333	38.6	349	40.5
nee	513	59.5	862	100.0

23. Wat is uw leeftijd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	16	1.9	16	1.9
18	1	0.1	17	2.0
19	6	0.7	23	2.7
20	7	0.8	30	3.5
21	10	1.2	40	4.6
22	8	0.9	48	5.6
23	7	0.8	55	6.4
24	16	1.9	71	8.2
25	12	1.4	83	9.6
26	15	1.7	98	11.4
27	21	2.4	119	13.8
28	21	2.4	140	16.2
29	24	2.8	164	19.0
30	26	3.0	190	22.0
31	30	3.5	220	25.5
32	34	3.9	254	29.5
33	50	5.8	304	35.3
34	36	4.2	340	39.4
35	46	5.3	386	44.8
36	33	3.8	419	48.6
37	34	3.9	453	52.6
38	39	4.5	492	57.1
39	33	3.8	525	60.9
40	32	3.7	557	64.6
41	31	3.6	588	68.2
42	19	2.2	607	70.4
43	26	3.0	633	73.4

44	23	2.7	656	76.1
45	27	3.1	683	79.2
46	15	1.7	698	81.0
47	17	2.0	715	82.9
48	14	1.6	729	84.6
49	15	1.7	744	86.3
50	3	0.3	747	86.7
51	8	0.9	755	87.6
52	11	1.3	766	88.9
53	7	0.8	773	89.7
54	8	0.9	781	90.6
55	6	0.7	787	91.3
56	6	0.7	793	92.0
57	6	0.7	799	92.7
58	10	1.2	809	93.9
59	1	0.1	810	94.0
60	6	0.7	816	94.7
61	4	0.5	820	95.1
62	3	0.3	823	95.5
63	6	0.7	829	96.2
64	3	0.3	832	96.5
65	2	0.2	834	96.8
66	3	0.3	837	97.1
67	2	0.2	839	97.3
68	4	0.5	843	97.8
69	4	0.5	847	98.3
70	5	0.6	852	98.8
71	4	0.5	856	99.3
72	1	0.1	857	99.4
74	1	0.1	858	99.5
76	2	0.2	860	99.8
77	1	0.1	861	99.9
82	1	0.1	862	100.0

24. Wat is uw geslacht?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	14	1.6	14	1.6
vrouw	287	33.3	301	34.9
man	561	65.1	862	100.0

25. Heeft u kinderen?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	19	2.2	19	2.2
ja	699	81.1	718	83.3
nee	144	16.7	862	100.0

26. Rijdt u het meest auto als:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	15	1.7	15	1.7
bestuurder	740	85.8	755	87.6
voorpassagier	53	6.1	808	93.7
achterpassagier	5	0.6	813	94.3
onbekend	49	5.7	862	100.0

27. Waarvoor gebruikt u de auto het meest?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	20	2.3	20	2.3
zakelijk verkeer	131	15.2	151	17.5
woon-werk verkeer	200	23.2	351	40.7
sociale contacten, bezoek e.d.	93	10.8	444	51.5
boodschappen doen	20	2.3	464	53.8
vrije tijdsbesteding	45	5.2	509	59.0
onbekend	353	41.0	862	100.0

28. Hoeveel kilometer rijdt u per jaar?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	21	2.4	21	2.4
minder dan 8000 km	143	16.6	164	19.0
tussen 8000 en 18000 km	377	43.7	541	62.8
meer dan 18000 km	320	37.1	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

29. Wat is het bouwjaar van uw auto

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	21	2.4	21	2.4
32	1	0.1	22	2.6
67	1	0.1	23	2.7
71	2	0.2	25	2.9
74	1	0.1	26	3.0
75	1	0.1	27	3.1
76	2	0.2	29	3.4
77	4	0.5	33	3.8
78	8	0.9	41	4.8
79	15	1.7	56	6.5
80	19	2.2	75	8.7
81	19	2.2	94	10.9
82	41	4.8	135	15.7
83	36	4.2	171	19.8
84	52	6.0	223	25.9
85	74	8.6	297	34.5
86	102	11.8	399	46.3

87	97	11.3	496	57.5
88	68	7.9	564	65.4
89	93	10.8	657	76.2
90	104	12.1	761	88.3
91	99	11.5	860	99.8
92	1	0.1	861	99.9
onbekend	1	0.1	862	100.0

30. Hoe groot acht u de kans om door de politie te worden gecontroleerd op het gebruik van de gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	15	1.7	15	1.7
eenmaal per jaar	414	48.0	429	49.8
enkele malen per jaar	222	25.8	651	75.5
nooit	205	23.8	856	99.3
onbekend	6	0.7	862	100.0

31. Bent u ooit bekeurd voor het niet dragen van de gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	0.8	7	0.8
ja	23	2.7	30	3.5
nee	832	96.5	862	100.0

32. Geef in onderstaande schaal van 1 tot 5 door het omcirkelen van het cijfer aan wat uw oordeel is over de veiligheid van het verkeer in het algemeen.

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	14	1.6	14	1.6
zeer onveilig	12	1.4	26	3.0
onveilig	212	24.6	238	27.6
matig	326	37.8	564	65.4
veilig	270	31.3	834	96.8
zeer veilig	11	1.3	845	98.0
onbekend	17	2.0	862	100.0

Enquête-resultaten achterpassagiers 1991

1. Wanneer u als passagier meerijdt over wegen die ook buiten de bebouwde kom gaan, gebruikt u de gordel op de achterbank dan:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	38	17.4	38	17.4
meestal	23	10.5	61	27.9
soms	12	5.5	73	33.3
meestal niet	29	13.2	102	46.6
nooit	117	53.4	219	100.0

2. Wanneer u als passagier meerijdt over wegen die ook binnen de bebouwde kom gaan, gebruikt u de gordel op de achterbank dan:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	35	16.0	35	16.0
meestal	16	7.3	51	23.3
soms	13	5.9	64	29.2
meestal niet	19	8.7	83	37.9
nooit	136	62.1	219	100.0

3. Wanneer u meerijdt met een korte rit, gebruikt u de gordel op de achterbank dan:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	26	11.9	26	11.9
meestal	16	7.3	42	19.2
soms	14	6.4	56	25.6
meestal niet	19	8.7	75	34.2
nooit	144	65.8	219	100.0

4. Wanneer u meerijdt met een lange rit, gebruikt u de gordel op de achterbank dan:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	50	22.8	50	22.8
meestal	20	9.1	70	32.0
soms	16	7.3	86	39.3
meestal niet	19	8.7	105	47.9
nooit	114	52.1	219	100.0

5. Wanneer u geen gordel om heeft, is dat dan omdat u:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
dat bent vergeten				
0	149	68.0	149	68.0
1	70	32.0	219	100.0
het ongemakkelijk vindt				
0	126	57.5	126	57.5
2	93	42.5	219	100.0
het niet nodig vindt				
0	161	73.5	161	73.5
3	58	26.5	219	100.0
het gevaarlijk vindt				
0	211	96.3	211	96.3
4	8	3.7	219	100.0
daarvoor een andere reden heeft				
0	179	81.7	179	81.7
5	40	18.3	219	100.0

6. Wanneer u de gordel wel om heeft, is dat dan omdat:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
het veiliger is				
0	104	47.5	104	47.5
1	115	52.5	219	100.0
u bang bent voor een bekeuring				
0	197	90.0	197	90.0
2	22	10.0	219	100.0
anderen willen dat u dat doet				
0	179	81.7	179	81.7
3	40	18.3	219	100.0
het uw gewoonte is				
0	181	82.6	181	82.6
4	38	17.4	219	100.0
u daarvoor een andere reden heeft				
0	197	90.0	197	90.0
5	22	10.0	219	100.0

7. Vindt u voor uzelf het dragen van gordels op de achterbank

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.5	1	0.5
belangrijker dan op de voorbank	4	1.8	5	2.3
even belangrijk als op de voorbank	73	33.3	78	35.6
minder belangrijk dan op de voorbank	141	64.4	219	100.0

8. Vindt u het dragen van gordels op de achterbank door kinderen:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.5	1	0.5
belangrijker dan voor volwassenen	122	55.7	123	56.2
even belangrijk als voor volwassenen	90	41.1	213	97.3
minder belangrijk dan voor volwassenen	4	1.8	217	99.1
onbekend	2	0.9	219	100.0

9. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
belangrijker dan op de achterbank	93	42.5	95	43.4
even belangrijk als op de achterbank	121	55.3	216	98.6
onbekend	3	1.4	219	100.0

10. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	2.3	5	2.3
belangrijker dan voor volwassenen	42	19.2	47	21.5
even belangrijk als voor volwassenen	170	77.6	217	99.1
minder belangrijk dan voor volwassenen	1	0.5	218	99.5
onbekend	1	0.5	219	100.0

11. Bent u het eens met de wet dat het dragen van de autogordel voorin de auto verplicht is

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
ja	200	91.3	202	92.2
nee	17	7.8	219	100.0

12. Vindt u dat het dragen van gordels door volwassenen op de achterbank verplicht gesteld moet worden

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
ja	74	33.8	76	34.7
nee	98	44.7	174	79.5
geen mening	45	20.5	219	100.0

13. Vindt u dat het dragen van gordels door kinderen op de achterbank verplicht gesteld moet worden

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.5	1	0.5
ja	157	71.7	158	72.1
nee	31	14.2	189	86.3
geen mening	30	13.7	219	100.0

14. Vindt u het als passagier belangrijk uw gordel om te doen om een voorbeeld te geven aan andere passagiers

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
ja	138	63.0	140	63.9
nee	77	35.2	217	99.1
onbekend	2	0.9	219	100.0

15. Maakt het daarbij verschil of het kinderen of volwassenen betreft

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	6	4.1	6	4.1
ja, als het kinderen betreft	56	38.6	62	42.8
nee	81	55.9	143	98.6
onbekend	2	1.4	145	100.0

Frequency Missing = 74

16. Gordels zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat bij een ongeval of botsing de inzittenden van de auto op hun plaats blijven en zodoende minder kans hebben op letsel. Hoe groot acht u de kans dat een kind dat zonder de bescherming van een gordel of kinderzitje op de achterbank zit als gevolg van een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	1.4	3	1.4
heel klein	12	5.5	15	6.8
redelijk	32	14.6	47	21.5
groot	156	71.2	203	92.7
weet niet	14	6.4	217	99.1
onbekend	2	0.9	219	100.0

17. Hoet groot acht u diezelfde kans wanneer er een volwassene op de achterbank zit zonder de bescherming van een gordel

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
onmogelijk	1	0.5	3	1.4
heel klein	64	29.2	67	30.6
redelijk	93	42.5	160	73.1
groot	42	19.2	202	92.2
weet niet	14	6.4	216	98.6
onbekend	3	1.4	219	100.0

18. In welke gemeente bent u geënquêteerd

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
0	5	2.3	5	2.3
14	1	0.5	6	2.7
18	3	1.4	9	4.1
50	1	0.5	10	4.6
80	16	7.3	26	11.9
91	1	0.5	27	12.3
94	1	0.5	28	12.8
106	7	3.2	35	16.0
114	8	3.7	43	19.6
116	2	0.9	45	20.5
118	1	0.5	46	21.0
153	9	4.1	55	25.1
156	13	5.9	68	31.1
171	6	2.7	74	33.8
193	3	1.4	77	35.2
200	3	1.4	80	36.5
202	9	4.1	89	40.6
228	10	4.6	99	45.2
326	5	2.3	104	47.5
344	9	4.1	113	51.6
355	2	0.9	115	52.5
356	10	4.6	125	57.1
363	1	0.5	126	57.5
392	3	1.4	129	58.9
394	9	4.1	138	63.0

400	8	3.7	146	66.7
466	1	0.5	147	67.1
518	2	0.9	149	68.0
548	1	0.5	150	68.5
599	4	1.8	154	70.3
664	1	0.5	155	70.8
687	7	3.2	162	74.0
718	6	2.7	168	76.7
758	13	5.9	181	82.6
855	24	11.0	205	93.6
917	1	0.5	206	94.1
968	3	1.4	209	95.4
984	4	1.8	213	97.3
988	2	0.9	215	98.2
995	4	1.8	219	100.0

19. Is die gemeente ook uw woonplaats

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	1.4	3	1.4
ja	72	32.9	75	34.2
nee	143	65.3	218	99.5
onbekend	1	0.5	219	100.0

20. Wat is uw leeftijd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.5	1	0.5
10	2	0.9	3	1.4
11	1	0.5	4	1.8
12	11	5.0	15	6.8
13	10	4.6	25	11.4
14	13	5.9	38	17.4
15	11	5.0	49	22.4
16	7	3.2	56	25.6
17	9	4.1	65	29.7
18	12	5.5	77	35.2
19	5	2.3	82	37.4
20	4	1.8	86	39.3
21	5	2.3	91	41.6
22	1	0.5	92	42.0
23	5	2.3	97	44.3
25	2	0.9	99	45.2
26	5	2.3	104	47.5
27	6	2.7	110	50.2
28	2	0.9	112	51.1
29	6	2.7	118	53.9
30	8	3.7	126	57.5
31	4	1.8	130	59.4
32	4	1.8	134	61.2
33	3	1.4	137	62.6
34	3	1.4	140	63.9
35	6	2.7	146	66.7
36	2	0.9	148	67.6
37	4	1.8	152	69.4
38	4	1.8	156	71.2
39	2	0.9	158	72.1

40	3	1.4	161	73.5
41	1	0.5	162	74.0
42	5	2.3	167	76.3
43	2	0.9	169	77.2
44	4	1.8	173	79.0
45	1	0.5	174	79.5
46	4	1.8	178	81.3
48	2	0.9	180	82.2
49	2	0.9	182	83.1
50	2	0.9	184	84.0
51	1	0.5	185	84.5
52	1	0.5	186	84.9
53	1	0.5	187	85.4
54	2	0.9	189	86.3
55	1	0.5	190	86.8
56	3	1.4	193	88.1
57	1	0.5	194	88.6
58	2	0.9	196	89.5
60	2	0.9	198	90.4
61	2	0.9	200	91.3
62	2	0.9	202	92.2
63	4	1.8	206	94.1
64	1	0.5	207	94.5
67	1	0.5	208	95.0
68	3	1.4	211	96.3
69	1	0.5	212	96.8
70	2	0.9	214	97.7
71	1	0.5	215	98.2
81	1	0.5	216	98.6
89	1	0.5	217	99.1
91	1	0.5	218	99.5
93	1	0.5	219	100.0

21. Wat is uw geslacht?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.9	2	0.9
vrouw	142	64.8	144	65.8
man	75	34.2	219	100.0

22. Heeft u kinderen?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	2.3	5	2.3
ja	91	41.6	96	43.8
nee	123	56.2	219	100.0

23. Rijdt u het meest in een auto als:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	1.8	4	1.8
bestuurder	50	22.8	54	24.7
voorpassagier	68	31.1	122	55.7
achterpassagier	74	33.8	196	89.5
onbekend	23	10.5	219	100.0

24. Als u meerijdt in een auto is dat dan meestal voor:

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	1.8	4	1.8
zakelijk verkeer	5	2.3	9	4.1
woon-werk verkeer	10	4.6	19	8.7
sociale contacten, bezoek e.d	68	31.1	87	39.7
boodschappen doen	9	4.1	96	43.8
vrije tijdsbesteding	48	21.9	144	65.8
onbekend	75	34.2	219	100.0

25. Hoeveel kilometer rijdt u per jaar als passagier mee?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	3.7	8	3.7
minder dan 8000 km	139	63.5	147	67.1
tussen 8000 en 18000 km	60	27.4	207	94.5
meer dan 18000 km	11	5.0	218	99.5
onbekend	1	0.5	219	100.0

26. Hoeveel daarvan als achterpassagier?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	1.8	4	1.8
minder dan de helft	129	58.9	133	60.7
meer dan de helft	85	38.8	218	99.5
onbekend	1	0.5	219	100.0

27. Wat is het bouwjaar van de auto waarin u meereed?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	4.1	9	4.1
67	1	0.5	10	4.6
71	1	0.5	11	5.0
79	2	0.9	13	5.9
80	2	0.9	15	6.8
81	2	0.9	17	7.8
82	2	0.9	19	8.7
83	7	3.2	26	11.9
84	8	3.7	34	15.5
85	9	4.1	43	19.6
86	15	6.8	58	26.5
87	22	10.0	80	36.5
88	10	4.6	90	41.1
89	48	21.9	138	63.0
90	42	19.2	180	82.2
91	39	17.8	219	100.0

28. Hoe groot acht u de kans om door de politie te worden gecontroleerd op het gebruik van de gordel voorin?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	2.3	5	2.3
eenmaal per jaar	104	47.5	109	49.8
enkele malen per jaar	50	22.8	159	72.6
nooit	59	26.9	218	99.5
onbekend	1	0.5	219	100.0

29. Bent u ooit als passagier bekeurd voor het niet dragen van de gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	1.4	3	1.4
ja	6	2.7	9	4.1
nee	210	95.9	219	100.0

30. Geef in onderstaande schaal door het aankruisen van het cijfer aan wat uw oordeel is over de veiligheid van het verkeer in het algemeen

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	1.8	4	1.8
zeer onveilig	8	3.7	12	5.5
onveilig	51	23.3	63	28.8
matig	87	39.7	150	68.5
veilig	65	29.7	215	98.2
zeer veilig	1	0.5	216	98.6
onbekend	3	1.4	219	100.0

Enquête-resultaten bestuurders 1992

1. Wanneer u een rit maakt die ook over wegen buiten de bebouwde kom gaat, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.3	2	0.3
altijd	575	83.1	577	83.4
meestal	74	10.7	651	94.1
soms	22	3.2	673	97.3
meestal niet	11	1.6	684	98.8
nooit	8	1.2	692	100.0

2. Wanneer u een rit maakt die ook over wegen binnen de bebouwde kom gaat, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	469	67.8	469	67.8
meestal	131	18.9	600	86.7
soms	42	6.1	642	92.8
meestal niet	29	4.2	671	97.0
nooit	21	3.0	692	100.0

3. Wanneer u een korte rit maakt, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
altijd	428	61.8	428	61.8
meestal	131	18.9	559	80.8
soms	52	7.5	611	88.3
meestal niet	48	6.9	659	95.2
nooit	33	4.8	692	100.0

4. Wanneer u een lange rit maakt, gebruikt u de gordel op de voorbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.1	1	0.1
altijd	632	91.3	633	91.5
meestal	38	5.5	671	97.0
soms	11	1.6	682	98.6
meestal niet	3	0.4	685	99.0
nooit	7	1.0	692	100.0

5. Wanneer u geen gordel om heeft, is dat dan omdat u?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
dat bent vergeten				
0	321	46.4	321	46.4
1	371	53.6	692	100.0
het ongemakkelijk vindt				
0	570	82.4	570	82.4
2	122	17.6	692	100.0
het niet nodig vindt				
0	643	92.9	643	92.9
3	49	7.1	692	100.0
het gevaarlijk vindt				
0	672	97.1	672	97.1
4	20	2.9	692	100.0
daarvoor een andere reden heeft				
0	579	83.7	579	83.7
5	113	16.3	692	100.0

6. Wanneer u de gordel wel om heeft, is dat dan omdat?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
het wettelijk verplicht is				
0	309	44.7	309	44.7
1	383	55.3	692	100.0
het veiliger is				
0	178	25.7	178	25.7
2	514	74.3	692	100.0
u bang bent voor een bekeuring				
0	571	82.5	571	82.5
3	121	17.5	692	100.0
anderen willen dat u dat doet				
0	669	96.7	669	96.7
4	23	3.3	692	100.0
het uw gewoonte is				
0	355	51.3	355	51.3
5	337	48.7	692	100.0
u daarvoor een andere reden heeft				
0	679	98.1	679	98.1
6	13	1.9	692	100.0

7. Zijn er in de auto waarin u reed gordel op de achterbank bevestigd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	0.7	5	0.7
ja	460	66.5	465	67.2
nee	227	32.8	692	100.0

8. Als er in uw auto gordels op de achterbank aanwezig zijn, worden die dan door de passagiers gedragen, ongeacht of dit volwassenen of kinderen zijn?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	235	34.0	0	235	34.0
altijd	142	20.5	31	377	54.5
meestal	151	21.8	33	528	76.3
soms	96	13.9	21	624	90.2
meestal niet	33	4.8	7	657	94.9
nooit	35	5.1	8	692	100.0

9. Als er in uw auto geen gordels op de achterbank aanwezig zijn overweegt u dan om die aan te schaffen?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	302	43.6	0	302	43.6
ja	158	22.8	41	460	66.5
nee, geen pass.achter	83	12.0	21	543	78.5
nee, geen eigenaar	15	2.2	4	558	80.6
nee, auto wordt vervangen	61	8.8	16	619	89.5
nee, niet nodig	73	10.5	19	692	100.0

10. Is er een verplichting tot het dragen van autogordels op de achterbank?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	29	4.2	0	29	4.2
ja	177	25.6	27	206	29.8
ja, indien aanwezig	434	62.7	65	640	92.5
ja, alleen kinderen	9	1.3	1	649	93.8
nee	43	6.2	6	692	100.0

11. Vindt u voor uzelf het dragen van gordels op de voorbank belangrijker dan op de achterbank?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	10	1.4	0	10	1.4
belangrijker	278	40.2	41	288	41.6
even belangrijk	397	57.4	58	685	99.0
minder belangrijk	7	1.0	1	692	100.0

12. Vindt u het dragen van gordels op de achterbank door kinderen belangrijker dan voor volwassenen?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	11	1.6	0	11	1.6
belangrijker	267	38.6	39	278	40.2
even belangrijk	410	59.2	60	688	99.4
minder belangrijk	4	0.6	1	692	100.0

13. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank belangrijker dat op de achterbank?

	Frequency	Percent		Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	0.6		4	0.6
belangrijker	182	26.3		186	26.9
even belangrijk	505	73.0		691	99.9
minder belangrijk	1	0.1		692	100.0

14. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank belangrijker dan voor volwassenen?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	12	1.7	0	12	1.7
belangrijker	85	12.3	13	97	14.0
even belangrijk	593	85.7	87	690	99.7
minder belangrijk	2	0.3	0	692	100.0

15. Vindt u het als bestuurder belangrijk om uw gordel om te doen om een voorbeeld te geven aan de passagiers?

	Frequency	Percent		Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	6	0.9		6	0.9
ja	545	78.8		551	79.6
nee	141	20.4		692	100.0

16. Maakt het voor u daarbij verschil of het om kinderen of volwassenen gaat?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	136	19.7	0	136	19.7
ja, voor kinderen	95	13.7	17	231	33.4
nee	461	66.6	83	692	100.0

17. Gordels zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat bij een ongeval of botsing de inzittenden van de auto op hun plaats blijven en zodoende minder kans hebben op letsel. Hoe groot acht u de kans dan een kind dat zonder bescherming van een gordel of kinderzitje op de achterbank zit als gevolg van een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	12	1.7	0	12	1.7
onmogelijk	1	0.1	0	13	1.9
heel klein	32	4.6	5	45	6.5
redelijk	105	15.2	15	150	21.7
groot	510	73.7	75	660	95.4
weet niet	32	4.6	5	692	100.0

18. Hoe groot acht u diezelfde kans wanneer er een volwassene op de achterbank zit zonder bescherming van een gordel?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
onmogelijk	46	6.6	0	46	6.6
heel klein	112	16.2	17	158	22.8
redelijk	288	41.6	45	446	64.5
groot	203	29.3	31	649	93.8
weet niet	43	6.2	7	692	100.0

19. Ziet of hoort u wel een voorlichting over het gebruik van autogordels en kinderzitjes?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ja, over het gebruik van gordels voorin					
0	190	27.5		190	27.5
1	502	72.5		692	100.0
ja, over het gebruik van gordels achterin					
0	220	31.8		220	31.8
2	472	68.2		692	100.0
ja, over het gebruik van kinderzitjes					
0	345	49.9		345	49.9
3	347	50.1		692	100.0
nee					
0	587	84.8		587	84.8
4	105	15.2		692	100.0

20. Ziet of hoor u voorlichting via?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
radio				
0	525	75.9	525	75.9
1	167	24.1	692	100.0
televisie				
0	160	23.1	160	23.1
2	532	76.9	692	100.0
dagbladen				
0	482	69.7	482	69.7
3	210	30.3	692	100.0
weekbladen, andere tijdschriften				
0	511	73.8	511	73.8
4	181	26.2	692	100.0
andere wijze				
0	493	71.2	493	71.2
5	199	28.8	692	100.0

21. In welke gemeente bent u geënquêteerd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
	692	100.0	692	100.0

22. Is die gemeente ook uw woonplaats?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
	692	100.0	692	100.0

23. Wat is uw leeftijd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	1.0	7	1.0
18	2	0.3	9	1.3
19	3	0.4	12	1.7
20	12	1.7	24	3.5
21	6	0.9	30	4.3
22	7	1.0	37	5.3
23	3	0.4	40	5.8
24	7	1.0	47	6.8
25	12	1.7	59	8.5
26	7	1.0	66	9.5
27	8	1.2	74	10.7
28	27	3.9	101	14.6
29	23	3.3	124	17.9
30	23	3.3	147	21.2
31	21	3.0	168	24.3
32	30	4.3	198	28.6

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
33	27	3.9	225	32.5
34	28	4.0	253	36.6
35	26	3.8	279	40.3
36	30	4.3	309	44.7
37	32	4.6	341	49.3
38	30	4.3	371	53.6
39	18	2.6	389	56.2
40	19	2.7	408	59.0
41	22	3.2	430	62.1
42	20	2.9	450	65.0
43	26	3.8	476	68.8
44	19	2.7	495	71.5
45	21	3.0	516	74.6
46	21	3.0	537	77.6
47	11	1.6	548	79.2
48	16	2.3	564	81.5
49	11	1.6	575	83.1
50	6	0.9	581	84.0
51	10	1.4	591	85.4
52	7	1.0	598	86.4
53	5	0.7	603	87.1
54	3	0.4	606	87.6
55	8	1.2	614	88.7
56	7	1.0	621	89.7
57	4	0.6	625	90.3
58	3	0.4	628	90.8
59	4	0.6	632	91.3
60	6	0.9	638	92.2
61	4	0.6	642	92.8
62	8	1.2	650	93.9
63	8	1.2	658	95.1
64	3	0.4	661	95.5
65	4	0.6	665	96.1
67	2	0.3	667	96.4
68	5	0.7	672	97.1
69	5	0.7	677	97.8
70	3	0.4	680	98.3
71	3	0.4	683	98.7
72	1	0.1	684	98.8
73	1	0.1	685	99.0
75	2	0.3	687	99.3
77	2	0.3	689	99.6
80	2	0.3	691	99.9
82	1	0.1	692	100.0

24. Wat is uw geslacht?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	0.6	4	0.6
vrouw	212	30.6	216	31.2
man	476	68.8	692	100.0

25. Heeft u kinderen?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	0.6	4	0.6
ja	573	82.8	577	83.4
nee	115	16.6	692	100.0

26. Rijdt u het meest auto als?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	51	7.4	0	51	7.4
bestuurder	590	85.3	92	641	92.6
voorpassagier	48	6.9	7	689	99.6
achterpassagier	3	0.4	1	692	100.0

27. Waarvoor gebruikt u de auto het meest?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	354	51.2	0	354	51.2
zakelijk	88	12.7	25	442	63.9
woon-werk	134	19.4	40	576	83.2
bezoek e.d.	66	9.5	20	642	92.8
boodschappen	16	2.3	5	658	95.1
vrije tijd	34	4.9	10	692	100.0

28. Hoeveel kilometer rijdt u per jaar?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	1.3	9	1.3
< 8000 km	125	18.1	134	19.4
8000 - 18000 km	286	41.3	420	60.7
> 18000 km	272	39.3	692	100.0

29. Wat is het bouwjaar van uw auto?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	18	2.6	18	2.6
74	2	0.3	20	2.9
76	2	0.3	22	3.2
77	2	0.3	24	3.5
78	3	0.4	27	3.9
79	3	0.4	30	4.3
80	7	1.0	37	5.3
81	12	1.7	49	7.1

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
82	20	2.9	69	10.0
83	26	3.8	95	13.7
84	41	5.9	136	19.7
85	42	6.1	178	25.7
86	66	9.5	244	35.3
87	67	9.7	311	44.9
88	47	6.8	358	51.7
89	71	10.3	429	62.0
90	102	14.7	531	76.7
91	79	11.4	610	88.2
92	82	11.8	692	100.0

30. Hoe groot acht us de kans om per jaar door de politie te worden gecontroleerd op het gebruik van de gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	1.0	7	1.0
eenmaal	132	19.1	139	20.1
enkele malen	158	22.8	297	42.9
(bijna) nooit	395	57.1	692	100.0

31. Bent u ooit bekeurd voor het niet dragen van een gordel?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ja	23	3.3	23	3.3
nee	669	96.7	692	100.0

32. Ondanks de gordel kan soms bij een frontale botsing het hoofd van de bestuurder met het stuur in aanraking komen. Bent u er voor dat daarom ter aanvulling van een gordel een "air bag" verplicht wordt gesteld?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	29	4.2	29	4.2
nee	223	32.2	252	36.4
ja, < f 500,==	217	31.4	469	67.8
ja	223	32.2	692	100.0

33. Zou u het een goede voorziening vinden als bij het instappen de gordel automatisch wordt aangereikt of omgedaan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	1.2	8	1.2
ja	347	50.1	355	51.3
nee	337	48.7	692	100.0

34. Bent u voor een verplichte voorziening aan de auto waardoor een waarschuwingssignaal klinkt als de gordel niet is omgedaan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	1.0	7	1.0
ja	480	69.4	487	70.4
nee	205	29.6	692	100.0

35. Wilt u in onderstaande schaal van 1 tot 5 door het omcirkelen van het cijfer aangeven wat uw oordeel is over de veiligheid van het verkeer in het algemeen?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	17	2.5	17	2.5
zeer onveilig	17	2.5	34	4.9
onveilig	154	22.3	188	27.2
matig	250	36.1	438	63.3
veilig	248	35.8	686	99.1
zeer veilig	6	0.9	692	100.0

Enquête-resultaten achterpassagiers 1992

1. Wanneer u als passagier meerijdt over wegen die ook buiten de bebouwde kom gaan, gebruikt u de gordel op de achterbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	4	1.4	4	1.4
altijd	121	42.8	125	44.2
meestal	46	16.3	171	60.4
soms	29	10.2	200	70.7
meestal niet	21	7.4	221	78.1
nooit	62	21.9	283	100.0

2. Wanneer u als passagier meerijdt over wegen die ook binnen de bebouwde kom gaan, gebruikt u de gordel op de achterbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	1.8	5	1.8
altijd	106	37.5	111	39.2
meestal	36	12.7	147	51.9
soms	35	12.4	182	64.3
meestal niet	30	10.6	212	74.9
nooit	71	25.1	283	100.0

3. Wanneer u meerijdt met een korte rit, gebruikt u de gordel op de achterbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	1.8	5	1.8
altijd	97	34.3	102	36.0
meestal	38	13.4	140	49.5
soms	22	7.8	162	57.2
meestal niet	36	12.7	198	70.0
nooit	85	30.0	283	100.0

4. Wanneer u meerijdt op een lange rit, gebruikt u de gordel op de achterbank dan?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.7	2	0.7
altijd	141	49.8	143	50.5
meestal	41	14.5	184	65.0
soms	23	8.1	207	73.1
meestal niet	17	6.0	224	79.2
nooit	59	20.8	283	100.0

5. Wanneer u geen gordel om heeft, is dat dan omdat u?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
dat bent vergeten				
0	147	51.9	147	51.9
1	136	48.1	283	100.0
het ongemakkelijk vindt				
0	197	69.6	197	69.6
2	86	30.4	283	100.0
het niet nodig vindt				
0	251	88.7	251	88.7
3	32	11.3	283	100.0
het gevaarlijk vindt				
0	277	97.9	277	97.9
4	6	2.1	283	100.0
daarvoor een andere reden heeft				
0	220	77.7	220	77.7
5	63	22.3	283	100.0

6. Wanneer u een gordel wel om heeft, is dat dan omdat?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
het veiliger is				
0	96	33.9	96	33.9
1	187	66.1	283	100.0
u bang bent voor een bekeuring				
0	227	80.2	227	80.2
2	56	19.8	283	100.0
anderen willen dat u dat doet				
0	239	84.5	239	84.5
3	44	15.5	283	100.0
het uw gewoonte is				
0	198	70.0	198	70.0
4	85	30.0	283	100.0
u daarvoor een andere reden heeft				
0	264	93.3	264	93.3
5	19	6.7	283	100.0

7. Vindt u voor uzelf het dragen van gordels op de achterbank belangrijker dan op de voorbank?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	2	0.7	2	0.7
belangrijker	4	1.4	6	2.1
even belangrijk	152	53.7	158	55.8
minder belangrijk	125	44.2	283	100.0

8. Vindt u het dragen van gordels op de achterbank door kinderen belangrijker dan voor volwassenen?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.4	1	0.4
belangrijker	96	33.9	97	34.3
even belangrijk	182	64.3	279	98.6
minder belangrijk	4	1.4	283	100.0

9. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank belangrijker dan op de achterbank?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	3	1.1	3	1.1
belangrijker	88	31.1	91	32.2
even belangrijk	191	67.5	282	99.6
minder belangrijk	1	0.4	283	100.0

10. Vindt u voor kinderen het dragen van gordels op de voorbank belangrijker dan voor volwassenen?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
belangrijker	4	1.4	0	4	1.4
even belangrijk	37	13.1	13	41	14.5
minder belangrijk	242	85.5	87	283	100.0

11. Vindt u het als passagier belangrijk om uw gordel om te doen om een voorbeeld te geven aan andere passagiers?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	1	0.4	1	0.4
ja	185	65.4	186	65.7
nee	97	34.3	283	100.0

12. Maakt het daarbij verschil of het kinderen of volwassenen betreft?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	84	29.7	0	84	29.7
ja, voor kinderen	51	18.0	26	135	47.7
nee	148	52.3	74	283	100.0

13. Gordels zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat bij een ongeval of botsing de inzittenden van de auto op hun plaats blijven en zodoende minder kans hebben op letsel. Hoe groot acht u de kans dat een kind dat zonder bescherming van een gordel of kinderzitje op de achterbank zit als gevolg van een botsing naar voren schiet en op de voorbank terecht komt?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	1.8	0	5	1.8
onmogelijk	2	0.7	0	7	2.5
heel klein	11	3.9	4	18	6.4
redelijk	41	14.5	15	59	20.8
groot	203	71.7	73	262	92.6
weet niet	21	7.4	8	283	100.0

14. Hoe groot acht u diezelfde kans wanneer er een volwassene op de achterbank zit zonder de bescherming van een gordel?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	3.2	0	9	3.2
onmogelijk	4	1.4	1	13	4.6
heel klein	52	18.4	19	65	23.0
redelijk	109	38.5	40	174	61.5
groot	84	29.7	31	258	91.2
weet niet	25	8.8	9	283	100.0

15. Is er een verplichting tot het dragen van gordels op de achterbank?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	3.2	0	9	3.2
ja	63	22.3	23	72	25.4
ja, indien aanwezig	194	68.6	71	266	94.0
ja, voor kinderen	3	1.1	1	269	95.1
nee	14	4.9	5	283	100.0

16. Ziet of hoort u wel eens voorlichting over het gebruik van autogordels en kinderzitjes?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
ja, over het gebruik van gordels voorin				
0	81	28.6	81	28.6
1	202	71.4	283	100.0
ja, over het gebruik van gordels achterin				
0	84	29.7	84	29.7
2	199	70.3	283	100.0
ja, over het gebruik van kinderzitjes				
0	168	59.4	168	59.4
3	115	40.6	283	100.0
nee				
0	237	83.7	237	83.7
4	46	16.3	283	100.0

17. Ziet of hoort u die voorlichting via?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
radio				
0	208	73.5	208	73.5
1	75	26.5	283	100.0
televisie				
0	61	21.6	61	21.6
2	222	78.4	283	100.0
dagbladen				
0	209	73.9	209	73.9
3	74	26.1	283	100.0
weekbladen, andere tijdschriften				
0	214	75.6	214	75.6
4	69	24.4	283	100.0
andere wijze, zoals:				
0	208	73.5	208	73.5
5	75	26.5	283	100.0

18. In welke gemeente bent u geënquêteerd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
	283	100.0	283	100.0

19. Is die gemeente ook uw woonplaats?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
	283	100.0	283	100.0

20. Wat is uw leeftijd?

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	2.8	8	2.8
12	12	4.2	20	7.1
13	13	4.6	33	11.7
14	15	5.3	48	17.0
15	14	4.9	62	21.9
16	11	3.9	73	25.8
17	5	1.8	78	27.6
18	12	4.2	90	31.8
19	8	2.8	98	34.6
20	3	1.1	101	35.7
21	5	1.8	106	37.5
22	5	1.8	111	39.2
23	4	1.4	115	40.6
24	3	1.1	118	41.7
25	2	0.7	120	42.4
26	4	1.4	124	43.8
27	4	1.4	128	45.2
28	8	2.8	136	48.1
29	4	1.4	140	49.5
30	3	1.1	143	50.5
31	2	0.7	145	51.2
32	4	1.4	149	52.7
33	7	2.5	156	55.1
34	7	2.5	163	57.6
35	5	1.8	168	59.4
36	6	2.1	174	61.5
37	3	1.1	177	62.5
38	9	3.2	186	65.7
39	2	0.7	188	66.4
40	1	0.4	189	66.8
41	4	1.4	193	68.2
42	1	0.4	194	68.6
43	5	1.8	199	70.3
44	5	1.8	204	72.1
45	2	0.7	206	72.8
46	3	1.1	209	73.9
47	3	1.1	212	74.9
48	1	0.4	213	75.3
49	5	1.8	218	77.0
50	3	1.1	221	78.1
51	4	1.4	225	79.5
52	7	2.5	232	82.0
53	2	0.7	234	82.7
54	6	2.1	240	84.8
55	4	1.4	244	86.2
56	3	1.1	247	87.3
57	1	0.4	248	87.6
58	2	0.7	250	88.3
60	3	1.1	253	89.4
62	4	1.4	257	90.8
63	2	0.7	259	91.5
65	2	0.7	261	92.2
66	5	1.8	266	94.0
67	2	0.7	268	94.7

	Frequency	Percent	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
68	4	1.4	272	96.1
69	2	0.7	274	96.8
71	1	0.4	275	97.2
72	1	0.4	276	97.5
74	1	0.4	277	97.9
75	2	0.7	279	98.6
78	1	0.4	280	98.9
79	1	0.4	281	99.3
81	1	0.4	282	99.6
82	1	0.4	283	100.0

21. Wat is uw geslacht?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	2.8	0	8	2.8
vrouw	183	64.7	67	191	67.5
man	92	32.5	33	283	100.0

22. Heeft u kinderen?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	9	3.2	0	9	3.2
ja	132	46.6	48	141	49.8
nee	142	50.2	52	283	100.0

23. Rijdt u het meest auto als?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	51	18.0	0	51	18.0
bestuurder	59	20.8	25	110	38.9
voorpassagier	104	36.7	45	214	75.6
achterpassagier	69	24.4	30	283	100.0

24. Als u meerijdt in een auto is dat dan meestal?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	124	43.8	0	124	43.8
zakelijk	10	3.5	6	134	47.3
woon-werk	23	8.1	14	157	55.5
bezoek e.d.	73	25.8	46	230	81.3
boodschappen	11	3.9	7	241	85.2
vrije tijd	42	14.8	26	283	100.0

25. Hoeveel kilometer rijdt u als passagier mee?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	2.8	0	8	2.8
< 8000 km	160	56.5	58	168	59.4
8000 - 18000 km	95	33.6	35	263	92.9
> 18000 km	20	7.1	7	283	100.0

26. Hoeveel daarvan als achterpassagier?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	7	2.5	0	7	2.5
< helft	187	66.1	68	194	68.6
> helft	89	31.4	32	283	100.0

27. Wat is het bouwjaar van de auto waarin u meereed?

	Frequency	Percent		Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	11	3.9		11	3.9
78	1	0.4		12	4.2
79	2	0.7		14	4.9
80	2	0.7		16	5.7
81	3	1.1		19	6.7
82	8	2.8		27	9.5
83	8	2.8		35	12.4
84	2	0.7		37	13.1
85	13	4.6		50	17.7
86	14	4.9		64	22.6
87	19	6.7		83	29.3
88	14	4.9		97	34.3
89	41	14.5		138	48.8
90	51	18.0		189	66.8
91	44	15.5		233	82.3
92	49	17.3		282	99.6
93	1	0.4		283	100.0

28. Hoe groot acht u de kans om per jaar door de politie te worden gecontroleerd op het gebruik van de gordel voorin?

	Frequency	Percent	%	Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	8	2.8	0	8	2.8
eenmaal	59	20.8	21	67	23.7
enkele malen	70	24.7	25	137	48.4
(bijna) nooit	146	51.6	53	283	100.0

29. Bent u ooit als passagier bekeurd voor het niet dragen van de gordel?

	Frequency	Percent		Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	5	1.8		5	1.8
ja	1	0.4		6	2.1
nee	277	97.9		283	100.0

30. Wilt u in onderstaande schaal van 1 tot 5 door het omcirkelen van het cijfer aangeven wat uw oordeel is over de veiligheid van het verkeer in het algemeen?

	Frequency	Percent		Cumulative Frequency	Cumulative Percent
geen antwoord	11	3.9	0	11	3.9
zeer onveilig	8	2.8	3	19	6.7
onveilig	61	21.6	22	80	28.3
matig	104	36.7	39	184	65.0
veilig	93	32.9	34	277	97.9
zeer veilig	6	2.1	2	283	100.0